

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Tezi

KADIN GİYİMİNDE TROMPE L'OEIL UYGULAMASI

Hazırlayan
Gülşah GÜLER

Danışman
Doç. Selda KOZBEKÇİ AYRANPINAR

İzmir / 2020

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘**Kadın Giyiminde Trompe L’oeil Uygulaması**’ adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

22/06/2020

Gülşah GÜLER

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün .../.../... tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği' nin maddesine göre Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi ‘Gülşah GÜLER’in **“Kadın Giyiminde Trompe L’oeil Uygulaması”** konulu tezi incelenmiş ve aday .../.../... tarihinde, saat ...:...'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN**ÜYE****ÜYE**

ÖZET

Moda tasarımında sanat kavramı 20. yüzyıl itibariyle birbirini etkileyeme başlamıştır. Görsel yanılsama anlamına gelen, geçmiş 15. yüzyıla dayanan sanat terimi trompe l'oeil de modaya geçiş yapan dikkat çekici tekniklerden biridir. Bu teknik kullanıldığı her alanda esere mevcut fikirlerin yıkıcılığının yanında farklı bir bakış açısı da kazandırmaktadır.

Trompe l'oeil tekniğini tarihsel gelişimi ile inceleyen bu çalışmanın amacı, tasarım-sanat ve tasarımcı-sanatçı arasındaki ilişkinin günümüze kadar devam ettiğini vurgulamaktır. Bu doğrultuda tasarım ve sanat işbirliği ile yapılan markaların koleksiyonları araştırılıp, trompe l'oeil tekniğini kullanan tasarımlar analiz edilmiştir. Konunun pekiştirilmesi amacıyla tekniğin kullanıldığı kapsül bir koleksiyon oluşturulmuştur. Hazırlanan koleksiyon tasarım sürecinden pafta düzenine kadar anlatılmış ve görsellerle desteklenmiştir. Bu çalışma ile moda tasarımında yaratıcı alanın genişlemesine, özgün tasarımların geliştirilmesine katkıda bulunmak ve öğretici bir kaynak sunmak amaçlanmıştır.

ABSTRACT

Art concept in fashion design has started to affect each other as of the 20th century. Trompe l'oeil, one of the art terms, which means as visual illusion and dates back to the 15th century is one of the remarkable techniques that make transition to fashion. This technique gives a different perspective to the work beside the destructiveness of existing ideas in every field it is used.

The aim of this study, which examines the Trompe l'oeil technique with its historical development, emphasizes that the relationship between design-art and designer-artist continues by this time. Accordingly, collections of brands made with the collaboration of design and art were researched, designs using trompe l'oeil technique were analyzed. In order to consolidate the subject, a capsule collection using the technique was created. The prepared collection was explained from the design process to the layout and supported with visuals. With this study, it is aimed to contribute to the development of unique designs, the expansion of creative fields in fashion design and to provide a teaching resource.

ÖNSÖZ

Geçmişten günümüze kadar birçok sanat akımlarından ve tekniklerinden etkilenen moda, her geçen gün yeni bir sanat dalını bünyesine almakta ve sürekli kendini yenilemektedir. Trompe l’oeil de sanattan modaya geçiş yapan tekniklerden biri olarak 1400’lü yıllarda kendini resimden mimariye kadar farklı alanlarda göstermeye başlamış, 1900’lü yıllarda ise giysi tasarımında yerini almıştır. Sanat tekniklerinin giysi tasarımlarına aktarımındaki arzu şüphesiz sıra dışı olma, şaşırtma ve düşünmeye sevk etmedir. Sanatçılar ve moda tasarımcıları arasındaki bu ilişkiler, sanat-tasarım bağıını güçlendirmiş ve giyim modasına yön vermiştir.

“Kadın Giyiminde Trompe L’oeil Uygulaması” adlı tez çalışmasına, sanat-tasarım etkileşimine olan ilgimden ve çok değerli hocam, sevgili danışmanım Doç. Selda KOÇBEKÇİ AYRANPINAR’ın önerisiyle 2018 yılında başlanmıştır.

Kökeni resim sanatı olan trompe l’oeil tekniğinin farklı alanlarda da kendini gösterdiği saptanmış ve bu alanlarda derinlemesine araştırmaya gidilmiştir. Giyim modasına olan etkileri ve moda tasarımcıları tarafından yapılan koleksiyonlar incelenip, görsellerde desteklenmiştir. Tekniği anlatan Türkçe kaynak yetersizliğinden dolayı yabancı kaynaklara başvurulmuştur. Teknik üzerine sağlanan İngilizce kaynakların yanı sıra, Fransa Bourgogne Üniversitesi Droit-Lettres Kütüphanesi’nden elde edilen kaynaklar çalışmanın temelini oluşturmuştur. Bunun yanında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kütüphanesi başta olmak üzere, İstanbul Moda Akademisi Kütüphanesi, Ankara Milli Kütüphane, Bursa Şehbenderler Konağı, Setbaşı ve Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi kaynaklarından yararlanılmış, bulunan teorik bilgi ve görseller belgelenmiştir. Çalışmanın, trompe l’oeil tekniğinin araştırmasına kaynak olabilecek Türkçe literatür sağlayacağı ümit edilmektedir.

Lisans eğitimim ile başlayan bu yolculukta, Yüksek Lisans eğitimimin son aşamasına kadar akademik bilgi birikim ve deneyimlerinin yanı sıra, tez

danışmanlığının da ötesinde hissettiren değerli hocam, saygıdeğer Doç. Selda KOZBEKÇİ AYRANPINAR’a yürekten teşekkür ederim.

Eğitim süresince bana Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi / Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımında eğitim almanın ayrıcalık olduğunu hissettiren Tekstil ve Moda Tasarımı Bölüm Başkanı Sayın Prof. Nesrin ÖNLÜ’ye, Dr. Öğr. Üyesi. Füsun ÖZPULAT’a, Dr. Öğr. Üyesi Nevbahar GÖKSEL’e ve birbirinden değerli tüm hocalarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Bu çalışmayı, araştırmalarım boyunca sonsuz destek ve anlayışını esirgemeyen sevgili eşim Kemal DEMİR’e, maddi manevi tüm değerlerimin mimarı olan canım ailem; annem, babam ve kardeşlerime adıyorum.

Gülşah GÜLER, 2020

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TUTANAK.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ VE KULLANIMI

1.1. TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ	5
1.2. TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİ KULLANAN SANATÇILAR.....	9
1.2.1. Samuel Van Hoogstraten.....	10
1.2.2. Cornelius Norbertus Gijsbrechts	12
1.2.3. Jean Valette Penot	16
1.2.4. Rene Magritte	19
1.2.5. William Michael Harnett.....	21
1.2.6. John Haberle	25
1.2.7. Diğer Trompe L'oeil Sanatçıları ve Çalışmaları	28
1.3. TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI ALANLAR.....	44
1.3.1. Trompe L'oeil Mimari ve Duvar Resmi.....	44

1.3.2. Trompe L’oeil Anamorfoz	65
1.3.3. Trompe L’oeil Sokak Sanatı.....	69
1.3.4. Trompe L’oeil İç Dekorasyon	74
1.3.5. Trompe L’oeil Vücut Boyama.....	84

2. BÖLÜM

TROMPE L’OEIL TEKNİĞİNİN GİYSİ TASARIMINDAKİ YERİ

2.1. ELSA SCHIAPARELLİ VE TROMPE L’OEIL GİYSİ TASARIMLARI.....	93
2.2. GİULIANA COEN ‘ROBERTA Dİ CAMERİNO’	108
2.3. TROMPE L’OEIL TEKNİĞİ VE GİYSİ TASARIMLARI.....	112
2.3.1. 1900’lü Yıllar Trompe L’oeil Giysi Tasarımları	112
2.3.2. 2000’li Yıllar Trompe L’oeil Giysi Tasarımları	120

3.BÖLÜM

KADIN GİYİMİNDE TROMPE L’OEIL UYGULAMASI

3.1. UYGULAMALARIN AŞAMALARI VE AMACI.....	190
3.2. KOLEKSİYON PAFTA AŞAMASI	194
SONUÇ	213
KAYNAKÇA	215
ÖZGEÇMİŞ	

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1- Escaping Criticism (Yergiden Kaçış), Pere Borrel Del Caso, 1874.....	6
Şekil 2- Zeuxis ve Parrhasios, George Hiltensperger- St-Peterburg, Moskova, 1806-1890.....	7
Şekil 3- The Annunciation Diptych (Müjde Diptivası), Jan Van Eyck, 1433-35.....	8
Şekil 4- Letter Board (Yazı Tahtası), Samuel Van Hoogstraten, 1666 - 1678 (Mauries, 1996: 121)	10
Şekil 5- Trompe-l'œil Natürmort, Samuel Dirksz Van Hoogstraten, 1664	11
Şekil 6- Trompe-l'oeil Natürmort (Yazı Araçları ile Sahte Mektup Rafı), Samuel Dirksz Van Hoogstraten, 1655.....	12
Şekil 7- The Reverse of a Framed Painting (Çerçevesi Resmin Tersi), Cornelius Norbertus Gijsbrechts, 66.4x87 cm, 1670 (Mauries, 1996: 151).....	13
Şekil 8- The Reverse of a Framed Painting (Çerçevesi Resmin Tersi-Arka Taraf), Cornelius Norbertus Gijsbrechts, 66.4x87 cm, 1670 (Leppert, 2002: 47).....	13
Şekil 9- Trompe L'oeil ile Stüdyo Duvar ve Vatinas Natürmort, Cornelius Norbertus Gijsbrechts, 152x118 cm, 1668 (Mauries, 1996: 160).....	14
Şekil 10- Le Coin d'atelier Avant, Cornelis Norbertus Gysbrechts, 1672 (Milman, Philippe, vd, 2005: 13).....	15
Şekil 11- Vanita Tarzı Trompe L'oeil, Cornelis Norbertus Gysbrechts, , 1660-70 (Milman, Philippe, vd, 2005: 13).....	16
Şekil 12- Trompe-l'oeil à la paire de pistolets (Tabanca Çifti ile Trompe L'oeil), Jean Valette Penot, 1710-1777 (Milman, Philippe, vd, 2005: 91).....	16
Şekil 13- Trompe-l'oeil Sarrabat Gravürü, Jean Valette-Penot, 1710-1777 (Milman, Philippe, vd, 2005: 102).....	18
Şekil 14- Trompe-l'oeil, Brittany Anne Madalyası'nda, Jean Valette-Penot, 1748 (Milman, Philippe, vd, 2005: 44).....	18
Şekil 15- La Condition Humaine (İnsani Durum), Rene Magritte, 100x81 cm, Washington DC: Ulusal Sanat Galerisi, 1933 (Cumming, 2008: 395).....	19
Şekil 16- In Praise of Dialectics (Diyalektik Övgüyle), Rene Magritte, 65.5x54 cm, 1937 (Paquet, 2000: 20).....	20

Şekil 17- Yatak Odasında Felsefe, Rene Magritte, 1947 (Passeron, 2000: 193).....	21
Şekil 18- Musique et Bonne Chance (Müzik ve İyi Şanslar), Natürmort, William Micheal Harnett, 1888 (Mauries, 1996: 276).....	22
Şekil 19- Munich Still Life (Münih Natürmort), William Michael Harnett, 1882 (Brommer, 1981: 357).....	22
Şekil 20- After The Hunt (Avdan Sonra), William Michael Harnett, 1885	23
Şekil 21- Attention, Company! (Dikkat, Şirket!) ,William Michael Harnett, 1878 (Mauries, 1996: 247).....	24
Şekil 22- La Table du Banquier (Bankacının Masası), William Michael Harnett, 1877 (Mauries, 1996: 273).....	25
Şekil 23- Fresh Roasted: Peanuts (Taze Kavrulmuş: Fıstık), John Haberle, 1887	26
Şekil 24- Le Tiroir du Celibataire (Lisans Çekmecesi), John Haberle, 50.8x91.4 cm, Metropolitan Sanat Müzesi, New York, 1890-1894 (Mauries, 1996: 278-279).....	26
Şekil 25- Gece, John Haberle, The New Britain Museum of American Art, 1909 (Leppert, 2002: 177).....	27
Şekil 26- Trompe L'oeil Natürmort (keklik, demir eldiven ve tatar yayı cıvata ile natürmort), Jacopo de Barbari, 1504 (Mauries, 1996: 87).....	28
Şekil 27- Autoportrait (Ressamın Kendi Portresi), Gerrit Dou, 1650 (Milman, Philippe, vd, 2005: 17)	29
Şekil 28- The Trumpeter (Trompetçi), Gerrit Dou, 38x29 cm, Louvre Müzesi, Paris, 1650-65 (Ho, 2015: 2).....	30
Şekil 29- Çiçek Çelenk ve Trompe L'oeil (Buirlande de Fleurs et Trompe L'oeil), Cornelis Schut - Jan Philippe Van Thielen, 1650	31
Şekil 30- Çiçek Çelenk ve Trompe L'oeil (Buirlande de Fleurs et Trompe L'oeil), Cornelis Schut - Jan Philippe Van Thielen, 1650 (Milman, Philippe, vd, 2005: 17)	31
Şekil 31- Harf ile Ahşap Tahta ve Yazı Gereçleri (tuval-yağlı boya), Wallerant Vaillant, 51.5-40.5 cm, 1658 (Ho, 2015: 6).....	32
Şekil 32- Trompe L'oeil Oiseaux Morts (Ölü Kuşlar), Frans Van Myerop, 1670-1680 (Mauries, 1996: 162).....	33
Şekil 33- Le Chevalet Du Peintre (Ressamın Şövalesi), Antonio Forbera, 1686 (Milman, Philippe, vd, 2005: 14).....	34

Şekil 34- Christ en Croix (Çarmıha Gerilmiş İsa), Joseph- Marie Vien, 1819 (Milman, Philippe, vd, 2005: 71).....	35
Şekil 35- A Canvas Back (Bir Tablo Arkası), William M. Davis, 41.6x46.4 cm, Long, Island, N.Y. The Museums at Stony Brook, 1870 (İfsak, 2012: 147/75)	36
Şekil 36- Tableau en Deplacement (Hareketli Tablo), Pierre Ducordau, 65x56 cm, 1974 (Milman, Philippe, vd, 2005: 63).....	37
Şekil 37- Fanny Tellier (Mandolin Çalan Kız), Picasso, Paris, İtalya, 1910 (Farthing, 2014: 395)	38
Şekil 38- Spring Beauty (Bahar Güzelliği) (sulu boya çalışması), Andrew Newell Wyeth, 50.8x76.2 cm, 1943 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 172)	39
Şekil 39- Kiwi Series (Kivi Serisi-Tuval üzerine yağlı boya), Dennis Wojtkiewicz, 91.4x167.6 cm, 2005 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 168).....	40
Şekil 40- Split Table Still Life (Bölünmüş Masa Natürmortu), Gary Schumer, 162.6x193 cm, 1992 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 172).....	40
Şekil 41- Natürmort 24 (Trompe l'oeil tekniğine bir örnek), Tom Wesselmann, Nelson- Atkins Sanat Müzesi, Missouri, 1962 (Öztuna, 2008: 96).....	41
Şekil 42- Masa Üstünde Natürmort: “Gillette”(karakalem, hamur kâğıt ve guaj), Georges Braque, 48x62 cm, Musee National d'Art Moderne, Centre Pompidou, Paris, Fransa, 1914 (Farthing, 2014: 391).....	42
Şekil 43- Fransız Kesik, Tim Hamill, 1974.....	43
Şekil 44- Enveloppe d'un regard Flamand (Flaman bir görünümle sarın), Bruno Logan, 2017.....	43
Şekil 45- Le Fruit du Labeur (Emeğin Meyvesi), Victor Hugo.....	44
Şekil 46- Sağır Kapı, Zoser grubu güney mezarı, yeraltı bölgesi, Sakkara, M.Ö. 2770 (Honuor, Fleming, 2016: 56)	45
Şekil 47- Dionisos Gizem Kültü Duvar Resmi, Villa dei Misteri Gizemler Salonu, Sanatçı bilinmiyor, Pompeii, İtalya, M.Ö. 50 (Honuor, Fleming, 2016: 180).....	46
Şekil 48- Ixion Odası, Sanatçı bilinmiyor, Vettii Evi, Pompeii, İtalya, M.S. 1.yy (Honuor, Fleming, 2016: 181)	46
Şekil 49- Villa dei Misteri (duvar freski), Sanatçı bilinmiyor, Pompei, İtalya, MÖ 60-50 (Farthing, 2014: 64-65).....	47

Şekil 50- Villa dei Misteri Gizemler Salonu (duvar freski), Sanatçı bilinmiyor, Pompeii, İtalya, M.Ö. 60-50 (Farthing, 2014: 65)	48
Şekil 51- Kutsal Üçlü Freski, Masaccio, Santa Maria Novella, Floransa, İtalya, 680x320 cm, 1425-28 (Farthing, 2014: 151)	49
Şekil 52- Meryem'e Müjde (panel üzerine tempera), Fra Angelico, 175x180 cm, Museo Diocesano, Cortona, İtalya, 1432-34 (Farthing, 2014: 152)	49
Şekil 53- Camera Degli Sposi (Boyalı Oda), Andrea Mantegna, Mantua, İtalya, 1465 (Mauries, 1996: 62).....	51
Şekil 54- Sistina Şapeli, Michelangelo, 13,7x39 m, Vatikan, Roma, 1508-1512 (Gombrich, 2015: 309).....	51
Şekil 55- Scrovegni Şapeli (Arena Kilisesindeki Freskler), Giotto, 14. Yy (Honour, Fleming, 2016: 404).....	52
Şekil 56- Scrovegni Şapeli, Arena Kilisesindeki Freskler süslemelerinden ayrıntı, Giotto, 14. Yy (Honour, Fleming, 2016: 406)	52
Şekil 57- Francis Xavier (Yanlış Kubbe), Andrea Pozzo, 1676.....	53
Şekil 58- St'Ignazio Kilisesi Tavan Resmi, Andrea Pozzo, 17x36 m, Roma, 1691-1694 (Özer, 2013: 225)	54
Şekil 59- Fresco With Trompe L'oeil (Trompe L'oeil Kubbeli Fresk), Andrea Pozzo- Jesuit Church, Cizvit Kilisesi, Viyana, 1703	55
Şekil 60- Gesu Kilisesi (İsa'nın Şanı), Tavan Freski, Giovanni Battista Gaulli, (Baciccio), Roma, 1678-79 (Snodin, Llewellyn, 2009: 47).....	55
Şekil 61- Palazzo Spada (Mimari Trompe L'oeil), Francesco Borromini, Roma, 1632	56
Şekil 62- Santa Maria presso San Satiro Kilisesi (Erken Dönem Mimari Trompe L'oeil), Donato Bramante, Milano, 1476-82.....	57
Şekil 63- Teatro Olimpico (Olimpiyat Tiyatrosu), Andrea Palladio, İtalya, 1580-85.....	57
Şekil 64- Chateau de Tanlay (Trompe-l'oeil ile işlenmiş, grisaille tablolarla kaplı duvarları olan büyük galeri), Remy Vuibert, Nicolas Poussin, France, 1610.....	58
Şekil 65- Painted Hall (Boyalı Salon), Eski Kraliyet Deniz Koleji, Sir James Thornhill, Londra, 1707	59
Şekil 66- Sovereign Hotel (duvar resmi), Richard John Haas, Chicago, 1989.....	59

Şekil 67- New Zealand Christchurch Cathedral (Yeni Zelanda'daki Christchurch Katedrali), Michael Hewson, 2011	60
Şekil 68- Trompe L'oeil Yanılsama Örneği	61
Şekil 69- Trompe L'oeil Yanılsama Örneği, Felice Varini, Paris	62
Şekil 70- Trompe L'oeil Kafedeki Duvar Resmi Örneği, John Pugh, San Jose, Kaliforniya, 1996	63
Şekil 71- Siete Puntos Uno (Trompe L'oeil Duvar Resmi Örneği), John Pugh, Los Gatos, Kaliforniya	63
Şekil 72- Taylor Hall (Trompe L'oeil Duvar Resmi), John Pugh, Chico, Kaliforniya Eyalet Üniversitesi, 2012	64
Şekil 73- Quetzalcoatl (Trompe L'oeil Duvar Resmi), John Pugh, Mexicable Station, Meksika, 2016	64
Şekil 74- Göz, Leonardo Da Vinci, 1485 (Yüksel, 2014: 40)	65
Şekil 75- The Ambassador (Elçiler), Hans Holbein, 1533 (Farthing, 2014: 190)	66
Şekil 76- Kafatasının perspektifi düzeltilmiş görünümü, The Ambassador (Elçiler) , Hans Holbein, 1533	67
Şekil 77- Anamorfoz, Jean François Nicéron, 1613-46 (Farthing, 2014: 191)	67
Şekil 78- Anamorfik Sanatı, Awtar Singh Virdi	68
Şekil 79- Dev Anamorfik Kurbağa, Bronz ve Paslanmaz Çelik, Jonty Hurwitz, 60x45x45 cm, 2015	68
Şekil 80- Anamorfik Perspektif Trompe L'oeil, Qi Xinghua, Çin	69
Şekil 81- Bebeleche, Meksika, Juandres Wera	70
Şekil 82- Van Wyck Otoyolu, Queens/ New York, Dan Witz, 2010	70
Şekil 83- Yoksulluk Tarihi Yarat (Kaldırım Sanatı), Julian Beaver, Edinburg, Birleşik Krallık, 13 m	71
Şekil 84- Sokakta Yüzme Havuzu (Kaldırım Sanatı), Julian Beaver, Glasgow, İskoçya	71
Şekil 85- Çıplak Köstebek, Julian Beaver, Çin	72
Şekil 86- 1 Million Signatures (Bir Milyon İmza), Kurt Wenner, Greenpeace, Brüksel, 2010	72
Şekil 87- Lego- Terracotta Ordusu, Leon Keer, Çin, 2011	73
Şekil 88- Köpek Balığı (Sokak Sanatı), Edgar Müller, Hong Kong, 2006	73

Şekil 89- Grisaille Kapı Kemer- Trompe L'oeil (Gordon-Smith, 2007: 19).....	74
Şekil 90- Grisaille Taş Şömine- Trompe L'oeil (Gordon-Smith, 2007: 32-33-34-35)	75
Şekil 91- Grisaille Taş Şömine- Trompe L'oeil (Lanthier, 2004: 48-49).....	76
Şekil 92- Trompe L'oeil Banyo Duvarı (Lanthier, 2004: 95-98-99).....	76
Şekil 93- Gizli Kitaplık -Trompe L'oeil Duvar Resmi (Gordon-Smith, 2007: 54-55).....	77
Şekil 94- Mutfak -Trompe L'oeil Resmi (Gordon-Smith, 2007: 62-63).....	77
Şekil 95- Yatak Odası-Trompe L'oeil Duvar Resmi (Gordon-Smith, 2007: 94-95-96).....	78
Şekil 96- Banyo-Trompe L'oeil Duvar Resmi- Sualtı (Gordon-Smith, 2007: 110).....	78
Şekil 97- Trompe L'oeil Boyalı Kapı (Gordon-Smith, 2007: 131)	79
Şekil 98- Jackie Kennedy Soyunma Odası, Pierre-Marie Rudelle, 1962	79
Şekil 99- Kuşlarla Tavan Parçası, Abraham Busschop, 1708	80
Şekil 100- Akdeniz Tapınağı Trompe L'oeil Duvar Resmi, Oakland, California /Morgan Bricca.....	81
Şekil 101- Santorini Trompe L'oeil Mutfak Duvar Resmi, Morgan Biracca, 2012.....	81
Şekil 102- Kuzey kutup yıldızı sualtı duvar resmi, Özel Duvar resmi boyama, Berkeley, California/Morgan Bricca	82
Şekil 103- Suflör Cafe Trompe L'oeil İç Mekan Tasarımı, Beşiktaş/İstanbul, 2018.....	83
Şekil 104- S3 Coffee Bar Trompe L'oeil İç Mekan Tasarımı, Mission Square Center, ABD	83
Şekil 105- Fermuarlı Sırt (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San	84
Şekil 106- Elektrik Prizli Sırt (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San	85
Şekil 107- Bağcıklı Ayak (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San	85
Şekil 108- Düğmelerinden Açılan Mide (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San.....	86
Şekil 109- Trompe L'oeil Vücut Boyama, Lisha Simpson	87
Şekil 110- Canlı Model ve Arka Plan Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016.....	88
Şekil 111- Canlı Model ve Arka Plan Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016.....	88
Şekil 112- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016.....	89
Şekil 113- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2017.....	89
Şekil 114- Canlı Modele Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2019.....	90
Şekil 115- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2019.....	90
Şekil 116- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2020.....	91

Şekil 117- Trompe L'oeil (Göz Yanıltan) Kazak, Elsa Schiaparelli, 1927 (Fogg, 2014: 264)	94
Şekil 118- Trompe L'oeil- İç Giyim, Elsa Schiaparelli, 1927	96
Şekil 119- Mad-Cap Şapka, Elsa Schiaparelli, 1932	97
Şekil 120- Trompe L'oeil Boyalı Pilili Elbise, Man Ray- Jean Dunand -Elsa Schiaparelli, 1931.....	98
Şekil 121- İstakoz Baskılı Elbise, Salvador Dali- Elsa Schiaparelli, 1937 (Blackman, 2013: 129)	99
Şekil 122- Tears Dress, Salvador Dali - Elsa Schiaparelli, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia, Pennsylvania, ABD, 1938 (Mackenzie, 2017: 64).....	100
Şekil 123- İskelet Kadın (Eskiz Çalışması), Salvador Dali, 1938	101
Şekil 124- İskelet Elbisesi, Elsa Schiaparelli, 1938 (Pass, 2014: 32-33)	102
Şekil 125- Ayakkabı Şapkası, Salvador Dali - Elsa Schiaparelli, 1937.....	103
Şekil 126- Bir Kadının Başı- Eskiz Çalışması, Jean Cocteau, 1937.....	104
Şekil 127- İşlemeli Keten Ceket (Bir Kadının Başı), Elsa Schiaparelli, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia, Pennsylvania, ABD, 1937 (Mackenzie, 2017: 80).....	104
Şekil 128- Gece Mantosu, Jean Cocteau - Elsa Schiaparelli, Londra, 1937 (Udale, 2014: 17)	105
Şekil 129- Black-Suede Gloves (Kırmızı Piton Eldiven), Elsa Schiaparelli, Londra, 1938.....	106
Şekil 130- Kırmızı Piton Tırnak ile El Boyama Eldiven, Pablo Picasso - Elsa Schiaparelli, Londra, 1935	107
Şekil 131- Giuliana Camerino (Roberta di Camerino), İtalya, 1960	108
Şekil 132- Trompe L'oeil Çanta, Roberta di Camerino, 1970.....	109
Şekil 133- Kadife Evrak Çantası, Roberta di Camerino, İtalya, 1978	109
Şekil 134- Trompe L'oeil Elbise, Roberta di Camerino, 1970	110
Şekil 135- Trompe L'oeil Elbise, Roberta di Camerino, 1970	111
Şekil 136- Trompe L'oeil Panel Elbise Tasarımı, Roberta di Camerino, 1960-1970.....	111
Şekil 137- Trompe L'oeil Triko Kazak, Elsa Schiaparelli, 1930	113
Şekil 138- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı, John Carr Doughtly, London, 1966	114
Şekil 139- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı, John Carr Doughtly, London, 1966	114

Şekil 140- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı-Amerikan Ev- El Sanatları Dergisi, 1975.....	115
Şekil 141- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952.....	116
Şekil 142- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952.....	116
Şekil 143- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952.....	117
Şekil 144- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1980.....	117
Şekil 145- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Charles de Castelbajac, 1994.....	118
Şekil 146- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Charles de Castelbajac, 1994.....	119
Şekil 147- Trompe L'oeil 'Madalfa' Rayon Örne Elbise, Jean Charles de Castelbajac, 1990.....	119
Şekil 148- Mack Sennett'e Saygı, Rene Magritte, 1934 (Martin, 1996: 75).....	121
Şekil 149- Vivie la Cocotte, Vivienne Westwood, AW/ 1995 – Marly to Love, Vivienne Westwood, AW / 1996 (Krell, 1997: 63-64).....	122
Şekil 150- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Vivienne Westwood, SS/ 2017	123
Şekil 151- Trompe L'oeil Ceket, Jean Paul Gaultier, SS/1996	124
Şekil 152- Trompe L'oeil Heykel Baskılı Elbise, Jean Paul Gaultier, SS/1999.....	124
Şekil 153- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, AW/ 2002-03	125
Şekil 154- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı – Jean Paul Gaultier, SS/2020, Paris.....	125
Şekil 155- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı- Thom Browne, AW/2018, New York	126
Şekil 156- Trompe L'oeil Kadın Giysi ve Aksesuar Tasarımı- Atsushi Nakashima, SS/2020, Milano.....	127
Şekil 157- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano.....	127
Şekil 158- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Craig Green, SS/2020, London	128
Şekil 159- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Craig Green, SS/2020, London	128
Şekil 160- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, PS/2020, Milano	129
Şekil 161- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Cacharel, FW/2001	130
Şekil 162- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2001	131
Şekil 163- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mochino, SS/2006, Paris.....	132
Şekil 164- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jonathan Saunders, FW/2006.....	133
Şekil 165- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Karen Walker, FW/2009, New York	134
Şekil 166- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, 2008	135

Şekil 167- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, 2009 (Jones, 2013: 151)	136
Şekil 168- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, SS/2019, Londra	136
Şekil 169- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, SS/2011, Londra	137
Şekil 170- Pencil Dress, Mary Katrantzou, FW/2012-13 (Doe, 2013: 129).....	138
Şekil 171- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano	138
Şekil 172- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	139
Şekil 173- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Thom Browne, AW/2018, New York.....	139
Şekil 174- Trompe L'oeil Mayo Tasarımı, Ronaldo Fraga, SS/2018, Sao Paulo.....	140
Şekil 175- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, A La Garçonne, SS/2018, Sao Paulo	140
Şekil 176- Trompe L'oeil Kadın Aksesuar Tasarımı, Prada, FW/2017, Stockholm	141
Şekil 177- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Ritsuko Shirahama, SS/2015	141
Şekil 178- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Ronaldo Fraga, AW/2017	142
Şekil 179- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017	143
Şekil 180- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017	143
Şekil 181- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017	144
Şekil 182- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017	144
Şekil 183- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017	145
Şekil 184- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2017	145
Şekil 185- Trompe L'oeil Kadın Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2020	146
Şekil 186- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Edda, SS/2016, Londra	146
Şekil 187- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Edda, SS/2018, Londra	147
Şekil 188- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2019, Milano	147
Şekil 189- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2019, Milano	148
Şekil 190- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano.....	149
Şekil 191- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano.....	149
Şekil 192- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Sweatshirt-Tayt), Moschino, SS/2020	150
Şekil 193- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Elbise), Moschino, SS/2020.....	150
Şekil 194- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Mayo), Moschino, SS/2020	151
Şekil 195- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı (İç Giyim), Moschino, SS/2020.....	151
Şekil 196- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Stefan Cooke, SS/2020, Paris.....	152
Şekil 197- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Stefan Cooke, SS/2020, Paris.....	152

Şekil 198- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, SS/1996, Milano	153
Şekil 199- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, SS/1996, Milano	153
Şekil 200- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Laura Biagiotti, AW/2017, Milano	154
Şekil 201- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Norma Kamali, SS/2019, New York.....	154
Şekil 202- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2007, Paris.....	155
Şekil 203- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris	156
Şekil 204- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı Detayı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris ...	156
Şekil 205- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris	157
Şekil 206- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	158
Şekil 207- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	158
Şekil 208- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	159
Şekil 209- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	159
Şekil 210- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017	160
Şekil 211- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2019	160
Şekil 212- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris.....	161
Şekil 213- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris.....	161
Şekil 214- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris.....	162
Şekil 215- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris	162
Şekil 216- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris	163
Şekil 217- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris	163
Şekil 218- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2020, Paris.....	164
Şekil 219- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Marco de Vincen, PS/2018, Milano	164
Şekil 220- Trompe L'oeil Ayakkabı Tasarımı, Alexis Mabille- Damir Doma, FW/2014	165
Şekil 221- Trompe L'oeil Ayakkabı-Çanta Tasarımı, Thom Browne, AW/2017, New York	165
Şekil 222- Trompe L'oeil Ayakkabı Tasarımı, Pierre Hardy, FW 2019/20	166
Şekil 223- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Paule Ka, FW/2017	166
Şekil 224- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano	167
Şekil 225- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano	168
Şekil 226- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, 2018, Milano	168
Şekil 227- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mochino, SS/2010, Milano	169

Şekil 228- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jeremy Scott, AW/2018, New York	169
Şekil 229- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, KidzFIZZ, AW/2019, Floransa	170
Şekil 230- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Sonia Rykiel, SS/2008, Paris	171
Şekil 231- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Vivienne Westwood, AW/ 2009	171
Şekil 232- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Tsumori Chisato, SS/2011	172
Şekil 233- Trompe L'oeil Kazak, Marc Jacobs, SS/ 2016.....	172
Şekil 234- Trompe L'oeil Kazak, MSGM, AW/2019, Milano.....	173
Şekil 235- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, University of Westminster, AW/2019, London	173
Şekil 236- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Maison Mihara Yasuhiro, SS/2020, Paris.....	174
Şekil 237- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2006	174
Şekil 238- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, SS/2003, Paris.....	176
Şekil 239- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, SS/2020, Paris.....	176
Şekil 240- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2009, Paris.....	177
Şekil 241- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2017, Paris.....	178
Şekil 242- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2015.....	178
Şekil 243- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2020, London	179
Şekil 244- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2020, London	179
Şekil 245- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Comme des Garçons, AW/2012/13, Paris	180
Şekil 246- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Xiao Li, AW/2015.....	181
Şekil 247- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Zoe Champion, SS/2018, New York	181
Şekil 248- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014	182
Şekil 249- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014	183
Şekil 250- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014	183
Şekil 251- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, University of Central Lancashire, SS/2015	184
Şekil 252- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jacquemus, 2016	184
Şekil 253- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, FW/2017	185
Şekil 254- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2015	185
Şekil 255- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2016, Paris.....	186
Şekil 256- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris	186

Şekil 257- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris.....	187
Şekil 258- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2020.....	187
Şekil 259- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, University of Westminster, AW/2019, London	188
Şekil 260- Tasarım Sürecinde Etkilenilen Koleksiyon Örnekleri.....	191
Şekil 261- TPU (Termoplastik Poliüretan) Kumaş Örneği.....	192
Şekil 262- ‘‘Illusion in Transparency’’ Hikâye Panosu, Gülşah GÜLER, 2020.....	194
Şekil 263- ‘‘Illusion in Transparency’’ Renk ve Desen Panosu, Gülşah GÜLER, 2020	195
Şekil 264- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 1, Gülşah GÜLER, 2020.....	196
Şekil 265- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 2, Gülşah GÜLER, 2020.....	198
Şekil 266- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 3, Gülşah GÜLER, 2020.....	200
Şekil 267- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 4, Gülşah GÜLER, 2020.....	202
Şekil 268- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 5, Gülşah GÜLER, 2020.....	204
Şekil 269- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 6, Gülşah GÜLER, 2020	206
Şekil 270- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 7, Gülşah GÜLER, 2020.....	208
Şekil 271- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 8, Gülşah GÜLER, 2020.....	210
Şekil 272- ‘‘Illusion in Transparency’’ Pafta, Gülşah GÜLER, 2020.....	212

GİRİŞ

Geçmişı 15. yüzyıla kadar dayanan Fransızca terim, gözü aldatma anlamına gelen “Trompe L’oeil” adını 1893 yılında almıştır. Kullanıldığı her alanda izleyicinin dikkatini çekmeyi başaran bu teknik, görsel yanılsama yaratıp, izleyiciye farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Gerçekmiş gibi hissettirmek için bir yanılsama yaratan teknik, resim tablolarında, iç ve dış mimari yapı ve dekorasyonlarında, duvar resimlerinde ve sokak sanatı gibi alanlarda karşımıza çok sık çıkmaktadır. Sanat alanında yoğunlukla kullanılan Trompe L’oeil, moda tasarımcılarının da dikkatini çekmesiyle giysi tasarımında yeni kapılar aralamıştır.

Moda ve sanat kavramları birbirini doğrudan etkilemektedir. Bundan dolayı 20. yüzyılın başından itibaren birçok tasarımcı sanat eserlerinden ilham almakta ve sanatçılarla işbirliği yapmaktadır. Son yıllarda alışlagelmiş kuralları yıkarak, yaratıcı ve yenilikçi birçok tasarım yapılmıştır. Genellikle moda tasarımında trompe l’oeil, güçlü imajlar yaratan, köklü yenilikleri seven tasarımcılar tarafından ele alınmıştır.

Trompe l’oeil genellikle modayı neyin oluşturduğı hakkında sorular sorar ve onu çevreleyen çelişkili duygulara yol açar. Yüzünü modaya çeviren trompe l’oeil, insanların tasarımda ne olduğuna ve neden ondan gözümüzü alamadığımızı düşündürür. İzleyicinin dikkatini çeken bu tasarımlar, taze gözlerle tekrar bakmasını sağlayan akıllıca bir teknikle tasarlanmıştır (Petican, vd, 2014: 143).

Sanat formundan ortaya çıkan yeni ve yaratıcı fikirler, moda tasarımı ile yakın bir ilişki içerisindedir. Çağdaş modaya ilham veren sanat ve moda işbirliği 1900’lü yıllara dayanmaktadır. Elsa Schiaparelli tarafından 1927 yılında yapılan triko kazak, trompe l’oeil tekniğinin moda tasarımında görülen ilk örneğidir. Schiaparelli trompe l’oeil tekniğini kullanarak birçok sanatçı ile işbirliği yapmıştır. Salvador Dali, Jean Cocteau ve Jean Dunand gibi dönemin önde gelen sanatçılarıyla birleşip, modaya iz bırakan tasarımlara imza atmıştır. Sanat dünyasıyla olan bu bağı, kullandığı farklı tekniklerle onu moda tarihinde önemli bir konuma getirmiştir. Elsa Schiaparelli bu

yaklaşım, sanat yapıtlarının moda ürünleri üzerinde de yorumlanabileceğini kanıtlamıştır.

‘‘Kadın Giyiminde Trompe L’oeil Uygulaması’ adlı tez çalışmasında, geçmişten günümüze kadar trompe l’oeil tekniğinin tarihçesi, kullanıldığı alanlar ve giysi tasarımındaki etkileri araştırılmış, görseller ile destekleyici bir şekilde örneklendirilmiştir.

Bu tez çalışması üç bölüme ayrılarak incelenmiştir. Birinci bölümde; ‘Trompe L’oeil’ tekniğinin tarihçesi, tekniği kullanan sanatçılar ve kullanım alanları aktarılmıştır. Teknik hakkında detaylı bilgi verilerek çıkış noktasından günümüze kadar ki süreç incelenmiş; resimden mimariye kadar geniş kullanım alanı ve bu alanlarda tekniği kullanan sanatçıların çalışmaları görsellerle desteklenerek ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümü üç ayrı başlıkta ele incelenmiştir. İlk olarak trompe l’oeil tekniğinin giysi tasarımındaki yeri, bu tekniğe öncülük eden tasarımcılar ve bu tasarımcıların yapmış olduğu çalışmalar irdelenmiştir. Özellikle trompe l’oeil tekniğinin modaya Elsa Schiaparelli ile girişiyle; sanatçılar ile yaptığı işbirlikleri, kıyafet tasarımları ve detayları görsellerle desteklenmiştir. Elsa Schiaparelli dışında tekniğin karşılaştığı örnekler Roberta Di Camerino tarafından verilmiştir. Moda dünyasına trompe l’oeili çanta tasarımlarıyla dâhil eden Camerino, yaptığı kıyafet tasarımlarıyla da görselleştirilmiştir. Son olarak ele alınan başlığın ilk etabında, 1900’lü yıllar trompe l’oeil tekniği ile giysi tasarımı yapan belli başlı moda tasarımcıları araştırılmıştır. İkinci etabında ise, 2000’li yıllardan günümüze kadar gelen hazır giyim ve haute couture markaların koleksiyonları incelenerek, trompe l’oeil tekniğinin kullanıldığı tasarımlar görsellerle açıklanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda 2000’li yıllardan günümüz modasına kadar gelen trompe l’oeil tasarımların üç farklı yöntemle ele alındığı saptanmış, bu yöntemler görsellerle desteklenmiştir.

Tezin üçüncü ve son bölümünde ise, trompe l’oeil tekniği kullanılarak yapılan koleksiyona yer verilmiştir. Koleksiyonun eskiz çizimlerinden, pafta düzenine kadar ki süreç görsellerle desteklenerek yapılan tasarımlar anlatılmıştır.

Bu çalışmada, tasarım-sanat ve tasarımcı-sanatçı ilişkisinin yıllarca devam ettiğini vurgulamak ve tasarım-sanat alanında yapılan çalışmaları örneklendirerek değer yargısı oluşturmak amaçlanmıştır.

1.BÖLÜM

TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ VE KULLANIMI

1. BÖLÜM

TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ VE KULLANIMI

Geçmişten günümüze kadar varlığını arttırarak sürdüren sanat teknikleri, farklı disiplinler ile etkileşimde bulunmuş, çok sayıda tasarımcı ve sanatçıya da ilham kaynağı olmuştur. Bu sanat tekniklerinden biri olan Trompe L'oeil, görsel yanılsamanın kusursuz verildiği, kullanıldığı her alanda farklı bir bakış açısı kazandıran, resim sanatından günümüz modasına kadar dâhil olmuş bir aldatma sanatıdır.

1.1.TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ

İlk örnekleri 15. yüzyıla kadar dayanan trompe l'oeil, Fransızca bir sanat olarak 'gözü aldatma' anlamına gelmektedir. Bu tekniğin amacı, simgelediği şeyin kendisi olduğuna dair yanıltıp farklı bir bakış açısı sağlamaktır. İzleyici de gerçekleri algılama ve tanıma yeteneklerini sorgulamalarına da vesile olur.

“Fransızca terim ilk olarak 1803 yılında, ilk örnekleri Batı tarihinin başlangıcına uzanan özel bir tasvir türünü tarif için aşağılayıcı bir terim olarak kullanıldı. Bu mimetik biçimin tipik özelliği, seyircinin en azından ilk bakışta imgeyi aslında sadece temsil ettiği şeyin ta kendisi olarak algılamasına yol açan olağanüstü bir doğalcılıktır” (Leppert, 2002: 37-38) .

Şekil 1- Escaping Criticism (Yergiden Kaçış), Pere Borrel Del Caso, 1874

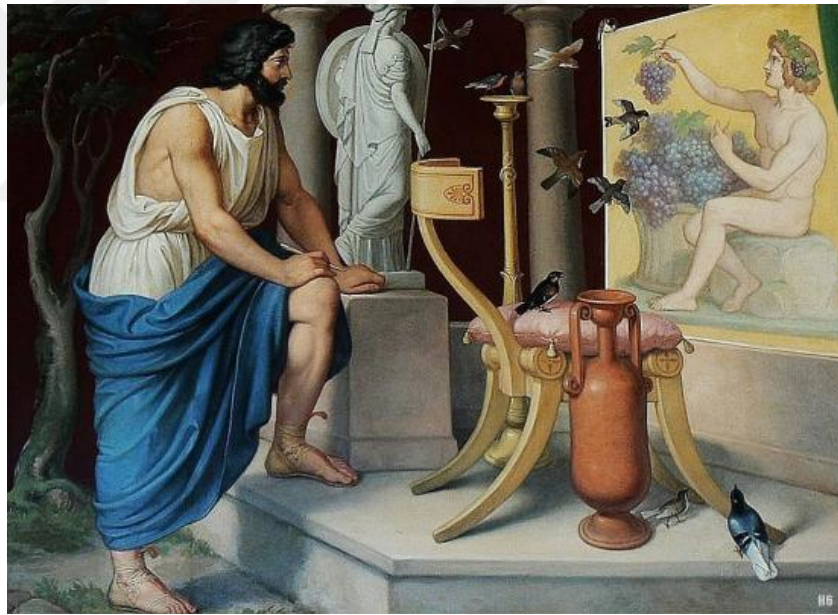
Kaynak : <http://rijksmuseumamsterdam.blogspot.com/2012/01/pere-borrell-del-caso-escaping.html> Erişim 27.11.2019

Etkileyici bir aldatma sanatı olan trompe l'oeil, iki boyutlu bir düzlemde, aktarılmak istenen şeyin üç boyutlu olarak algılanmasını sağlayan tekniktir. Resim sanatında birçok sanatkâr tarafından ele alınan trompe l'oeil, boyalı bir tasvirden ziyade, gerçek nesnelere baktığı düşüncesine sevk etmektedir. Trompe l'oeil resimlerinin en önemli özelliği, sanatçının eli ve fırça darbelerinin anlaşılmaz oluşudur.

Tekniğin kullanıldığı resimler ancak tek bir açıdan bakıldığında etkiyi izleyiciye aktarabilmektedir. Bundan dolayı resmin konumu ve izleyicinin ona olan bakış yönü çok önemlidir. Pere Borrel Del Caso'nun 'Yergiden Kaçış' tablosuna bakıldığında, giyimi kötü olan bir çocuğun resim çerçevesinden kaçmak istediği görülmektedir. Resmin yapılış amacı tam olarak bilinmemekle birlikte trompe l'oeil tekniğinin 19. yüzyılda yapılan etkileyici örneklerinden biri olduğu görülmektedir (Şekil 1).

İllüzyonist trompe l'oeil tekniği 1800'lü yıllara kadar terim olarak kullanılmamıştır. Ancak Yunanlıların bilinen en eski örneğine göre, 5. yüzyıl Romalı yazar Plinius tarafından ünlü Zeuxis'in yaptığı bir resim anlatılmaktadır (Şekil 2).

Zeuxis'in yaptığı bu resimde üzümler öylesine canlı betimlenmiştir ki, Kuşlar gelip üzüm tanelerini koparmaya çalışırlar; bunun üzerine Parrhasios, kendi yanılsamacı başyapıtını göstermek üzere rakibini atölyesine davet eder. Parrhasios'un yaptığı resim öyle gerçekçi duruyordur ki, Zeuxis resimdeki perdeyi gerçek sanıp kaldırmak ister. Ancak perdenin iki boyutlu bir resimden ibaret olduğunu anlar. Böylece Parrhasios, sadece hayvanlar üzerinde değil, sanatçılar ve alanındaki uzman kişileri de kandırabileceğini kanıtlamış olur. Göz aldatmaları trompe l'oeil üzerinde ustalaşmış olan ressamlar, yanılsamayı güçlendirmeyi her zaman başarmışlardır (Genç, Sipahioğlu, 1990; 202-203). Ve bu örnek ile birlikte, sanat tarihindeki aşırı gerçekçi resim uygulama geleneğinin kökenini bulmaktayız.

Şekil 2- Zeuxis ve Parrhasios, George Hiltensperger- St-Peterburg, Moskova, 1806-1890

Kaynak: <http://oic.uqam.ca/fr/remix/here-not-there-la-traduction-comme-metaphore-the-dialect-of-the-tribe-de-harry-mathews> Erişim 27.01.2020

Rönesans dönemi ressamlarından Jan Van Eyck'in 'Müjde Diptivası' eseri ise, yağlı boya tekniğinin kullanılmaya başlandığı 15. yüzyıl önemli eserlerinden biridir. Resimde arka planı siyah renge boyayan Jan Van Eyck, Melek ve Meryem figürlerini siyah ve beyazın tonlarıyla renklendirip, taş heykel hissi yaratmıştır. Erken dönem trompe l'oeil örneklerinden biri olan dipti, çerçeve ve pervaz boyama tekniğiyle de illüzyonist bir algıya sebep olmuştur (Şekil 3). "Jan Van Eyck'nin Kutsal Tebliğ diptiğinde trompe l'oeil meleğin yukarı kalkmış sağ kanadının boyanmış çerçeveye düşen gölgesi, meleği mucizevi olarak uçmak üzereymiş gibi gösterir" (Bird, 2016: 44).

Şekil 3- The Annunciation Diptych (Müjde Diptivası), Jan Van Eyck, 1433-35

Kaynak: <https://www.museothyssen.org/en/collection/artists/eyck-jan-van/annunciation-diptych> Erişim 27.11.2019

Resmin vurgusu, sanatçının fırça darbelerini gizlemek üzerine olan bu teknikte, günlük hayatta kullanılan cansız nesneler, süper gerçeklikle resmedilmiştir. Sonuç

olarak trompe l'oeil, yapmış olduğu illüzyonist oyunlarla, görsel ve algılama sistemleri arasındaki ilişkiye meydan okumaktadır.

1.2.TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİ KULLANAN SANATÇILAR

19. yüzyıl başlarında terim olarak anlam kazanmaya başlayan trompe l'oeil'in geçmişi çok daha eski zamanlara dayanmaktadır. Bu tekniğin terim olarak anlam kazanmadığı zamanlardan bu yana bilinçli ya da bilinçsiz şekilde yapılmış birçok örneği bulunmaktadır.

Özellikle natürmort resim alanında çok sık kullanılan trompe l'oeil tekniğinin tanımı gereği imgenin başarısı açısından hayati bir etken olan kandırma amacına ulaşabilmesi için resmin ister içinde isterse de dışında olsun hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmaması gerekir. Örneğin, tablonun içindeki ışık kaynağı, tablonun kendisine vuran ışıkla uyuşmalıdır; yani farklı bir açıdan gelmemelidir. Tasvir edilen imgelerin ebadı temsili yapılan şeylerinkiyle aynı olmalıdır. Fırça darbeleri saklanmalıdır. Renk ve dokular gerçek nesnelerinkilerle uyuşmalıdır. Genel bir ifadeyle, aslında kompozisyon özenli bir yapılandırmanın ürünü olmalıdır ama öte yandan nesnelerin planlandığına ya da biçimsel olarak düzenlediklerine ilişkin en ufak bir belirti gözükmemelidir. Her şey hesap edilerek sanki ortada maksatlılık yokmuş da her şey tesadüfen olmuş izlenimi verilmelidir (Battersby, 1974: 19-20).

Gerek duvar resimlerinde, gerek yağlı boya tablolarında, gerekse mimari alanda birçok sanatçı bu tekniği tarz olarak belirleyip kullanmıştır. Ressamlar tarafından ele alınan bu teknik, 17. Yüzyıl tablolarıyla gözü yanıltmaya başlamıştır. Resim alanında Samuel Van Hoogstraten, Cornelius Norbertus Gijsbrechts, Jean Valette Penot ve Rene Magritte zamanın ünlü ressamı tarafından ustaca ele alınmıştır.

1.2.1.Samuel Van Hoogstraten

Samuel Van Hoogstraten, sanat tarihinin en önemli isimlerinden Rembrandt'ın öğrencisi olarak bilinmektedir. Yaptığı çalışmalarla Rembrandt'ın eserlerine çok fazla benzetilmektedir.

Şekil 4- Letter Board (Yazı Tahtası), Samuel Van Hoogstraten, 1666 - 1678 (Mauries, 1996: 121)

Sanatçının, Amsterdam Karlsruhe müzesinde birçok eserinin yanında, karmaşıklığıyla ünlü trompe l'oeil derlemeleri de bulunmaktadır. Resim üzerine düşünceleri ve yazılarıyla da diğer Hollandalı sanatçılardan farklıdır. Resim, görünür dünyanın tüm fikirlerini gözleri aldatacak şekilde temsil eden bir disiplindir diyen Svetlana Alpers, Hollandalı sanatçının yapmış olduğu eserlerde tutkusunu beyan eden bir değere sahip olduğunu vurgulamıştır (Mauries, 1996: 120).

Mauries (1996) ‘Le Trompe L’oeil’ adlı kitabında ‘Ressamın görevi görüneni aldatıcı kılmaktır, gözleri yanılsamaya düşürenin tam olarak ne olduğunu anlamak için nesnelerin doğasını anlamalıdır’ diyen Samuel Van Hoogstraten trompe l’oeil ressamı olmasının yanı sıra aynı zamanda bir sanat kuramcısıdır (Mauries, 1996: 152).

Şekil 5- Trompe-l'œil Natürmort, Samuel Dirksz Van Hoogstraten, 1664

Kaynak: <https://www.art-prints-on-demand.com/a/hogstraten-samuel-van/a-trompe-loeil-of-objects.html> Erişim 16.01.2020

Hoogstraten'in 1664 yılında yapmış olduğu kompozisyonunda detaylara inilince kusursuz olduğu görünmektedir. Tabloda, çekmiş olduğu üç kırmızı kurdelenin, altına ve üstüne temsil ettiği imgeleri orijinal boyutlarına uygun şekilde yerleştirmiştir. Tarak, makas, tüy, not defteri, madalya gibi kişisel eşyalardan oluşturduğu natürmortları, gözleri aldatacak gerçekçiliğe sahiptir.

Şekil 6- Trompe-l'oeil Natürmort (Yazı Araçları ile Sahte Mektup Rafı), Samuel Dirksz Van Hoogstraten, 1655

Kaynak: <https://artschaft.wordpress.com/2018/11/03/samuel-van-hoogstraten-letter-board-1666-1678/#jp-carousel-761> Erişim 30.01.2020

1.2.2.Cornelius Norbertus Gijsbrechts

Leppert (2002), Trompe l'oeil ressamaları arasında en önemli isimlerden biri olan Cornelius Norbertus Gijsbrechts'in 'The Reverse of a Framed Painting (Çerçeveseli Resmin Ters)' adlı çalışmasını (Şekil 7), "Ters çevrilmiş" tablosunda bir gergi ile küçücük bir yer işgal eden bir rakam ("36") haricinde bakabileceğimiz hiçbir şey yoktur. Bu durum "öbür taraf" ta bir şeylerin olduğunu vaat etmektedir. 36 sayısı aynı anda şu iki bilgiyi verebilir bizlere: ya imgenin ("öbür taraftaki") satın alınabileceğini ya da zaten envanteri çıkarılmış bir koleksiyonun bir parçası olduğunu. Resim arkası çevrildiğinde ise üç boyutlu bir "orijinal" ile karşılaşıyoruz. Temsil bizi şaşırtır; aynı anda kendi varlığını hem ilan hem de inkâr eder. Bu, "olmayan bir resmin" resmidir (Leppert, 2002: 46), cümleleriyle anlatmaktadır.

Şekil 7- The Reverse of a Framed Painting (Çerçeveli Resmin Tersi), Cornelius Norbertus Gijsbrechts, 66.4x87 cm, 1670 (Mauries, 1996: 151)

Şekil 8- The Reverse of a Framed Painting (Çerçeveli Resmin Tersi-Arka Taraf), Cornelius Norbertus Gijsbrechts, 66.4x87 cm, 1670 (Leppert, 2002: 47)

1659-1678 yılları arasında yaşamış Belçikalı ressam Cornelius Norbertus Gijsbrechts, *vanitas* tarzında resimler yapmıştır. “Vanitas, 'boşluk', 'yararsızlık', ya da 'değersizlik' anlamına gelen, dünyevi mal ve arayışları geçici ve değersiz olduğunu gösteren resim tarzına denmektedir” (Lewis, Short, 1969). Sanatçı 1662 yılından sonra bu tarzın dışına çıkıp, karmaşık kompozisyonlarla sergilediği Trompe L’oeil resimlerine ağırlık vermiştir. Duyuru panolarında ve tahta duvarlarda; av donatıları, müzik

enstrümanları ve birçok mektup kâğıtlarından oluşan nesneleri orijinal büyüklüğünde boyayıp illüzyonunu pekiştirmiştir. Trompe l'oeil tekniğinde ustalaşan sanatçının en önemli yapıtlarından biri “Çerçevesiz Resmin Tersi” olarak bilinmektedir (Şekil 7-8).

Şekil 9- Trompe L'oeil ile Stüdyo Duvar ve Vatinas Natürmort, Cornelius Norbertus Gijssbrechts, 152x118 cm, 1668 (Mauries, 1996: 160)

Sanatçının trompe l'oeil ve vanita resim tarzını birlikte kullandığı çalışmaları Boston müzesinde yer almaktadır. Bir kafatası etrafında toplanmış, birden fazla nesnelerden oluşan kompozisyonlarında genellikle ölüm, zayıf karakterler ve insan aldatıcılığı gibi temalar işlenmiştir. Buna ek olarak, resimsel çalışmalarında bir adamın ajitasyonunu, arzu ve isteklerini dile getirmiştir. Cornelius'un yapmış olduğu 'Trompe L'oeil ile Stüdyo Duvar ve Vanitas Natürmort' adlı çalışmasında, resmin sağ üst köşesinin çerçeve dışına çıkmış olması vanita derlemesi olarak değerlendirilir. Resme bakanın trompe l'oeil içinde trompe l'oeil bulması kafa karışıklığına neden olmaktadır. Bu çifte yansıtmalar resimsel yalanın yaygınlığını ve yoğunluğunu ortaya koymaktadır (Mauries, 1996: 160).

Şekil 10- Le Coin d'atelier Avant, Cornelis Norbertus Gysbrechts, 1672 (Milman, Philippe, vd, 2005: 13)

Cornelis Norbertus Gysbrechts'in "Le Coin D'atelier" eseri, kusursuz bir trompe l'oeil örneğidir. Çerçevesinin içinde, 'tablo içinde tablo' resmedilmiştir (Şekil-10). Aynı zamanda ressamın atölyesindeki aletleri ve şahsi eşyaları da vardır. Bu sahneleme, gerçek bir trompe l'oeil olan Jean François'in De Le Motte tablosunda tekrar ele alınmıştır (Milman, vd, 2005: 13).

Şekil 11- Vanita Tarzı Trompe L'oeil, Cornelis Norbertus Gysbrechts, , 1660-70
(Milman, Philippe, vd, 2005: 13)

1.2.3. Jean Valette Penot

Jean Valette Penot 18. yüzyıl Fransız ressamlarından. Trompe l'oeil tekniğini kullanarak birçok eser vermiş olan sanatçı 1777 yılında vefat etmiştir.

Şekil 12- Trompe-l'oeil à la paire de pistolets (Tabanca Çifti ile Trompe L'oeil), Jean Valette Penot, 1710-1777 (Milman, Philippe, vd, 2005: 91)

Jean Valette Penot yapmış olduğu trompe l'oeil tabloda; Yakın perspektiften işlenen, köknar ağacından yapılmış, hafif aralık kapı görüntüsü vardır (Şekil-12). Işık kaynağının yönü, metal kilide takılı anahtar gölgesinin sağ tarafta olmasından anlaşılır. Oyun kartları ve ayaklarından çivi ile kapıya sabitlenmiş gravür üzerinde duran kırmızı bir keklik işlenmiştir. Diğer iki tarafta, kâğıdın arkası kırmızı mum mührü ile yapıştırılmıştır. Sağ tarafta metal süslemeli iki zarif tabanca tetiklerinden çiviyle tutturulmuştur. Daha altta yuvarlak biçimde duran gravür kötü durumdadır ve bir gemi manzarasını tasvir etmektedir. Oyun kâğıtlarıyla gizlenmiş, çivilerle kapıya sabitlenmiş bir diğer büyük resim, kısmen içeriye doğru katlanmıştır. At sırtında bir adam, kucağında çocuğu ile çömelmiş bir kadın ve bir kulübenin direğine yaslanmış diğer adamdan oluşan manzarayı tasvir etmektedir. Tablonun en alt kısmında, bir mektup tutucusu altında okunaksız bir mektup, katlanmış kâğıtlar, bir bal mumu çubuğu ve uzaktaki pencerenin ışığını yansıtan bir çift gözlük gösterilmiş. Diğer nesnelerden daha dışarıda, sol uçta, katlanmış ve ciddi şekilde hasar görmüş kâğıdın üzerinde bir adres bulunuyor: “Al ex. S. Duque Del Medina Sidonia Dias ma Adelainiade de ma Andalucia Madrid” yazmakta. Garip ve açıklanamayan, hafif aralanmış kapıdan içeri uzanan tüy, sanki gerçeğin diğer tarafındaki karanlık ve gizemli alandan küçük ve zar zor görülen şeytani bir kafanın belirtisi. Ressamın izleyiciye göz kırpması olarak algılanabilmektedir (Milman, vd, 2005: 91).

Şekil 13- Trompe-l'oeil Sarrabat Gravürü, Jean Valette-Penot, 1710-1777 (Milman, Philippe, vd, 2005: 102)

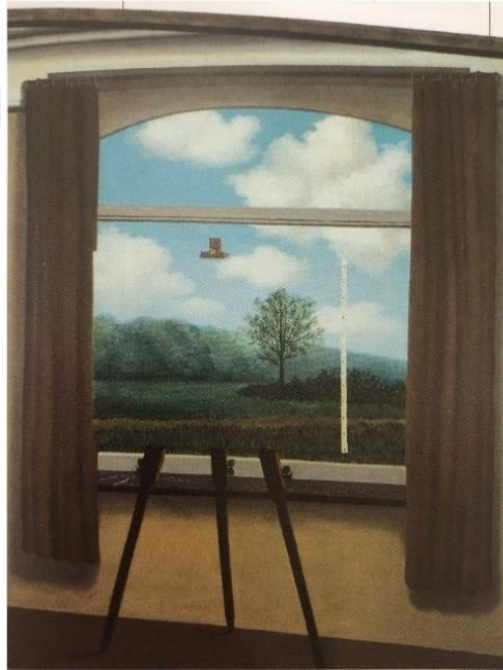

Şekil 14- Trompe-l'oeil, Brittany Anne Madalyası'nda, Jean Valette-Penot, 1748 (Milman, Philippe, vd, 2005: 44)

1.2.4.Rene Magritte

20. yüzyıl en önemli trompe l'oeil uygulayıcısı olan Rene Magritte, 'Gerçeküstücülük' akımının temsilcilerindendir. Resimlerindeki kavramsal içeriğin, görsel aldatmanın ötesinde olduğunu savunan Magritte, akıldışı birçok esere sahiptir.

“Gündelik eşyaları kullanması ve rüyaların karmakarışık dünyasını akla getiren, rahatsızlık verici imgeler yarattığı duygusuz ve donuk üslubu ile tanındı. Tuhaf bir araya getirmelerle, boyut ve dokuları değiştirerek ve beklentilerin tersine giderek alışılmış olanı alışılmamış yapmıştır. Eserlerinin isimleri özellikle kafa karıştırmak ve belirsizliği arttırmak için verilmiştir. 1943'ten sonra üslup değiştirmiştir” (Cumming, 2008: 395).

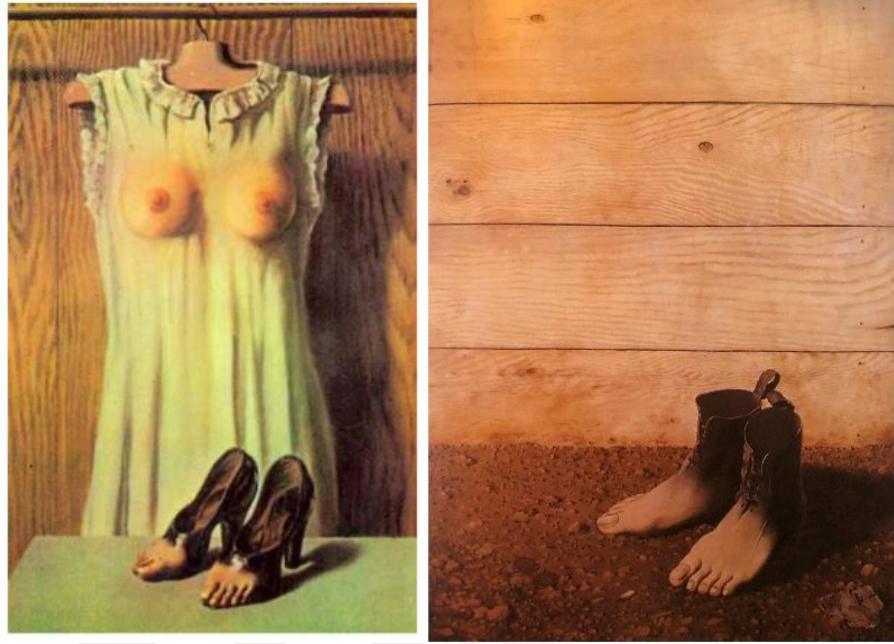
Şekil 15- La Condition Humaine (İnsani Durum), Rene Magritte, 100x81 cm, Washington DC: Ulusal Sanat Galerisi, 1933 (Cumming, 2008: 395)

Rene Magritte'nin 'İnsani Durum' adlı trompe l'oeil çalışmasında, "Pencere olarak resim metaforuna, pencerenin önünde duran bir şövale resmi imgesiyle somut anlatım verilmiştir; aynen yap-boz parçalarında olduğu gibi, resim ile pencere bir araya gelerek sanki pencereden 'görülecek' manzarayı tamamlar. İnsanın aklına hemen şu soru geliyor: 'Pencerenin önünde duran şövaledeki bitirilmiş tablonun arkasında ne var acaba?' Cevabını bilemeyeceğimiz bir soru bu ve pencere olarak resim metaforunun ve tablonun adının ima ettiği gibi, insanı durumun gerçeküstücü potansiyelin bir yönüne işaret ediyor" (Mundy, 1987).

Birçok ödüle layık görülen başarılı sanatçı Rene Magritte'nin eserleri, Fransa başta olmak üzere çok sayıda ülkede sergilenmektedir.

Şekil 16- In Praise of Dialectics (Diyalektik Övgüyle), Rene Magritte, 65.5x54 cm, 1937 (Paquet, 2000: 20)

Şekil 17- Yatak Odasında Felsefe, Rene Magritte, 1947 (Passeron, 2000: 193)

1.2.5. William Michael Harnett

Amerikan ressam William Michael Harnett, 1848-1892 yılları arasında yaşamıştır. Resimlerindeki işçilik, kusursuz denilecek kadar başarılıdır. Çok sayıda natürmort ve portre çalışmaları yapan ressam, kullandığı ışık oyunları ve algılanması zor fırça darbeleriyle çok sayıda trompe l'oeil esere imza atmıştır.

Şekil 18- Musique et Bonne Chance (Müzık ve İyi Şanslar), Natürmort, William Micheal Harnett, 1888 (Mauries, 1996: 276)

Şekil 19- Munich Still Life (Münih Natürmort), William Michael Harnett, 1882 (Brommer, 1981: 357)

William Michael Harnett, nesnelerin her birini büyüteç altındaymış gibi resmetmektedir. İzleyici de boyalı bir resimden ziyade gerçek olduğu izlenimi bırakmaktadır. Fransızca "trompe l'oeil" terimini (gözü kandırmak) bu tür resme uygulayarak süper gerçekçiliğe vurgu yapmaktadır. Harnett, resimdeki en küçük parça dâhil detaylı ve kusursuz bir şekilde boyamıştır. 1885'te Paris Salonuna 'After The Hunt (Avdan Sonra)' adlı büyük bir natürmort çalışmıştır (Şekil 20). Yapmış olduğu bu resim sanatın amacının dışında olup yanıltmaya gittiği için sanatçılar tarafından takdir edilmedi.

Tablolarındaki nesneleri büyük bir özenle gerçek boyutlarında çizip en ince ayrıntısına kadar doğru aydınlatıp boyamıştır. Bu tür rafine teknikler tüm insanlar tarafından takdir edilmese de, Harnett'in çalışması, 1960 ve 1970'lerde resimdeki ana yön olarak süper gerçekçiliğin gelişmesiyle önem kazanmıştır (Brommer, 1981: 357).

Şekil 20- After The Hunt (Avdan Sonra), William Michael Harnett, 1885

Kaynak: <https://art.famsf.org/william-michael-harnett/after-hunt-194093> Erişim

05.01.2020

Şekil 21- Attention, Company! (Dikkat, Şirket!) ,William Michael Harnett, 1878
(Mauries, 1996: 247)

Harnett ‘Dikkat, Şirket!’ isimli tablosunu 1878’ de yapmıştır (Şekil 21). Resimde süpürgeyi silah gibi tutan bir çocuk resmedilmiştir. Çocuğun yüzü bal mumundan yapılmış gibi kusursuz görünmektedir. Arka plandaki yıkık tahta zeminden, üzerindeki yeleğin düğmelerine kadar tüm detaylar gerçekçi ve trompe l’oeil tekniği kullanılarak işlenmiştir.

Şekil 22- La Table du Banquier (Bankacının Masası), William Michael Harnett, 1877
(Mauries, 1996: 273)

William Michael Harnett 1877’de yaptığı ‘La Table du Banquier’ adlı tablosunda, banknotları, madeni paralarla birlikte kullanarak, hesap defterleri ve postalanmış bir zarfla Amerikalı gezginlerin tipik karakterlerini mükemmel bir şekilde tasvir etmektedir (Şekil 22).

1.2.6. John Haberle

1856-1933 yılları arasında yaşayan Amerikalı ressam John Haberle’in tuval üzerine yağlı boya çalıştığı birçok eseri vardır. National Academy de ilk defa trompe l’oeil tekniğiyle karşılaşan ressam özellikle para olmak üzere birçok nesneyi eserlerinde işlemiştir. Trompe l’oeil tekniğini uygulama açısından tarzları gereği, William Harnett ve John F. Peto’yla benzerlik göstermektedir. Eserleri popüler çekiciliği sayesinde sadece sanat galerilerinde değil, oteller, mağazalar, kitapçılar gibi platformlarda da sergilenmiştir.

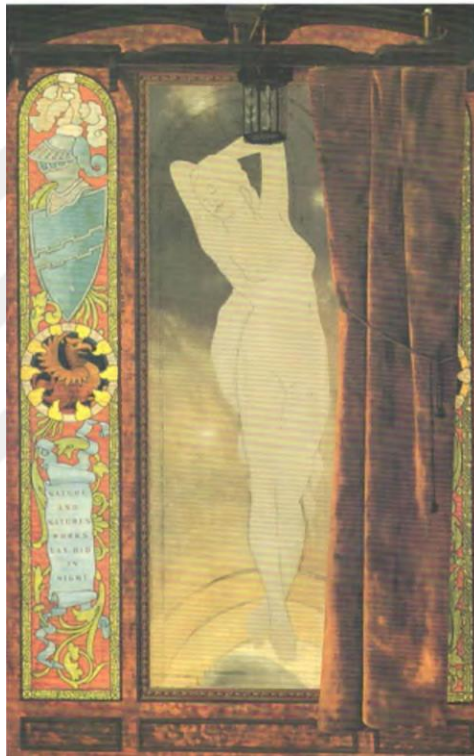
Şekil 23- Fresh Roasted: Peanuts (Taze Kavrulmuş: Fıstık), John Haberle, 1887

Kaynak: <https://artdaily.cc/news/41065/Trompe-L-oeil-Master-John-Haberle-on-View-at-the-Portland-Museum-of-Art#.XgNcz0czZPY> Erişim 20.12.2019

Şekil 24- Le Tiroir du Celibataire (Lisans Çekmecesi), John Haberle, 50.8x91.4 cm, Metropolitan Sanat Müzesi, New York, 1890-1894 (Mauries, 1996: 278-279)

John Haberle tarafından yapılan ‘Le Tiroir du Celibataire’e’ bakıldığında, Harnett ve Peto'nun trompe-l'oeil çalışmalarından etkilendiği görülmektedir (Şekil 24). Akıllıca düzenlenmiş bu kolajda, seyirci gerçeği yanıltan çözmeye davet edilir. Kesinlikle her şey boyanmıştır. Ancak temsil edilen biletlerden biri bir taklittir (Mauries, 1996: 276).

Şekil 25- Gece, John Haberle, The New Britain Museum of American Art, 1909
(Leppert, 2002: 177)

Haberle'nin 1909' da yapmış olduğu tabloda (Şekil 25); çıplak bir kadın figürü bitirilmemiş, taslak halde bırakılmıştır. İzleyicide hayal kırıklığı yaratan nü figüre kıyasla sağ taraftaki kadife perde tüm gerçekliğiyle dikkati üzerinde yoğunlaştırır. Detaylıca resmedilen perde, izleyicide gerçekliği ile görsel yanılsama yaratmaktadır

(Leppert, 2002: 55). Zihin oyunları ile da yanıltmaya çalışan sanatçı, sağlık problemleri nedeniyle 1893'ten sonra ayrıntılı boyama tekniklerinden uzak çalışmalar yapmıştır.

1.2.7. Diğer Trompe L'oeil Sanatçıları ve Çalışmaları

Şekil 26- Trompe L'oeil Natürmort (keklik, demir eldiven ve tatar yayı cıvata ile natürmort), Jacopo de Barbari, 1504 (Mauries, 1996: 87)

Venedikli sanatçı Jacopo Barbari, 1504 yılında yapmış olduğu natürmort örneğinde; ıhlamur ağacından yapılmış tahta bir arka plan, üzerinde öldürülmüş bir keklik, yay ve demir eldivenler resmedilmiştir. Ölü hayvanlarla yapmış olduğu natürmortlarında, hareketsiz yaşamın önemini trompe l'oeil tekniği ile vurgulamıştır.

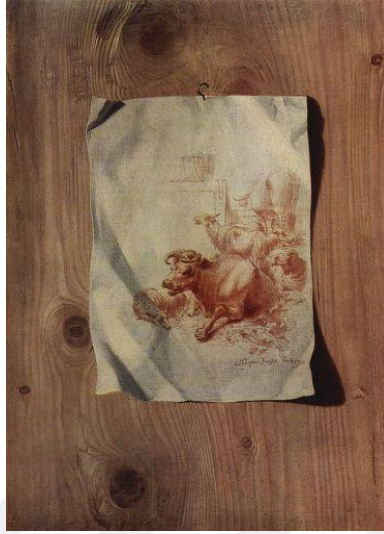
Şekil 27- Autoportrait (Ressamın Kendi Portresi), Gerrit Dou, 1650 (Milman, Philippe, vd, 2005: 17)

Rembrant'ın öğrencisi olan Gerrit Dou'nun, 1640-1670 yılları arasında yapmış olduğu resimlerinden biri 'Autoportrait (Ressamın Kendi Portresi)'dir (Şekil 27). Tabloda ilk etapta duvarın dibinde pencereye yaslanmış duran adam portresine odaklanıldığında bir trompe l'oeil örneği olmadığı söylenebilir. Normalden daha küçük boyutlarda sabit duran bir adam resmedilmiştir. Ancak ön planda duvara sabitlenmiş korniş üzerindeki görkemli yeşil perde, tablonun gerçek gibi durmasını sağlayan trompe l'oeil efektidir. Bu perde tablodaki yanılsama etkisini veren en önemli bir unsurdur. Sanatçının tablosu şu anda Amsterdam'daki Rijksmuseum'da bulunmaktadır.

Şekil 28- The Trumpeter (Trompetçi), Gerrit Dou, 38x29 cm, Louvre Müzesi, Paris, 1650-65 (Ho, 2015: 2)

Gerrit Dou'nun yapmış olduğu 'The Trumpeter' örneğinde de trompe l'oeil tekniği kullanarak taklit yeteneğini ortaya koymuştur (Şekil 28). Kademeli çıkıntılarla nesneleri yerleştiren ressam, kitap ve müzik aletlerinden, taş kabartmalı eşiklere kadar nesneleri çok gerçekçi resmetmiştir. Kurgusal olarak yapmış olduğu çerçeve ve perdenin gerçekliği, trompe l'oeil tekniğini çok iyi vurgulamıştır.

Şekil 29- Çiçek Çelenk ve Trompe L'oeil (Buirlande de Fleurs et Trompe L'oeil),
Cornelis Schut - Jan Philippe Van Thielen, 1650

Kaynak: <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> Erişim 20.12.2019

Şekil 30- Çiçek Çelenk ve Trompe L'oeil (Buirlande de Fleurs et Trompe L'oeil),
Cornelis Schut - Jan Philippe Van Thielen, 1650 (Milman, Philippe, vd, 2005: 17)

Resimde gravür sanatı Trompe l'oeil tekniği için sanatçıların kabiliyetlerini gösteren ayrıcalıklı alanlardan biri olarak önemli rol oynamaktadır. Cornelis Schut tarafından özenle resmedilen ‘Buirlande de Fleurs et Trompe L’oeil (Çiçek Çelenk ve Trompe L’oeil)’ isimli, köşesi katlanmış gravür görünüm, Trompe l'oeil tekniğiyle betimlenmiştir (Şekil 30). Ayrıca zengin görselliğe sahip çerçevenin; dönemin başka önemli bir ressamı olan Jan Philip Van Thielen tarafından yapılmış olması, farklı uzmanlık alanlarına sahip ressamların bir eserdeki iş birliklerinin göstergesi olmuştur. (Milman, Philippe, vd, 2005; 17)

Şekil 31- Harf ile Ahşap Tahta ve Yazı Gereçleri (tuval-yağlı boya), Wallerant Vaillant, 51.5-40.5 cm, 1658 (Ho, 2015: 6)

Hollandalı ressam Wallerant Vaillant'ın ‘Harf ile Ahşap Tahta ve Yazı Gereçleri’ çalışmasında mektup tahtası resmedilmiştir. Harfleri ve yazı gereçlerini gerçekmiş gibi resmeden ressam, kırmızı şeritlerin yüzeyde yapmış olduğu gölge oyunları ile izleyiciyi yanıltmayı başarmıştır. Görüntüleri açıkça nesnelerin temsili olarak sunmak yerine, nesnelerin varlığına çağrışım yapmıştır. Perspektife çok ihtiyaç

duymadan iki boyutlu bir düzlemde üç boyut etkisi yaratan sanatçı görsel algının eksikliğine de vurgu yapmaktadır.

Şekil 32- Trompe L'oeil Oiseaux Morts (Ölü Kuşlar), Frans Van Myerop, 1670-1680
(Mauries, 1996: 162)

Flaman Barok ressamlarından olan Frans Van Myerop'un 'Oiseaux Morts (Ölü Kuşlar)' adlı çalışması, duvara asılmış bir balaban kuşunu tasvir etmektedir. Seçmiş olduğu kuş, özelliği bakımından nadir olarak görülen ve avlanması çok zor olan bir kuş türüdür. Groeninge Müzesinde sergilenen bu tablo, hayvanın doğanın imkânlarını kullanarak hayatta kalma içgüdüsünün boşa olduğunu ve ölümden kaçma girişiminin sonuçsuz kaldığını göstermektedir. Vanita resim tarzıyla işlenen bu natürmort güzel bir trompe l'oeil örneğidir.

Şekil 33- Le Chevalet Du Peintre (Ressamın Şövalesi), Antonio Forbera, 1686
(Milman, Philippe, vd, 2005: 14)

“Hiç kuşkusuz ressamların bizzat kendi zanaatlarını konu alan en öz bilinçli ve doğrudan çabalarının canlı şahitleri, trompe l'oeil ressamlarının şövale resimleridir. ‘Le Chevalet Du Peintre’ (Ressamın Şövalesi), Antonio Forbera'ya ait bir resimdir. Bu resimde türün bütün örneklerinde olduğu gibi temsili yapılan nesnelerin ebat ve biçimiyle tamamen uyushmaktadır. Fakat girintili çıkıntılı yapılan resimde, üçüncü boyutun dışında, tamamıyla üç boyutlu gibi görünmektedir” (Leppert, 2002: 46-47).

Birçok ressam gibi Antonio Forbera’da yeteneklerini sergilemek için ya da çalışma yöntemlerinden bahsetmek için de olsa tablolarında atölyelerini anlatmıştır. Çok uzun yıllar illüzyonist yaklaşımdan uzaklaşmayan eserler veren sanatçı hep kaliteli işler çıkartmıştır.

Şekil 34- Christ en Croix (Çarmıha Gerilmiş İsa), Joseph- Marie Vien, 1819 (Milman, Philippe, vd, 2005: 71)

15. yüzyıl başlarından 18. yüzyıl ikinci yarısına kadar İsa'yı tasvir eden birçok trompe l'oeil tekniğini kullanmış sanatçı vardır. Büyük bir kısmı İsa'yı çarmıha gerilmiş bir şekilde resmetmiştir. İsa heykellerini tasvir eden sanatçıların sayısı, üçüncü boyutun tasvir edilmesinin zorluğundan dolayı oldukça azdır. Hegel bunu; 'Üç boyutlu bir nesnenin iki boyutlu resmi mevcut nesneyi daha ölümsüz yapar.' diyerek ifade etmiştir (Milman, Philippe, vd, 2005: 71).

Şekil 35- A Canvas Back (Bir Tablo Arkası), William M. Davis, 41.6x46.4 cm, Long, Island, N.Y. The Museums at Stony Brook, 1870 (İfsak, 2012: 147/75)

Sıradan trompe l'oeil resimleri; seyircileri, gördüklerinin aslında bir resim olduğuna ve resmin temsil ettiği şey olmadığına inandırarak kandırmaya çalışır. Hâlbuki William Davis'in küçük tablosu, sıradan trompe l'oeil'in tersine, kendisini bir resim olarak ilan eder; daha doğrusu, üç köşesinde tahta tutaçlar bulunan çerçeve, resmin arka tarafı izlenimi vermektedir. Tuval ile gergi arasına, pul yapıştırılmış ve posta damgası vurulmuş iki zarfın sıkıştırıldığını görüyoruz. Zarflardan birinin yırtık tarafından bir mektup ile bir banknotun ucu çıkmış. Burada kandırma, seyircinin resmi ters çevirip arkada gizlenen şeyi, yani 'asıl' resmi görmek istemesini hedefliyor. Seyircide böyle bir istek uyandırması, kandırmanın başarılı olduğu anlamına gelmektedir (Leppert, 2002: 44-45).

Şekil 36- Tableau en Deplacement (Hareketli Tablo), Pierre Ducordau, 65x56 cm, 1974 (Milman, Philippe, vd, 2005: 63)

Pierre Ducordau, yapmış olduğu ‘Tableau en Deplacement (Hareketli Tablo)’ adlı eserinde (Şekil 36), tuvalin ön yüzü yerine arka yüzünü boyayarak farklı bir algı yaratmıştır. Resmin içerisindeki bu zıtlık ve değerin tersine çevrilmesi, sanatın tanımı üzerine tekrar düşünmeye sevk etmiştir. Sanatçı bu tabloda temsil edilme fikrini yerle bir etmiştir. Resimde boş çerçevenin beyaz duvara yansıdığı görüntüsü, çerçeve arasına koyulan kâğıt izleyicide illüzyonist bir algıya sebep olmuştur (Milman, vd, 2005: 63).

Şekil 37- Fanny Tellier (Mandolin Çalan Kız), Picasso, Paris, İtalya, 1910 (Farthing, 2014: 395)

Picasso'nun Paris'te yaptığı 'Fanny Tellier (Mandolin Çalan Kız)' adlı resmi yenilikçi dönemlerde bile geçmişe dönüp bakmanın kaçınılmaz olduğunun göstergesiydi (Şekil 37). 1910'un bahar aylarında, kübist resimlerin artık daha soyut olmaya başladığı zamanda, Picasso, ne olduğu anlaşılabilir figürleri hacim yanılmasıyla tuvale aktarma ihtiyacı duymuş, formların yapılarından bir şey kaybetmemesi için neredeyse monokromatik renkler kullanmıştır (Farthing, 2014: 395).

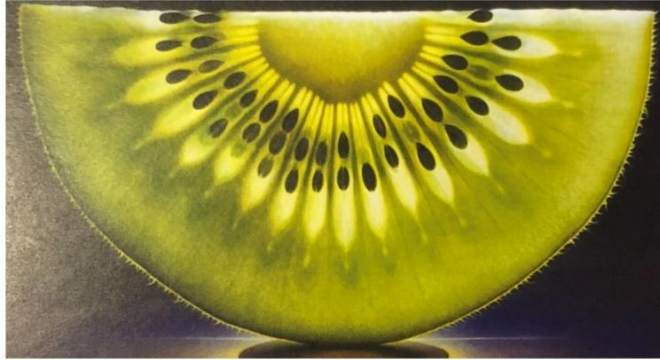
Analitik kübizme geçiş eserlerinden biri olan 'Fanny Tellier' resmi, trompe l'oeil yüksek rölyef yanılmasıyla yapılmıştır. Merkezdeki figür onu hapseden taş levhadan fırlamış gibidir. Mandolin gibi kısmen soyut kısmen de derinliği olmayan, yanılama, sertlik ve heykelsilik içeren bölgelere sahip resim, Picasso'nun gerçek bir modern sanat eseri ortaya koymak için geçmişle bağlarını koparma çabasını ortaya koymaktadır (Farthing, 2014: 395).

Şekil 38- Spring Beauty (Bahar Güzelliği) (sulu boya çalışması), Andrew Newell Wyeth, 50.8x76.2 cm, 1943 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 172)

Trompe l'oeil tekniğinin kullanıldığı bir diğer farklı alan ise taklit doku örnekleridir. “Her yüzey kendi karakteristik açık, koyu ve yansıtma özelliğine sahiptir. Sanatçının malzemesiyle ustaca yeniden üretildiklerinde bu taklitler, nesnelerin gerçek yüzeyleriymiş yanılgısına sebep olabilir. ‘Gerçek’ gibi görünen ama aslında gerçek olmayan yüzeyin niteliğinin, taklit doku olduğu söylenir” (Ocvirk, Stinson vd, 2015: 171).

Birçok Hollandalı ve Flaman ressamın kullandığı taklit doku ile yapılmış natürmortları bulunmaktadır. “Taklit doku genellikle, fotoğrafik detaylar kullanıp gerçekliğine ikna ederek göz aldatmacası yapmaya çalışan trompe l'oeil resimleri ile ilişkilendirilir” (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 171).

Şekil 39- Kiwi Series (Kivi Serisi-Tuval üzerine yağlı boya), Dennis Wojtkiewicz, 91.4x167.6 cm, 2005 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 168)

Şekil 40- Split Table Still Life (Bölünmüş Masa Natürmortu), Gary Schumer, 162.6x193 cm, 1992 (Ocvirk, Stinson, vd, 2015: 172)

Gary Schumer'ın yapmış olduğu 'Split Table Still Life (Bölünmüş Masa)' natürmordunda sanatçı (Şekil 40), kontrplak ve pleksiglattan kumaşa, seramikten metale kadar farklı çeşitte dokuların taklitleriyle alakadar olmuştur. Bütün trompe l'oeil

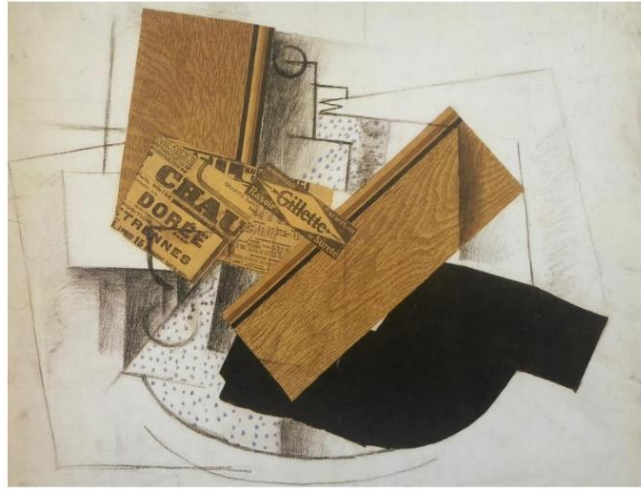
resimlerinde olduğu gibi, detay zenginliği diğer kompozisyona dair sunumları belirsiz hale getirir (Ocvirk, 2015: 172).

“Gerçek görünen ancak gerçek olmayan bir yüzey özelliği, ‘taklit edilmiş’ olarak adlandırılır. Kopyalama tekniği olan taklit; Hollanda ve Flemenk sanatçılar tarafından kullanılarak, natürmort ve günlük yaşamı betimleyen resimlerinde heyecan verici natüralistik etkileri yaratmışlardır. Taklit dokular, sıklıkla gözü aldatmaya yönelik bir girişimle ‘trompe l’oeil’ resimlerle bağlantı kurar. Trompe l’oeil, ‘göz oyunu, göz numarası’ anlamına gelen kusursuz bir şekilde doğayı kopyalayan bir tekniktir” (Öztuna, 2008: 96).

Şekil 41- Natürmort 24 (Trompe l’oeil tekniğine bir örnek), Tom Wesselmann, Nelson-Atkins Sanat Müzesi, Missouri, 1962 (Öztuna, 2008: 96)

Trompe L’oeil, genel olarak sanatçının gerçeği taklit etmekteki ustalığını ifade etmesine karşın kübizmin sentetik evresi için aynı anlama gelmemektedir. Bu dönemde sanatçılar gerçeklik yanılsamasını oluşturmak istediklerinde kolaja başvurmuşlardır. Örneğin, ahşap bir nesneyi betimlemek istediklerinde, bunu, ahşap taklidi bir kâğıdı tuvale yapıştırarak gerçekleştirmiştir (Keser, 2009: 340).

Şekil 42- Masa Üstünde Natürmort: “Gillette”(karakalem, hamur kâğıt ve guaj),
Georges Braque, 48x62 cm, Musee National d’Art Moderne, Centre Pompidou, Paris,
Fransa, 1914 (Farthing, 2014: 391)

George Braque’ın Masa Üstünde Natürmort “Gillette” adlı eseri kübizmin birinci ve ikinci aşamaları arasındaki farkı açıkça ortaya koyuyordu (Şekil 42). Çizilmiş, boyanmış ve yapıştırılmış kağıt öğelerle yapılan eser, kolaj simyasının ve dönem sanatçılarının atıkları güzel ve devrim yaratan imgelere dönüştürme yeteneğinin mükemmel bir örneğiydi. Bir tıraş bıçağının sarılı olduğu kâğıt, trompe l’oeil meşe süpürgelik ve füzenle çizilmiş bazı serbest çizgiler, tanıdık gelen ancak müzik kadar soyut olan bir imge üretecek şekilde beyaz bir yüzey üzerinde bir araya getirilmişlerdir (Farthing, 2014: 390).

Şekil 43- Fransız Kesik, Tim Hamill, 1974

Kaynak: <https://www.hamillgallery.com/HAMILL/Trompes/FrenchScrap.html> Erişim

25.12.2019

Şekil 44- Enveloppe d'un regard Flamand (Flaman bir görünümle sarın), Bruno Logan, 2017

Kaynak: <http://www.logan-art.com/> Erişim 25.12.2019

Şekil 45- Le Fruit du Labeur (Emeğin Meyvesi), Victor Hugo

Kaynak: <http://www.logan-art.com/> Erişim 25.12.2019

1.3. TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI ALANLAR

Antik dönemlerden, günümüz çağdaş sanat alanına kadar gelmiş olan trompe l'oeil tekniğinin amacı izleyicide yanılsamaya sebep olmaktır. Etkileyici bir yanılsama yaratmak için, ışığın geliş açısı, izleyicinin durduğu yön ve perspektifin kusursuz kullanılması çok önemlidir. Genellikle iki boyutlu düzlemler üzerinde çalışılan bu teknik, sadece resim alanıyla kalmayıp, mimari, duvar resmi, iç dekorasyon, sokak sanatı, anaformatik çalışmalar ve vücut boyama gibi birçok farklı alanda da kullanılmıştır.

1.3.1. Trompe L'oeil Mimari ve Duvar Resmi

Trompe l'oeilin bilinen en eski kullanımı ortaçağ dönemi mimari yapılarıdır. Sanatçılar bu dönemde kiliselerde sanat eserleri yaratmışlardır. Kiliselerin duvarlarına ve tavanlarına illüzyonist sahneler çizmişlerdir. Sütunların veya diğer mimari yapıların

görünümünü vermek için sanat eserlerini duvara boyamışlardır. Kabartmalardaki gerçek nesnelerin yanılsamaları, perspektif kullanımıyla ve boyama teknikleriyle verilmiştir. Bu teknik aynı zaman da maddi eksiklikleri desteklemek için kullanılmıştır.

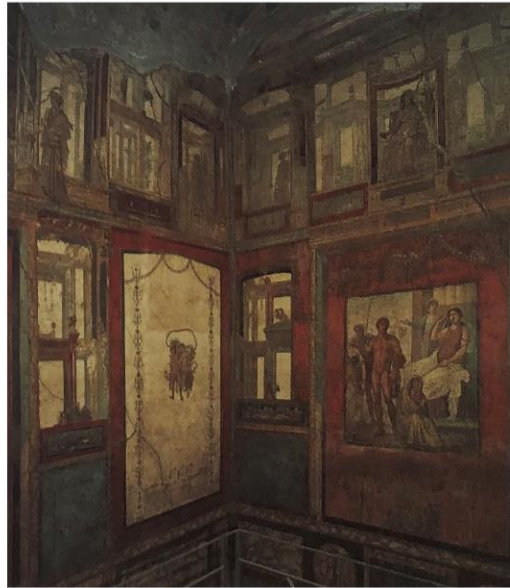

Şekil 46- Sağır Kapı, Zoser grubu güney mezarı, yeraltı bölgesi, Sakkara, M.Ö. 2770
(Honuor, Fleming, 2016: 56)

Zoser mezarlarındaki yeraltı bölgeleri incelendiğinde, “...taş, tüm komplekste daha az dayanıklı malzemelerin yerine kullanılmıştır: daha basit barınakları desteklemeye yarayan papirüs saplarından demetler biçiminde taş sütunlar; geniş tek papirüs sapları gibi yarım sütunlar. Dikmeler ve saraklar taştan yontulmuş, boyanarak ahşap dikme ve saraklara benzetilmiştir. En sıra dışı özellik ise, yeraltı odalarındaki, günümüze kadar Kuzey Afrika perdelerinde kullanılan türden, katlanabilen kamyş hasır taklidi mavi-yeşil çinili sağır kapılardır. Bunun hayli geliştirilmiş göz yanılsaması biçimi yani trompe l’oeil olduğu görülebilir. Fakat bu anlamda asla düşünülmemiştir” (Honuor, Fleming, 2016: 56-57).

Şekil 47- Dionisos Gizem Kültü Duvar Resmi, Villa dei Misteri Gizemler Salonu, Sanatçı bilinmiyor, Pompeii, İtalya, M.Ö. 50 (Honuor, Fleming, 2016: 180)

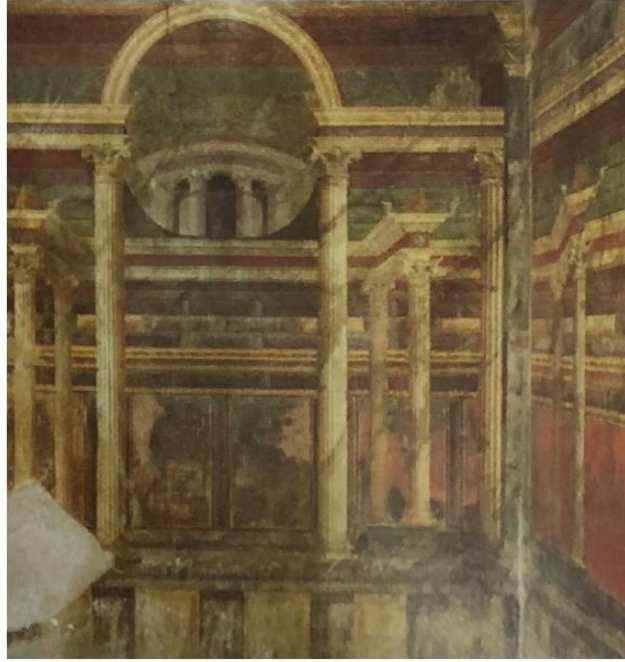

Şekil 48- Ixion Odası, Sanatçı bilinmiyor, Vettii Evi, Pompeii, İtalya, M.S. 1.yy (Honuor, Fleming, 2016: 181)

Milattan sonraki dönemlerden günümüze kadar ulaşmış olan örnekler Pompeii’de görülmektedir. Zengin bir tüccara ait olduğu anlaşılan evin bir odası dört illüzyon sistemini veya üslubunu hep beraber barındırır: Az bulunan mermerlerin taklit panolarından bir eteklik, duvara asılmış veya raptedilmiş ve çerçeveleri ileri doğru çıkıntılı görünen resimler, ferah manzaralara açılan pencereler, yukarıda duvarın üzerine yerleştirilmiş heykeller ile ötelerde beliren düşsel yapılar. ‘Resimler’ bazen meyve, yakalanmış balık, av hayvanları ve yarı yarıya dolu cam kaplarla bilinen en eski natürmortlardır. Bu nitelikleriyle trompe l’oeil, yani göz yanılsamalarıyla duvarlarda rölyefli süsleme ve dışarıdaki dünyaya açılma görüntüsünü yaratan bu resimler, çeşitli seviyelerde gerçeklikle karmaşık ve sofistike oyunlar oynar (Honuor, Fleming, 2016: 181) (Şekil- 48).

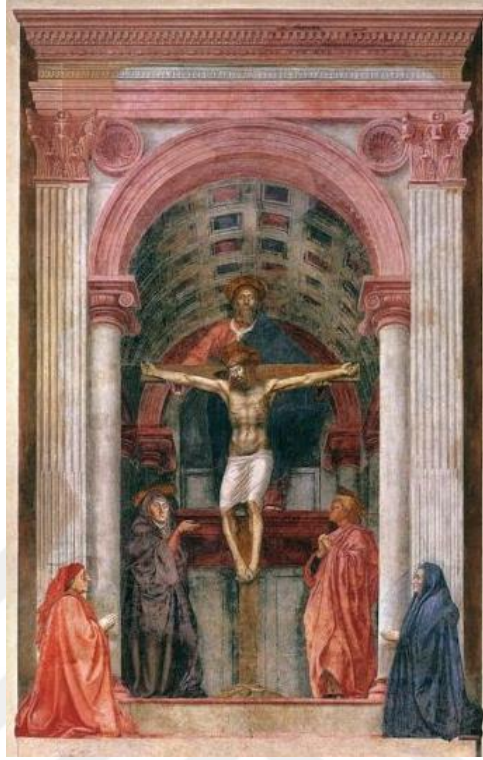

Şekil 49- Villa dei Misteri (duvar freski), Sanatçı bilinmiyor, Pompei, İtalya, MÖ 60-50
(Farthing, 2014: 64-65)

Şekil 50- Villa dei Misteri Gizemler Salonu (duvar freski), Sanatçı bilinmiyor, Pompeii, İtalya, M.Ö. 60-50 (Farthing, 2014: 65)

Villa dei Misteri Gizemler Salonu'ndaki fresklerinde trompe l'oeil tekniği kullanılmıştır. Pompei konukları villanın her yerinde harikulade eserlerle karşılaşır. Düz duvarlar, kemerlerle taçlandırılmış Korint sütunlarının üç boyutlu gerçek görünümlerine benzemesi amacıyla trompe l'oeil tekniği kullanılarak resmedilmiştir. Sütunlar, derinlik yanılsaması yaratmak için, uzaklığa bağlı olarak gittikçe küçültülerek çizilmiştir. Roma iç mekânları, penceresiz ve karanlıktır. Renkli süslemeler yaşam alanlarını aydınlatmak ve mekânın daha az klostrofobik görünmesini sağlamak için kullanılır. Arka planlar parlak renktedir ve trompe l'oeil efekti, duvarları daha küçük parçalara böler (Farthing, 2014: 65).

Şekil 51- Kutsal Üçlü Freski, Masaccio, Santa Maria Novella, Floransa, İtalya, 680x320 cm, 1425-28 (Farthing, 2014: 151)

Şekil 52- Meryem'e Müjde (panel üzerine tempera), Fra Angelico, 175x180 cm, Museo Diocesano, Cortona, İtalya, 1432-34 (Farthing, 2014: 152)

Floransa’da bulunan Santa Maria Novella Kilisesi’nde Masaccio, ‘‘...bir şapeli izleyicinin önüne açılıyormuş –trompe l’oeil (göz aldanması) etkisi- gibi görünecek şekilde resimleyerek potansiyel perspektif oyunlarını keşfetmiştir. Bu abidevi Kutsal Üçlü imgesi (Baba Tanrı, çarmıhtaki İsa ve aralarındaki Kutsal Ruh’u temsil eden güvercin) ve diğer figürler (yakarmakta olan iki mesenin üstünde duran Bakire Meryem ve İncilci Yahya), üç boyutlu olarak öyle gerçekçi çizilmişlerdir ki neredeyse yontulmuş heykeller gibi görünürler’’ (Farting, 2014: 151).

Mimari alanlarda, bu teknikle çalışmalar yapan sanatçılar perspektifi çok iyi kullanmışlardır. Sonsuz bir alanın yanılsamasını süsleyen tavanları ile daha büyük ölçekli mekânlar elde etmişlerdir. Bazı durumlarda, yapılar büyük yüksekliklere doğru devam ederken, bazılarında ise gökyüzünün açıldığı görülmektedir.

Trompe l’oeil tekniğine kiliselerdeki tavan resimlerinde de çok sık rastlanmaktadır. Kiliseye gelen konuklar tavan da yapılan resimlere bakmak için kafalarını yukarı çevirmeleri, yaratana ulaşma hissini doğurmaktadır. Buna örnek olarak Andrea Pozzo’nun tavan freski verilebilir. ‘‘Trompe l’oeil efektleriyle gerçek kilise mekânı kendini hissettirmeden gökyüzü resmiyle bütünleşir, gözler cennetin içinde dolaşmaya başlar. Figürler yer çekiminden bağımsız havada asılı durmaktadırlar, resmin tüm gerçekçiliğine rağmen bir şekilde ulaşılamaz görünürler’’ (Krausse, 2005: 33-34).

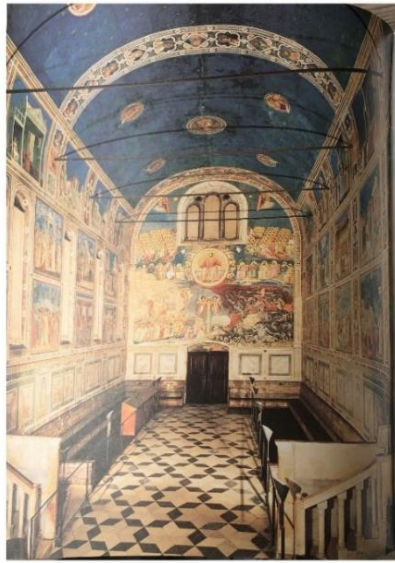

Şekil 53- Camera Degli Sposi (Boyalı Oda), Andrea Mantegna, Mantua, İtalya, 1465
(Mauries, 1996: 62)

Şekil 54- Sistina Şapeli, Michelangelo, 13,7x39 m, Vatikan, Roma, 1508-1512
(Gombrich, 2015: 309)

Michelangelo'nun yapmış olduğu Sistina Şapeli, en erken trompe l'oeil tavan freski örneklerindendir. Rönesans döneminin en etkili eserlerinden biridir. Yapmış olduğu tavan süslemesiyle aslında bir hikâye anlatan Michelangelo, kendine has figürleriyle, modellerini yaratıcı sanat anlayışına uygun tasvir etmiştir.

Şekil 55- Scrovegni Şapeli (Arena Kilisesindeki Freskler), Giotto, 14. Yy (Honour, Fleming, 2016: 404)

Şekil 56- Scrovegni Şapeli, Arena Kilisesindeki Freskler süslemelerinden ayrıntı, Giotto, 14. Yy (Honour, Fleming, 2016: 406)

Şekil 57- Francis Xavier (Yanılış Kubbe), Andrea Pozzo, 1676

Kaynak: <http://art-now-and-then.blogspot.com/2015/07/andrea-pozzo.html>

Erişim 25.12.2019

Barok ressamı olan Andrea Pozzo'da çok sayıda, düz yüzeylerde üç boyutlu resimler yapmıştır. İllüzyonist duvar resimlerinin savunucusu olan ressam ve mimar Pozzo; "Ustalığı, gözü resmin gerçekten üç boyutlu mimari süsleme olduğuna inandırıp yanıltan derinlikli tavan resimleri ve trompe l'oeil'de yatıyordu. Hafif, sınırsız yanılsamacı uzamlar haline dönüşen yaratıcı ve cürekâr dev boyutlu kubbe içi freskleri tasarladı. Mesleğinin doruğu gerçek ve resmedilmiş alanların birbiri içine geçtiği Roma'daki San Ignazio'nun tavan freskiydi. Pozzo ışık yardımıyla uzaklık ve yükseklik yanılsamasını arttırarak, Barok tavan resimlerinin Roma'daki kurucusu Pietro da Cortona'nın geleneğini sürdürdü " (Kolektif, 2012: 224). Quadratura adı verilen Barok tavan resmindeki illüzyon tekniğini çok sık kullanan sanatçının bir diğer önemli eseri ise, Viyana Cizvit Kilisesi'nin tavanında oluşturduğu yanıltıcı kubbedir. 1703 yılında yapmış olduğu tavan resminde trompe l'oeil tekniğini olağanüstü bir gerçeklikle işlenmiştir. Pozzo, perspektifi sadece gerçeğin bir yanılsamasını oluşturmak olarak değil, üç boyutlu görüşün kopyalanabildiği bir bilimsel yöntem olarak görmüştür. Yarı

silindirik bir kubbe üzerine yaptığı çalışmasında “göz aldatici mimarlığın birleşme noktası, alegorik tasvirin ikonografik merkezi ile çakışır ve aynı zamanda kilisenin gerçek mekânı ile tavanın doğaüstü mekânı bir birlik oluşturmak üzere harmanlanır (Biermann et al, 2003). Doğru noktadan bakıldığında tavanın sınırlarının başlayıp bittiği sınırlar belirsizliğe düşerken, çok başka bir noktadan bakıldığında oluşturulan üç boyutlu yanılsamaların bozulmaya başladığını görürüz. Bu durum, sadece göğe açılma fikrinin bir yanılsamadan ibaret olduğunu göstermez aynı zamanda gerçekliğin aslında ne kadar kırılgan bir kavram olduğunu ve herkese göre farklı algılanabileceğini, değişebileceğini de gösterir (Öz, 2007: 42).

Şekil 58- St’Ignazio Kilisesi Tavan Resmi, Andrea Pozzo, 17x36 m, Roma, 1691-1694
(Kolektif, çev. N. Özer, 2013: 225)

Şekil 59- Fresco With Trompe L'oeil (Trompe L'oeil Kubbeli Fresk), Andrea Pozzo-
Jesuit Church, Cizvit Kilisesi, Viyana, 1703

Kaynak: <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> Erişim 16.01.2020

Şekil 60- Gesu Kilisesi (İsa'nın Şanı), Tavan Freski, Giovanni Battista Gaulli,
(Baciccio), Roma, 1678-79 (Snodin, Llewellyn, 2009: 47)

Papalık bölgesinde ait bir şehir olan Bologna, sanatsal quadratura tekniğinin merkeziydi. Rönesans doğrusal perspektifinden türetilen bu teknik, sanatçının geometri yeterliliğine dayanıyordu. Dekoratif tasarımlar, tonozların ve duvarların gerçek mimarisinin nerede bittiği anlaşılamayan, kurgusal yapılar izleyicide kafa karışıklığına neden olmaktadır. Tiyatro ve dini temsilleri bir araya getiren sanatsal bir uygulamadır (Snodin, Llewellyn, 2006: 46).

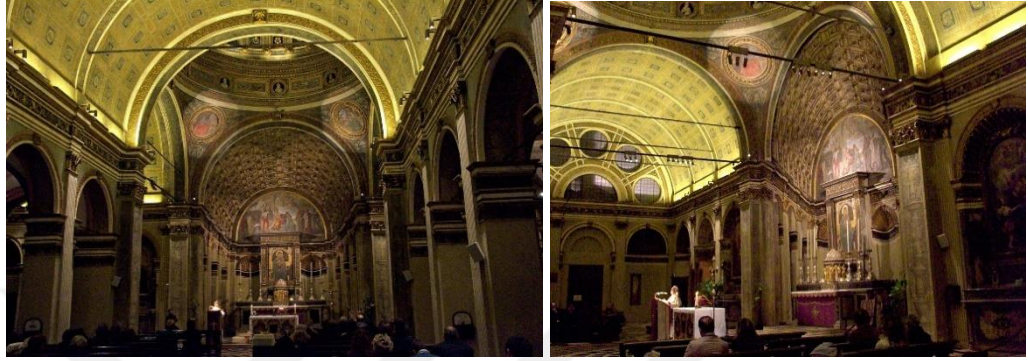

Şekil 61- Palazzo Spada (Mimari Trompe L'oeil), Francesco Borromini, Roma, 1632

Kaynak: <http://arthistoryblogger.blogspot.com/> Erişim 10.02.2020

Francesco Borromini'nin yapmış olduğu Roma'daki Palazzo Spada, sütunların bulunduğu koridorun gerçek boyutu sekiz metre olan mimaride, görsel yanılsama yaratarak bunu otuz yedi metreye yükseltti. Manzara sonunda gün ışığıyla beraber görünen heykel ise altmış santim boyutundadır. Trompe l'oeil tekniğini ustaca sergilemiş olan ressam, Palazzo Spada'daki çalışmasını bir matematikçi tarafından yardım alarak yapmıştır. "Sahte perspektifte yanılsama, göreceli olarak düz olan üç boyutlu fiziksel elemanların normalde üç boyutlu bir kompozisyonda görüneceği

şekilde ayarlanması ve tasarımılanmasıdır. Gerçekte olduğundan ve görüldüğünden farklı algılanan mekânlar yaratılır” (Öz, 2007: 44).

Şekil 62- Santa Maria presso San Satiro Kilisesi (Erken Dönem Mimari Trompe L’oeil), Donato Bramante, Milano, 1476-82

Kaynak: <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> Erişim 10.02.2020

Şekil 63- Teatro Olimpico (Olimpiyat Tiyatrosu), Andrea Palladio, İtalya, 1580-85

Kaynak: <https://pixabay.com/sk/photos/divadlo-vicenza-palladio-taliansko-515655/>

Erişim 10.02.2020

Andrea Palladio'nun tasarladığı 'Olimpiyat Tiyatrosu' İtalya'da 1580-1585 yılları arasında yapılmıştır. Bu tiyatro sahnesinde trompe l'oeil tekniği kullanılarak sahneye sahne tasarlanmıştır. Uzakta ufkun gözüktüğü Roma tarzı sokak görünümünü veren sanatçının eseri en eski sahne tasarımlarındandır. Yapıt UNESCO Dünya Mirası Listesinde yerini korumaktadır.

Şekil 64- Chateau de Tanlay (Trompe-l'oeil ile işlenmiş, grisaille tablolarla kaplı duvarları olan büyük galeri), Remy Vuibert, Nicolas Poussin, France, 1610

Kaynak: <https://www.chateaudetanlay.fr/accueil/histoire/> Erişim 10.02.2020

Şekil 65- Painted Hall (Boyalı Salon), Eski Kraliyet Deniz Koleji, Sir James Thornhill, Londra, 1707

Kaynak: <https://www.chateaudestanlay.fr/accueil/histoire/> Erişim 10.02.2020

Şekil 66- Sovereign Hotel (duvar resmi), Richard John Haas, Chicago, 1989

Kaynak: <https://www.versatilewp.com/sovereign-hotel-restoration-award/back-of-sovereign-hotel-with-mural-and-ohs-plaza-2014-18/> Erişim

10.02.2020

Şekil 67- New Zealand Christchurch Cathedral (Yeni Zelanda'daki Christchurch Katedrali), Michael Hewson, 2011

Kaynak: <https://streetartnews.net/2012/06/mike-hewson-new-murals-in-christchurch.html> Erişim 25.12.2019

Michael Hewson'ın, Yeni Zelanda'da gerçekleşen deprem sonrası yıkılan binalara yaptığı birkaç duvar resmi bulunmaktadır. Sanatçı yıkılmış binaların cephelerine, depremden önceki yaşantıları resmetmiştir. Yıkılmış olan bu binalara trompe l'oeil tekniğiyle dokunan ressam, anıları ölümsüzleştirmiştir.

Şekil 68- Trompe L'oeil Yanılsama Örneği

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> Erişim

20.01.2020

Fotoğrafçı Helen G. tarafından yapılmış bir eser olan bu örnekte, sanatçı düz yüzeyde olmayan balkonları resmetmiş ve gerçekliği yakalamıştır. Sadece gerçeklik kaygısında olmayan sanatçı üstte karakalem çalışması şeklinde bıraktığı kısımla da eserine farklı bir algı yaratmıştır (Yüksel, 2014: 42).

Şekil 69- Trompe L'oeil Yanılsama Örneği, Felice Varini, Paris

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498> Erişim_20.01.2020

İsviçre doğumlu Paris'te yaşayan sanatçı Felice Varini tarafından gerçekleştirilen bu yanılsamada, farklı yüzeyler üzerine turuncu renk kullanarak çizdiği şekil, şeklin havada asılı bir şekilde duruyor gibi görünmesini sağlamıştır. Buradaki yanılsama önceki örneklerden farklı olarak üç boyutlu yüzey üzerinde iki boyutlu bir algı yaratma çalışmasıdır. Sadece tek bir açıdan anlamlı görünen bu çalışma, farklı açılardan karmaşık bir şekil olarak görünür (Yüksel, 2014: 42).

Şekil 70- Trompe L'oeil Kafedeki Duvar Resmi Örneği, John Pugh, San Jose, Kaliforniya, 1996

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> Erişim 20.01.2020

Şekil 71- Siete Pumto Uno (Trompe L'oeil Duvar Resmi Örneği), John Pugh, Los Gatos, Kaliforniya

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> Erişim 20.01.2020

Şekil 72- Taylor Hall (Trompe L'oeil Duvar Resmi), John Pugh, Chico, Kaliforniya Eyalet Üniversitesi, 2012

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> Erişim 20.01.2020

Şekil 73- Quetzalcoatl (Trompe L'oeil Duvar Resmi), John Pugh, Mexicable Station, Meksika, 2016

Kaynak: <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498> Erişim 20.01.2020

1.3.2. Trompe L'oeil Anamorfoz

Anamorfik yanılsama izleyicinin belirli aletler kullanarak veya belirli bir açıdan seyrederak görebileceği deforme görüntü yansıması ve deforme perspektif yanılsamasıdır (Yüksel, 2014: 39). Günümüzde bu teknikle yapılan eser oldukça yaygındır. Eseri doğru bir biçimde görmek, doğru açıyla bakıldığında sağlanabilir. Yanlış açıdan bakıldığında hiçbirşeye benzemeyen deforme olmuş bir görüntüyle karşılaşılabilir.

“Anamorfik Perspektif 1485 yılında Leonardo Da Vinci tarafından ilk kez denenmiştir. İlk anamorfik perspektif örneği göz çizimidir. Anamorfik perspektif yanılsamasında bakış noktası çok önemlidir. Leonardo'nun göz örneğinde olduğu gibi deforme edilerek çizilmiş göz yalnızca doğru açıdan bakıldığında göz olarak algılanabilir ”(Yüksel, 2014: 40).

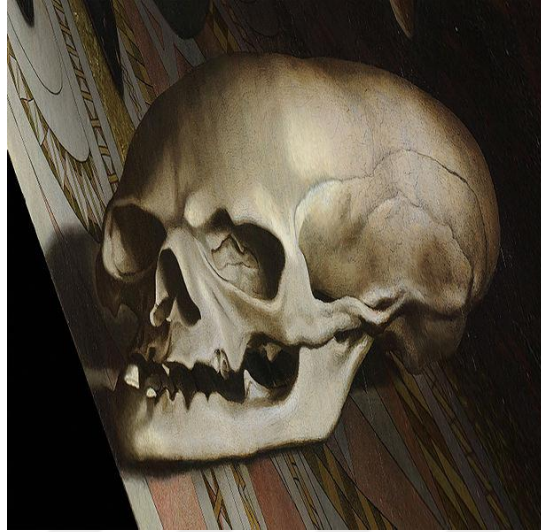
Şekil 74- Göz, Leonardo Da Vinci, 1485 (Yüksel, 2014: 40)

Hans Holbein'e ait 'Elçiler (The Ambassador)' adlı çalışmasında anamorfik trompe l'oeil örneğidir. Anamorfik yapıyı, resme önden bakınca hiçbir cisme benzemeyen kafatasının, yandan bakıldığında anlam kazanmasından anlayabiliriz. Ön plandaki kuru kafa imgesi, bu resmin en sıra dışı özelliklerinden biridir. Eser, bilinçli olarak çarpıtılmış görüntülerin yalnızca değişik bir açıdan bakıldığında normal bir

şekilde görülebildiği anamorfik resim tekniği örneklerinden biridir. Bu resimler, büyük oranda, Alman sanatçı Erhard SCHÖN'ÜN (1491-1542) ağaç baskılarından esinlenilerek yapılmış olup Almanya'da genellikle vexierbilder (bulmaca resimler) olarak adlandırılır. Anamorfik resmin bir türü de -özellikle 17. Yy da popülerleşen- Jean-François Nicéron'un (1613-46) Anamorfoz adlı eserinin örnek verilebileceği ayna veya katoptrik anamorfozlardır. Bu resimlerde, düz bir zemin üzerinde şekilsiz gibi görülen imge, resmin ortasına yerleştirilen silindirik bir aynadan bakıldığında normal haliyle görülür (Farting, 2014: 191) (Şekil 75-76).

Şekil 75- The Ambassador (Elçiler), Hans Holbein, 1533 (Farthing, 2014: 190)

Şekil 76- Kafatasının perspektifi düzeltilmiş görünümü, The Ambassador (Elçiler) ,
Hans Holbein, 1533

Kaynak: <https://www.sanatabasla.com/2014/07/elciler-the-ambassadors-genc-hans-holbein/> Erişim 31.12.2019

Şekil 77- Anamorfoz, Jean François Niceron, 1613-46 (Farthing, 2014: 191)

Şekil 78- Anamorfik Sanatı, Awtar Singh Virdi

Kaynak: <https://www.amusingplanet.com/2011/02/anamorphic-artworks-of-awtar-singh.html> Erişim 06.01.2020

Şekil 79- Dev Anamorfik Kurbağa, Bronz ve Paslanmaz Çelik, Jonty Hurwitz,
60x45x45 cm, 2015

Kaynak: <https://jontyhurwitz.com/kiss-of-chytrid> Erişim 06.01.2020

Şekil 80- Anamorfik Perspektif Trompe L'oeil, Qi Xinghua, Çin

Kaynak: http://4rtgallery.blogspot.com/2013_09_01_archive.html Erişim 20.01.2020

1.3.3. Trompe L'oeil Sokak Sanatı

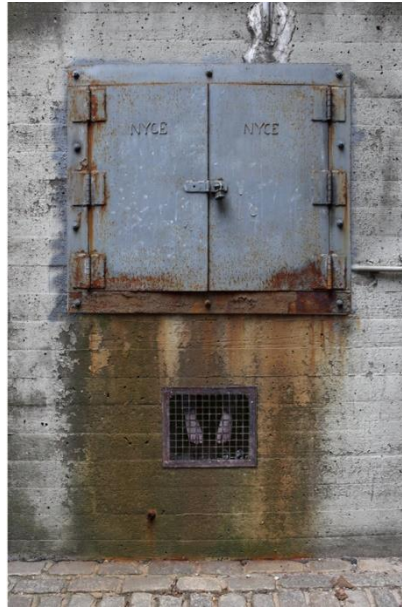
Sokak sanatı 1960'ların sonlarına doğru grafiti sanatından etkilenilerek ortaya çıkmıştır. Sokak sanatçıları tarafından yeni stiller, formlar ve teknikler yaratıldıkça gelişim göstermiştir. Bununla birlikte sokak sanatı, geleneksel bir tarzda, müze ya da galeride sunulmamaktadır. Kendini ifade etmenin bir yolu olan sokak sanatı, halka açık bir platformda, iletişime açık bir yöntemle sergilenir. Sanatçının kimliğini, fikrini iletir; kültürel, dilsel ve ırksal farklılıklardan bağımsız bir şekilde izleyiciye hitap eder.

Çoğunlukla resim alanında eser veren sanatçılar, farklı yaklaşımlarla izleyicide illüzyonist algılar yaratmıştır. Fikirlerini çoğu zaman bir duvar resminde, kimi zaman yerlere çizilmiş şekilde ifade ederler. Birçok sokak sanatçısı trompe l'oeil tekniğini; çevremize olan bakış açımızı, algımızı yanıltmak ve şehir manzaralarına tasarımlarını entegre etmek için kullanmıştır.

Şekil 81- Bebeleche, Meksika, Juandres Wera

Kaynak: <https://blog.artsper.com/en/get-inspired/trompe-loeil-street-art/> Erişim
10.02.2020

Şekil 82- Van Wyck Otoyolu, Queens/ New York, Dan Witz, 2010

Kaynak: <https://blog.artsper.com/en/get-inspired/trompe-loeil-street-art/> Erişim
10.02.2020

Çağdaş sanatçılardan Julian Beever, Edgar Mueller, Leon Keer ve Kurt Wenner'in tebeşir kullanarak sokaktaki zemine trompe l'oeil efektli birçok resim çizmişlerdir. Üç boyutlu yanılsama yaratan bu çalışmalarda anamorfoz adı verilen projeksiyon tekniği kullanılmıştır. Ancak bu yapılan çalışmalar, kalıcılığını fotoğraflanarak sağlayabilmektedir.

Şekil 83- Yoksulluk Tarihi Yarat (Kaldırım Sanatı), Julian Beever, Edinburg, Birleşik Krallık, 13 m

Kaynak: <http://www.hayatagaci.biz.tr/2014/08/anamorphic-anamorfik-yada-anamorfoz-nedir/> Erişim 20.01.2020

Şekil 84- Sokakta Yüzme Havuzu (Kaldırım Sanatı), Julian Beever, Glasgow, İskoçya

Kaynak: <http://www.hayatagaci.biz.tr/2014/08/anamorphic-anamorfik-yada-anamorfoz-nedir/> Erişim 20.01.2020

Şekil 85- Çıplak Köstebek, Julian Beever, Çin

Kaynak: <https://www.julianbeever.net/> Erişim 10.02.2020

Şekil 86- 1 Million Signatures (Bir Milyon İmza), Kurt Wenner, Greenpeace, Brüksel, 2010

Kaynak: <https://www.iliketowastemytime.com/2013/01/04/surreal-3d-street-art-kurt-wenner-16-pics> Erişim 10.02.2020

Şekil 87- Lego- Terracotta Ordusu, Leon Keer, Çin, 2011

Kaynak: <https://www.leonkeer.com/3d-lego-terracotta-army/> Erişim 10.02.2020

Şekil 88- Köpek Balığı (Sokak Sanatı), Edgar Müller, Hong Kong, 2006

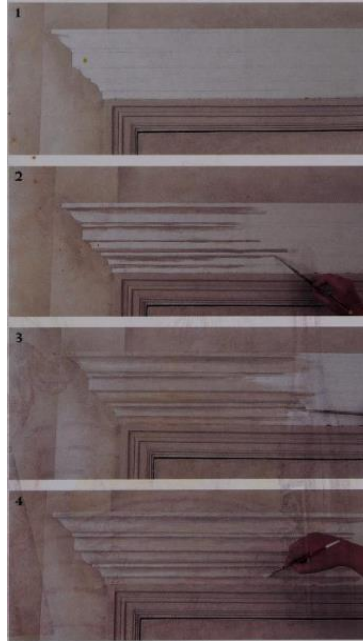
Kaynak: https://www.t-online.de/unterhaltung/stars/id_13292870/kunst-3d-strassenmalerei-die-perfekte-sinnestaeuschung.html Erişim 10.02.2020

1.3.4. Trompe L'oeil İç Dekorasyon

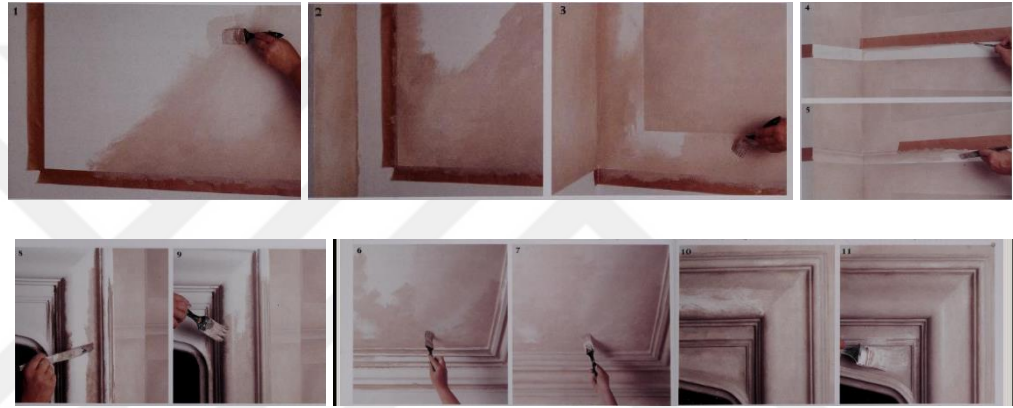
Gözü kandırmak için kullanılan trompe l'oeil terimi, iki boyutlu bir resmin, üç boyutlu bir gerçeklik olduğu konusunda yanılsamaya düşüren boyama tekniğidir. Bu tekniğin iç dekorasyon alanında da çok fazla kullanırlılığı vardır. Sahte bir nesneden muhteşem bir görünüm elde edilmektedir.

“Trompe l'oeil sanatı Romalıların villalarındaki sütunlarından nişlerine, pencereleri simüle eden duvar resimlerinden, ahşap boyamaya kadar eskiye uzanan süsleme sanatıdır. Teknik birçok resim türlerini içermektedir. Özellikle grisaille olarak bilinen tek renkli bir teknikle boyanmış mimari eserlerin dışında, iç mekan örnekleri de bulunmaktadır” (Gordon-Smith, 2007: 5)

Griseille resim tekniği; Mimari özellikleri taklit etmek için kullanılan tek renkli trompe l'oeil tekniğidir. Geleneksel olarak tek renk kullanılan bu teknikte, kullanılan rengin tonlarıyla üç boyut kazandırılır. Örneklerini mimari kemerler, kapılar, pencereler ve suni panellerde görülmektedir.

Şekil 89- Grisaille Kapı Kemer- Trompe L'oeil (Gordon-Smith, 2007: 19)

Şekil 90- Grisaille Taş Şömine- Trompe L'oeil (Gordon-Smith, 2007: 32-33-34-35)

Trompe l'oeil tekniği ile birçok süs resimleri, kitaplar, meyve, çiçek ve hayvan figürleri, sahte kumaş, taş, fayans ve ahşap efektleri yapılmıştır. Özellikle bu teknik; küçük ya da dar mekanlara derinlik ve ferahlık katmak için kullanılmıştır. Bir odanın görünen gerçek oranını arttırmak için bu teknik oldukça başarılı sonuçlar verir. Odak noktası veya mimari özelliği olmayan mekanlara karakter ve tasarım algısı katmak için de kullanılmıştır. Bununla birlikte trompe l'oeil resminin güzelliği, malzemelerinin pahalı olmayışı ve çok fazla özel ekipman gerektirmeyişidir. Bu açıdan da kullanılabilirliği artmıştır.

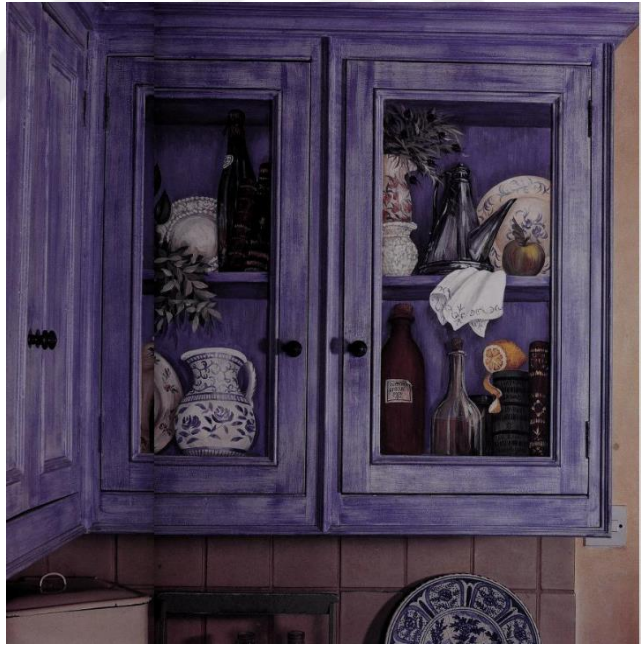
Şekil 91- Grisaille Taş Şömine- Trompe L'oeil (Lanthier, 2004: 48-49)

Şekil 92- Trompe L'oeil Banyo Duvarı (Lanthier, 2004: 95-98-99)

Şekil 93- Gizli Kitaplık -Trompe L'oeil Duvar Resmi (Gordon-Smith, 2007: 54-55)

Şekil 94- Mutfak -Trompe L'oeil Resmi (Gordon-Smith, 2007: 62-63)

Şekil 95- Yatak Odası-Trompe L'oeil Duvar Resmi (Gordon-Smith, 2007: 94-95-96)

Şekil 96- Banyo-Trompe L'oeil Duvar Resmi- Sualtı (Gordon-Smith, 2007: 110)

Şekil 97- Trompe L'oeil Boyalı Kapı (Gordon-Smith, 2007: 131)

Şekil 98- Jackie Kennedy Soyunma Odası, Pierre-Marie Rudelle, 1962

Kaynak: <http://www.whitehousemuseum.org/floor2/master-dressing-room.htm> Erişim

06.01.2020

Şekil 99- Kuşlarla Tavan Parçası, Abraham Busschop, 1708

Kaynak: https://www.wikiwand.com/en/Abraham_Busschop Erişim 16.01.2020

Trompe l'oeil tekniğinin iki boyutlu bir resimde üç boyutlu nesne veya görünüm olduğuna inandırmak için iki konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. Biri ışık kaynağının yönü, diğeri de perspektifi doğru kullanmaktır. Ünlü duvar sanatçısı Morgan Biracca'da tüm bu özelliklere dikkat edip başarılı çalışmalar yapmaktadır. Caalifornia da bulunan bir çocuk hastanesinin odası için bir duvar resmi çizmiştir. Hasta çocukların ailelerine ve hastane çalışanlarına daha ferah bir ortam sunmak için yapılan bu duvar resmi, hastanenin tarihi ile de ilişkilendirilmiştir.

Şekil 100- Akdeniz Tapınağı Trompe L'oeil Duvar Resmi, Oakland, California
/Morgan Bricca

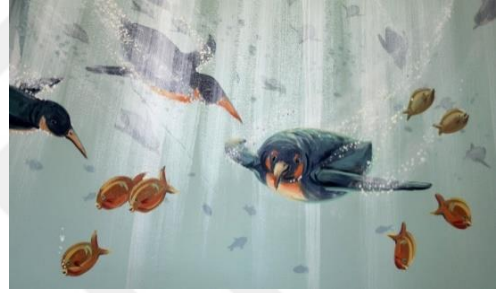
Kaynak: <https://www.morganmurals.com/mural/mediterranean-sanctuary> Erişim
20.01.2020

Şekil 101- Santorini Trompe L'oeil Mutfak Duvar Resmi, Morgan Biracca, 2012

Kaynak: <https://www.morganmurals.com/mural/santorini-trompe-l-oeil-kitchen-mural>
Erişim 12.02.2020

Morgan'ın mutfak duvarına yapmış olduğu resmi şu sözlerle açıklamıştır: “Bu duvar resmini yaz boyunca boyadım, ama yağmurlu bir gün için saklıyorum. Bu “Santorini'den ilham alan” duvar resmini Leslie ve Chris Toney için, hayal edebilecekleri ortam için tasarladım. Bu trompe l'oeil duvar resmi, mutfak lavabosundan bakıldığında yeni bir görünüm haline gelecek, bu yüzden rahatlatıcı olmasını istedik. Duvar resmi veranda duvarında oturan sevimli kedi yavrularını içeriyor. Kendi kendime, “Şubat ayında soğuk ve yağmurlu bir günde, bu mükemmel sahneye bakmalarının ne kadar harika olacağını düşündüm ” (Biracca, 2012).

Şekil 102- Kuzey kutup yıldızı sualtı duvar resmi, Özel Duvar resmi boyama, Berkeley, California/Morgan Bricca

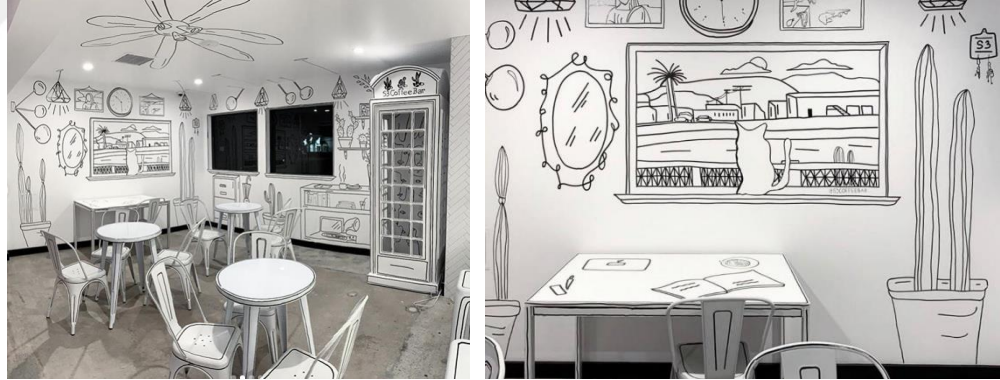
Kaynak: <https://www.morganmurals.com/mural/arctic-sea-underwater-mural> Erişim

20.01.2020

Şekil 103- Suflör Cafe Trompe L'oeil İç Mekan Tasarımı, Beşiktaş/İstanbul, 2018

Kaynak: <https://www.instagram.com/suflorbesiktas/?hl=tr> Erişim 20.02.2020

Şekil 104- S3 Coffee Bar Trompe L'oeil İç Mekan Tasarımı, Mission Square Center, ABD

Kaynak: <http://www.s3coffeebar.com/> Erişim 03.04.2020

1.3.5. Trompe L'oeil Vücut Boyama

Vücut boyama, resmin doğrudan insan cildine boyandığı bir sanattır. Burada ressamın tablosu resmi yaptığı kişinin vücududur. Dövmelerin aksine vücut boyamaları geçicidir. Çok eski zamanlardan uygulanan bu sanat, çağdaş zamanlarda tekrar oraya çıkmıştır. Sanatçılar yaratıcılığını kullanarak, insan bedeni üzerinde yanılsamalar yapmıştır.

Vücut boyama sanatında adını çokça duyurmuş, Japonya'da üniversite öğrencisi olan Choo-san, akrilik boyalar ile inanılmaz gerçekçi çalışmalar yapmaktadır. Ürettiği tasarımlardan bazıları, fermuarlı ve elektrik prizi olan bir sırt, bağcıklı ayak ve düğmelerinden açılmış midedir. Günümüzde makyaj ve vücut boyamanın bu kadar popüler oluşunun yanında trompe l'oeil tekniğini de öne çıkartmaktadır.

Şekil 105- Fermuarlı Sırt (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San

Kaynak: <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> Erişim 20.01.2020

Şekil 106- Elektrik Prizli Sırt (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San

Kaynak: <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> Erişim 20.01.2020

Şekil 107- Bağcıklı Ayak (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San

Kaynak: <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> Erişim 20.01.2020

Şekil 108- Düğmelerinden Açılan Mide (Vücut üzerine akrilik boyama), Choo-San

Kaynak: <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> Erişim 20.01.2020

Fantastik tasarımlar yapan Lisha Simpson'da kendini bu alanda geliştirerek dikkat çeken vücut boyama sanatçılarından birisidir. Daha çok el ve kol üzerinde çalışan Simpson, yaptığı çizimin dış hatlarını siyah renge boyamaktadır. Yapılan çalışmaya etkileyicilik katan sanatçı, izleyiciyi yanıltan trompe l'oeil efekti bir vücut boyama elde etmektedir.

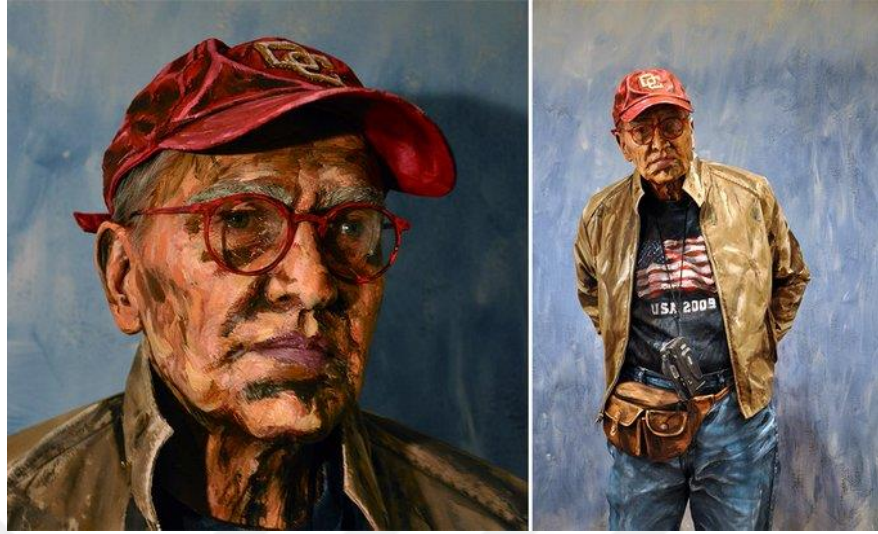

Şekil 109- Trompe L'oeil Vücut Boyama, Lisha Simpson

Kaynak: <https://www.boredpanda.es/ilusiones-opticas-pintura-brazos-lisha-simpson/>

Erişim 13.02.2020

Alexa Meade, resimleri için benzersiz bir yöntem geliştirmiştir. Üç boyutlu olan insan bedeninde, iki boyutlu algı oluşturmak için akrilik boya ile vücutları kıyafetleriyle birlikte boyamıştır (Şekil 108-109). İnsanların vücutlarını boyayarak derinlik ve gölge katan sanatçı, kullanmış olduğu bu tekniğe trompe l'oeil demektedir.

Şekil 110- Canlı Model ve Arka Plan Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016

Kaynak: <https://tr.euronews.com/2016/11/08/esi-benzeri-gorulmemis-boyama-sanati-alexameade-nin-trompe-l-oel-tablolari> Erişim 20.01.2020

Şekil 111- Canlı Model ve Arka Plan Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016

Kaynak: <https://tr.euronews.com/2016/11/08/esi-benzeri-gorulmemis-boyama-sanati-alexameade-nin-trompe-l-oel-tablolari> Erişim 20.01.2020

Şekil 112- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2016

Kaynak: <https://alexameade.com/> Erişim 20.01.2020

Şekil 113- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2017

Kaynak: <https://alexameade.com/> Erişim 14.04.2020

Şekil 114- Canlı Modele Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2019

Kaynak: <https://alexameade.com/> Erişim 20.01.2020

Şekil 115- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2019

Kaynak: <https://alexameade.com/> Erişim 20.01.2020

Şekil 116- Canlı Modellere Akrilik Boyama, Alexa Meade, 2020

Kaynak: <https://alexameade.com/> Erişim 20.01.2020

2. BÖLÜM

TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİN GİYSİ TASARIMINDAKİ YERİ

2. BÖLÜM

TROMPE L'OEIL TEKNİĞİNİN GİYSİ TASARIMINDAKİ YERİ

Görsel aldatmaca ya da yanılsama olan trompe l'oeil, moda tasarımcılarının da etkilendiği bir sanat tekniğidir. Özellikle bu tekniği kullanarak, mevcut olan fikirleri yıkıcı nitelikte tasarımlar yapılmıştır. Bu da modaya olan bakışın yeni bir açı kazanmasını sağlamaktadır. Ve bu teknik moda da ilk olarak 1927 yılında tasarımcı Elsa Schiaparelli tarafından tasarlanan bir kazak ile popüler hale gelmeye başlamıştır. Çalışmalarında benzer trompe l'oeil tekniğini kullanan tasarımcılar arasında Roberta di Camerino, Franco Moschino, Jean Charles de Castelbajac, Martin Margiela ve daha birçok tasarımcı yer almaktadır.

2.1. ELSA SCHIAPARELLİ VE TROMPE L'OEIL GİYSİ TASARIMLARI

1890 yılında entelektüel bir ailede dünyaya gelen Romalı tasarımcı Elsa Schiaparelli, felsefe bölümü okumuştur. 1920'li yıllarda Paris'e giderek modayla ilgilenmeye başlayan Schiaparelli, zamanın en gözde haute couture tasarımcısı Paul Poiret'le tanışmasıyla tasarıma olan bakış açısı değişmiştir.

1922'de Paris'de izlediği ilk defile Poiret'dindir ve onda hayranlık uyandır. Poiret'in şeffaf icatları, Schiaparelli Poiret'den aldığı fikirleri ve başarısındaki katkılarını onaylayarak Poiret'ti 'Modanın Leonardosu' olarak tanımlar. Poiret avangarde sanatlarla işbirliği yapan ilk moda tasarımcısıdır. Avan-garde'ın görsel bir kültür olarak 20.yy'da Paris'de ilerlemesi kısmen onun çabaları ile olmuştur. Sürrealizmin lideri olan yazar ve eleştirmen Fransız Andre Salmaon, 'Poiret'nin modern sanata karşı düşmanca tavırlara son verdiğini' söylemiştir. Poiret'in teşvikleri iki dünya savaşı arasında modayı yöneten ve Sürrealizmin içine dalan Schiaparelli ve Chanel için model oluşturur.

Onlar fikirlerini uyarlayabilecekleri yeni ve heyecan verici bir tuval bulurlar ve Surrealist sanatı giyime çeviriler (Mackrell, 2005: 135).

Alışılmadık bir karmaşıklığa sahip ve çoğunlukla çığgınca tasarımlara imza atan, Elsa Schiaparelli, göz alıcı ve büyük bir takipçi kitlesine sahip, gece elbiseleriyle tanınmıştır. Sanat dünyasıyla, özellikle de Kübist ve Sürrealist hareketlerle yakın ilişki içinde olmuştur. O'nun düşünceleri, Salvador Dalí ve Christian Bérard gibi dönemin önde gelen sanatçılarıyla birleşince, iz bırakan eserler ortaya çıkmış ve moda tarihinde önemli bir yer almıştır. Büyük sanat dünyasıyla olan bu bağlantı ve fikirler, Schiaparelli'yi diğer birçok moda tasarımcısından farklı konuma getirmiştir (Kozbekçi Ayrancınar, 2017: 211).

Şekil 117- Trompe L'oeil (Göz Yanıltan) Kazak, Elsa Schiaparelli, 1927 (Fogg, 2014: 264)

Elsa Schiaparelli, trompe l'oeil tekniğinin moda tasarımındaki sembolik işaretlerini tanıyan semiyotik ilk modern tasarımcıdır. 1927 yılında ‘trompe l'oeil kazak’ ile iki boyutlu düzlem üzerinde yapmış olduğu fiyonk detayı üç boyutlu algı yaratmıştır (Şekil 115). Schiaparelli, 1954 yılında yayımladığı ‘A Shocking Life’ adlı otobiyografisinde, “trompe l'oeil kazağı” ile ilgili “sansasyon yarattığını” ve “tüm kadınların hemen bir tane istediğini” yazmıştır. Kazak konusunda ilk fikir, Schiaparelli’nin bir arkadaşının el örmesi kazağı tasarımcının ilgisini çektiğinde çıkmıştı. Schiaparelli, kazağın sıkı dokusunun, üç iğneli ve esnemeye karşı direnç oluşturan bir tekniğin sonucu olduğunu ve bunun tüvide benzer bir etki yarattığını fark etti. Bu teknik, Ermeni göçmen Aroosiag Mikaelian ve erkek kardeşine aitti. İki kardeş, bu teknikle Fransız toptan satış sektörü için çok çeşitli örme giysi üretiyorlardı. Schiaparelli, kendisi örgü bilmeseyse de, Mikaelian kardeşler için kazağın kabaca bir taslağını çizmişti. Kutumsu bir kare şeklindeki kazağın boyun kısmında büyük bir kelebek fiyonk vardı; trompe l'oeil (göz yanılsaması) tekniği ile kazağa fiyonkla eşleşen bir yaka ve kıvrık manşetler eklenmişti (Fogg, 2014: 264).

Yazar Anita Loos ve diğerlerinin tanıtımlarıyla, trompe l'oeil kazağı uluslararası bir ün kazanmıştı. Kazağı tanımlarken tasarımcı, kazağın anlattığı şeyle ilgilenmediğini söylüyordu: “Dadaizm ve Fütürizm’in herkes tarafından konuşulduğu bir dönemde; sandalyelerin masa gibi görüldüğü; masaların ayak taburesi gibi görüldüğü; bir resmin ya da şiirin ne anlama geldiğinin sorulmadığı bir dönemdi.” Ama bu hikâye ustalıkla anlatılmıştı, çünkü her ne kadar Schiaparelli Paris’teki sanatçıların ve yazarların içinde yer almamış olsa da, o zamanın sanatının etkili gücünün farkındaydı. Improvizyonel yaratıcılığı elbette geçmişteki modanın izlerini taşıyordu; 1928’de tasarımları, sanat, hüner ve kıyafet açısından büyük başarı yakalamıştı. Schiaparelli’nin birçok tasarımı da sihirbazlığın gizli bir etkisi bulunmaktadır. Trompe l'oeil kazak ise bir icat, bir tutku ve bir kerelik bir heyecandı. Corneille demiştir ki, “hepimiz Fransızların yeniliklere olan düşkünlüğünü biliriz.” Schip’in kazağı, Duchamp’ın şişe rafı gibi bir yenilikti ve tarihte özel bir anı ifade ediyordu (Martin, 1996: 200).

Güzel sanatları giysi tasarımıyla entegre eden Elsa Schiaparelli, ünlü ressamların yapmış olduğu eserleri, giysi ve aksesuar tasarımlarında farklı bir yorumla işlemiştir (Eray, 2000: 54). Gerçeküstücülüğe duyduğu hayranlıktan dolayı sadece giysi tasarımıyla kalmayıp aynı zamanda telefon, piyano gibi eşyalarda tasarlamıştır. Yaptığı örme şapka ile “mad-cap” uluslararası ticarete ün kazanan Schiaparelli aynı zaman da trompe l’oeil tekniğini kullanarak tasarladığı kazak ile gündeme gelmiştir. Schiaparelli, son derece yaratıcı, yeniliğe ve eksantrik fikirlere daima açık olan sanatçı kişiliği ile kendini şöyle ifade etmektedir; “Kıyafet tasarlamak benim için bir iş değil bir sanattır” (Aktepe, Çetin, 2019: 207).

Şekil 118- Trompe L’oeil- İç Giyim, Elsa Schiaparelli, 1927

Kaynak: <https://www.giyimvemoda.com/tasarimcilar/yabanci-modacilar/elsa-schiaparelli/39> Erişim 14.03.2020

Şekil 119- Mad-Cap Şapka, Elsa Schiaparelli, 1932

Kaynak: <http://chapeauxalamode.blogspot.com/2015/08/madcap-millinery.html> Erişim
17.03.2020

Elsa Schiaparelli, giysi tasarımlarında ilk kez 1931 yılında bir sanatçıyla işbirliği yapmıştır. Jean Dunand ile yapmış olduğu elbise tasarımı ilham verici kıyafetlerin geleceğiyle ilgili sinyaller verir niteliktedir. Elsa, sanatçı ve dekor tasarımcısı olan Dunand'tan kendisi içinde bir tasarım yapmasını istemiştir. Talebi doğrultusunda Dunand, Antik Yunan kıyafetlerini aratmayacak nitelikte, trompe l'oeil tekniğinden de yararlanarak çalışma yapmıştır. Beyaz ve şampanya renginde ipekli kumaştan, beli hafif yükseltilmiş kolsuz bir abiye tasarlanmış, trompe l'oeil etkisi vermek için elbisenin ön ortası pili varmış gibi boyanmıştır (Şekil 118).

Bu sanatsal işbirliğinden oluşan tasarımı Elsa'nın üzerinde, fotoğraf sanatçısı Man Ray tarafından portresi çekilerek fotoğraflanmıştır.

Şekil 120- Trompe L'oeil Boyalı Pilili Elbise, Man Ray- Jean Dunand -Elsa Schiaparelli, 1931

Kaynak: <https://www.schiaparelli.com/> Erişim 17.03.2020

Salvador Dali'nin Sürrealist yaklaşımına katılan Elsa Schiaparelli, "1930'lu yıllarda moda dünyasını, modern dünya anlayışının malzemelerini kullanarak karşılamıştır. Tasarımlarını genellikle şaşırtıcı ve sıra dışı olarak sunmuştur. Tasarımlarında çok çeşitli zengin imajlar kullanmıştır. Çocukluğunu Roma'da geçirmiş olması nedeniyle Roma sanatının etkileri de tasarımlarında görülmektedir" (Eray, 2000: 54).

Şekil 121- Istakoz Baskılı Elbise, Salvador Dali- Elsa Schiaparelli, 1937 (Blackman, 2013: 129)

Salvador Dali'nin eserlerinde çok sık kullandığı ıstakoz motifi ile maydanoz deseni, Elsa Schiaparelli'nin ipekli kumaştan tasarladığı elbiseyle birleşmiştir. Ortaya insanları hayrete düşürecek nitelikte alışlagelmişin dışında bir çalışma çıkmıştır.

Şöhret AKTEPE ve İkbal ÇETİN'in "Gerçeküstücülüğün Yenilikçi Giyim Modasına Etkileri" makalesinde de belirttiği gibi; "Gerçeküstücü sanatçılar bilinçaltından beslenmiş, kendi düş dünyalarında kurguladıkları korku ve endişelerini hayvanı temsil eden objeler ile betimleyerek tasarımlarında kullanmışlardır. Salvador Dali'nin de Schiaparelli için tasarlamış olduğu Istakoz motifini kullanarak tasarladıkları elbise bu durumu kanıtlar niteliktedir. Döneminin şartları göz önünde bulundurularak şekilde ki tasarımlara bakıldığında sürrealizme hizmet eden giysi örnekleri görülmektedir. Schiaparelli, giysilerinde baskı, nakış, süsleme veya kumaş dışındaki

materyaller ile esprili müdahaleler de bulunmuş ve kendine özgü bir moda tarzı oluşturarak izleyicilere sunmuştur” (Aktepe, Çetin, 2019: 207-208).

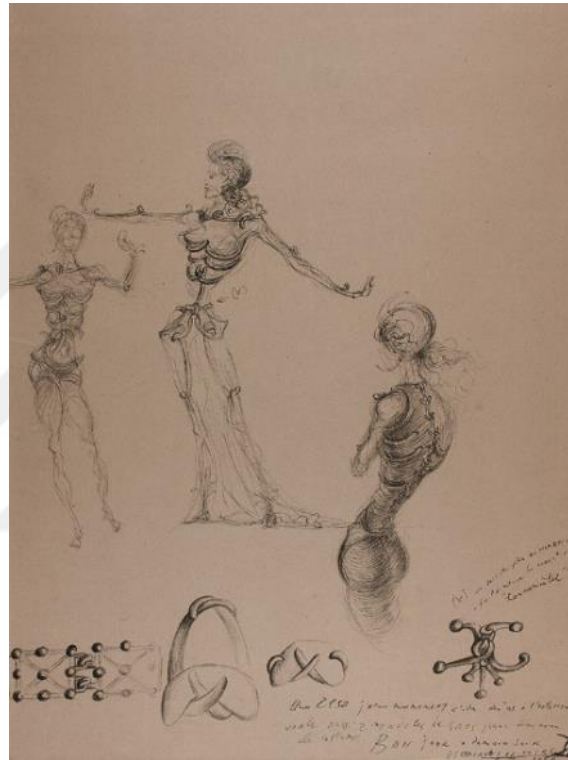

Şekil 122- Tears Dress, Salvador Dali - Elsa Schiaparelli, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia, Pennsylvania, ABD, 1938 (Mackenzie, 2017: 64)

1938 yılında ‘Tears Dress’ adlı elbisenin kumaşı Salvador Dali tarafından tasarlanmıştır. Elsa Schiaparelli'nin “1938 yılına ait 'Circus Collection' defilesinin bir parçası olan, soluk mavi suni ipek ve ipek karışımı krep dar uzun elbise, gözyaşı şeklinde açılan boşluğa aplike edilen magenta rengi kumaş ve pembe tonlarındaki baskılarla dekore edilmiştir. “Tears Dress” isimli bu elbise Victoria&Albert Müze Koleksiyonunda yer almaktadır” (Kozbekçi Ayrancı, 2017: 210).

Elsa Schiaparelli'nin ince gece elbisesi ve başörtüsünü, yırtıklar ve gözyaşlarına benzer sarkan kumaş parçaları, kaplamaktadır. Daha yakından

incelendiğinde ise bir yanılsama ortaya çıkar. Elbise baskı desenlidir, başörtüsündeki yırtıklar dikkatlice oluşturularak, boşluğa pembe kumaş aplike edilmiştir. Trompe l'oeil tekniği düşünülerek oluşturulan bu tasarım ‘’moda tarihinde büyük bir yankı uyandırmıştır (Kozbekçi Ayranpınar, 2017: 210-211) (Iddon ve Marshall, 2014: 60).

Şekil 123- İskelet Kadın (Eskiz Çalışması), Salvador Dali, 1938

Kaynak: <https://www.schiaparelli.com/> Erişim 17.03.2020

Şekil 124- İskelet Elbisesi, Elsa Schiaparelli, 1938 (Pass, 2014: 32-33)

Elsa Schiaparelli ve Salvador Dali'nin birlikte çalışmış olduğu 'İskelet Elbise', ipek krepten yapılmıştır (Şekil 122). Salvador Dali'nin yapmış olduğu eskiz çalışmasında da anlaşıldığı gibi kemiklerin elbise dışındaki görüntüsü Elsa Schiaparelli tarafından da çok beğenildi. Üç boyutlu gibi görünen kemiklerin elbisedeki yanıltıcı görüntüsü, yastık gibi kabartılarak dikim yöntemiyle verildi. Schiaparelli ve Dali'nin bu gece elbisesi 1938 yılında "Le Cirque" koleksiyonunda sunuldu. Giysi tasarımında trompe l'oeil tekniğinin kullanımı adına önemli örneklerden biri olmuştur.

Elsa Schiaparelli ve Salvador Dali'nin ortaklaşa yürüttüğü kıyafet tasarımları dışında aksesuar tasarımları ve parfümleri de yer almaktadır (Şekil 123). Salvador Dali'den ilham alarak yapmış olduğu siyah ayakkabı şapkası sıra dışı tasarımlarında zirveye ulaşmıştır.

Şekil 125- Ayakkabı Şapkası, Salvador Dali - Elsa Schiaparelli, 1937

Kaynak: <https://www.schiaparelli.com/> Erişim 17.03.2020

Film yapımcısı ve ozan olan Fransız sanatçı Jean Cocteau'nun çizim olarak tasarımını yaptığı kadın başından oluşan ceket takımı (Şekil 124), Elsa Schiaparelli'nin kıyafet tasarımıyla hayat bulmuştur. Gece elbisesi olarak tasarlanan bu takımda, keten kumaşı kullanılmış ve omuz kısımlarında bir kadın başı resmedilmiştir. Figürü, işleme yöntemiyle veren tasarımcı, kadın başını omuzdan kollara doğru dökülen saçlarla bezemiştir. Ceketin bel kısmında ise, sol eliyle kurdele tutan bir işleniş, görsel yanılsama yaratmıştır. Elsa Schiaparelli'nin yapmış olduğu bu tasarım, Maison Lesage'nin altın nakışa dönüştürdüğü, Cocteau'nun imgesini kullanarak gri renk keten kumaş ile birleştirilmiştir. Keten ve altın nakışın birlikteliği daha önce duyulmamıştı ve bu sanat ve modanın birlikteliğinin dönemin geleneklerini alt üst etmesinin bir diğer illüstrasyonuydu (Mackrell, 2005: 143) (Şekil 125).

Victoria&Albert Müzesinin Koleksiyonuna dahil olan Schiaparelli'nin siyah ipek mantosu, ayak bileğine kadar uzun, astarlı, yakasız ve siyah tek düğmeli bel hattına sahiptir (Şekil 126). Cocteau'nun çalışmalarında sürekli olarak yer verdiği bir motif olan, gece ceketleri tasarımı, Cocteau'nun zihninin bu çift imge ile ne kadar meşgul olduğunu gözler önüne sermektedir. Çift imge, Dalí de dahil olmak üzere Sürrealizm hareketi ile ilişkili diğer birçok sanatçı için özel bir cazibe merkezi oldu. Bu manto üzerindeki güçlü çizgisel tasarım, birbirine bakan iki profil ya da negatif boşlukta, yivli bir sütun üzerinde duran vazodaki güller olarak okunabilir. Elsa Schiaparelli tarafından tasarlanan bu muhteşem gece mantosu, Cocteau ile olan yakın sanatsal işbirliğinin en güzel örneklerinden biridir (Kozbekçi Ayrancılar, 2017: s.211).

Şekil 128- Gece Mantosu, Jean Cocteau - Elsa Schiaparelli, Londra, 1937 (Udale, 2014: 17)

Gerçeküstücü tasarımların hemen hemen her bir parçasında bulunan, yaratıcı ve fonksiyonel hale gelen el figürü; Elsa Schiaparelli gibi birçok tasarımcı tarafından kullanılıp görsel illüzyon yaratılmıştır. Elsa Schiaparelli'nin yapmış olduğu kırmızı piton desenli tırnaklardan oluşan eldiven (Şekil 127) ve Pablo Picasso tarafından boyanan, eldivene benzetilen eller trompe l'oeil izleri taşımaktadır (Şekil 128).

Şekil 129- Black-Suede Gloves (Kırmızı Piton Eldiven), Elsa Schiaparelli, Londra, 1938

Kaynak: <https://www.schiaparelli.com/> Erişim 17.03.2020

Şekil 130- Kırmızı Piton Tırnak ile El Boyama Eldiven, Pablo Picasso - Elsa Schiaparelli, Londra, 1935

Kaynak: <https://www.schiaparelli.com/> Erişim 17.03.2020

“Modacı, tasarımlarında doğayı resmetmiştir. Çeşitli nebatlar, özellikle sirk hayvanları ve müzik aletleri esin kaynağı olmuştur. Nakış işlemlerini, çeşitli resim figürleri ile bütünleştirmiştir. Sonradan Amerika’da çok kullanım alanı bulan patch-work kumaş ekleme sanatının ilk gerçekçi sanatçısı olmuştur” (Eray, 2000: 54).

2.2. GIULIANA COEN ‘ROBERTA DI CAMERINO’

Şekil 131- Giuliana Camerino (Roberta di Camerino), İtalya, 1960

Kaynak: <http://www.currentobsessions.com/090715-in-your-element/2015/9/29/vgpt0t4cougs3un96mw1ixbtsbbpdm> Erişim 17.03.2020

Trompe l’oeil tekniğine Schiaparelli’nin dışında karşılaşılan ilk örneklerden birini de Roberta di Camerino gerçek adıyla Giuliana Coen vermiştir. 1920 yılında Venedik’te doğan İtalyan moda tasarımcısı, 1945 yılında Roberta di Camerino adıyla ilk moda evini kurmuştur.

19. yüzyıl doktor çantalarından esinlendiği düşünülen Camerino, o zaman kadar benzeri görülmemiş çanta aksesuarı olan kemer ve toka detaylarını gerçekmiş gibi taklit eden, kadife kumaştan yapılmış çantalar tasarlamıştır. Roberta di Camerino çanta aksesuarlarında, markasının sembolü olarak ‘R’ harfini kullandığı gibi, Gucci markasının ikonik ‘G’ harfi kullanımına ilham verici çalışmaları vardır. Giuliana, 1956 yılında başarılı tasarımcılığından dolayı, Neiman Marcus Moda Ödülü’ne layık görülmüştür.

Şekil 132- Trompe L'oeil Çanta, Roberta di Camerino, 1970

Kaynak: <https://www.louisarogers.net/blog/2019/2/9/deconstructing-reality-surrealism-on-the-catwalk> Erişim 20.03.2020

Şekil 133- Kadife Evrak Çantası, Roberta di Camerino, İtalya, 1978

Kaynak: <https://doyle.com/auctions/06ct02-couture-and-accessories/catalogue/1445-roberta-di-camerino-soprarizzo-velvet> Erişim 20.03.2020

Moda dünyasında ses getirecek, aksesuar ve kıyafet tasarımları yapan sanatçı; kırmızı, yeşil ve lacivert renklerinde hâkim olduğu canlı desenlere sahiptir. Kıyafetlerinin çoğunda kendine özgü trompe l'oeil efektli baskılar kullanan tasarımcı; toka, kemer, cep, pili ve fırır gibi teknik detayların görünümünde görsel yanılsama yaratmıştır.

Şekil 134- Trompe L'oeil Elbise, Roberta di Camerino, 1970

Kaynak: https://www.1stdibs.com/fashion/clothing/day-dresses/1970s-roberta-di-camerino-trompe-loeil-dress/id-v_2721793/ Erişim 20.03.2020

Şekil 135- Trompe L'oeil Elbise, Roberta di Camerino, 1970

Kaynak: http://www-e.panko.co.kr/sub/02/sub_2.asp Erişim 20.03.2020

Gerçek aksesuarlara benzeyen detayları, kumaşın üzerine resimlerle ifade ettiği trompe l'oeil tekniğini tüm kıyafetlerinde kullanmıştır. Bugüne kadar var olan tekniği marka imajı haline getiren tasarımcı, bu tekniği kullanarak panel elbiseler üretme yöntemiyle birçok tasarımcıya ilham kaynağı olmuştur.

Şekil 136- Trompe L'oeil Panel Elbise Tasarımı, Roberta di Camerino, 1960-1970

Kaynak: <https://kerrytaylorauctions.com/2671-2/> Erişim 20.03.2020

Tasarımları genellikle üst ve etekmiş gibi görünen, baskı yapılmış toka, kemer, cep, fular gibi çizimlerden oluşur. Bu sahte detay izleyiciye esprili bir bakış açısı kazandırmaktadır. Trompe l'oeil, tasarımcının minimalist tarzda olup ayrıntıya girmesinden kaçınıldığını düşündürmek yerine, giysinin yapımında olmayan ayrıntılara dikkat çekmesini sağlamaktadır (Petican: 2013: 144-145).

2.3. TROMPE L'OEIL TEKNİĞİ VE GİYSİ TASARIMLARI

Moda giyim alanıyla sanat etkileşimine bakıldığında çok sık karşımıza çıktığını görmekteyiz. 1930'lu yıllardan günümüze kadar gelen, birçok tasarımcı tarafından etkilenererek ele alınan sanat akımları, dönemin modasını şekillendirmede önemli rol oynamıştır. Sanatçılara ifade özgürlüğü ve hayal dünyasını genişleten trompe l'oeil tekniği de bu dönemlerde kendini göstermeye başlamıştır. Çıkış noktası resim sanatı olan bu teknik, modağa giriş yaparak zengin ve daha yaratıcı tasarım dünyasına yol açmaktadır.

2.3.1. 1900'lü Yıllar Trompe L'oeil Giysi Tasarımları

Optik yanılsamanın bir ifade yöntemi olan trompe l'oeil tekniği genellikle günlük yaşamımızda kullanılmaktadır. Tasarımın çeşitli ifade efektlerini sunarken, espri ve zekâ ifadeleri olan tasarımcılara zengin bir ilham kaynağı olmuştur. Gerçeküstücü sanatçıların eserlerinde ortaya çıkan trompe l'oeil tekniği, tuvaldeki resimden insan vücudunun kıyafetteki yansımasına kadar gelmiştir.

Trompe l'oeil tekniği 1900'lü yıllar giysi tasarımında, kıyafetlerin detay etkisinin iki boyutlu verilmesiyle ifade edilmiştir. İnsan vücudundaki anatomik temsiller gibi vücut parçalarının yerleştirilmesinde, giyim yapılarının ve detaylarının çoğaltılmasında optik bir yanılsama kullanılması durumunda ortaya çıkmıştır. Gerçeküstücülük akımının etkisiyle yapılan tasarımlarda, göz yanılsamasına sebep olan desenler kullanılmıştır. 1927 yılında Elsa Schiaparelli ile başlayan trompe l'oeil tekniği, ilerleyen yıllarda da birçok marka ve tasarımcı tarafından kullanılmaya devam etmiştir.

1960'lı yıllarda trompe l'oeil tekniğini genellikle örgü desenlerinde gözlemleyip, Elsa Schiaparelli'nin yarattığı tasarım etkisinin de devam ettiğini söyleyebiliriz. Triko tasarımlarıyla ünlü İngiliz tasarımcı John Carr Doughtly, 1966 yılında trikodan yapmış olduğu tasarımları trompe l'oeil tekniğinin dönemin önemli eserlerinden biri olarak ortaya koymaktadır. Tasarımcı örme erkek kazakları, etek ve üst gibi gözüken kadın elbiseleriyle algı yanılgısına sebep olmuştur (Şekil 135).

Şekil 137- Trompe L'oeil Triko Kazak, Elsa Schiaparelli, 1930

Kaynak: <http://theknittingneedleandthedamagedone.blogspot.com/2015/01/when-first-we-knit-to-deceive.html> Erişim 01.03.2020

Şekil 138- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı, John Carr Doughtly, London, 1966

Kaynak: <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> Erişim 01.03.2020

Şekil 139- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı, John Carr Doughtly, London, 1966

Kaynak: <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> Erişim 01.03.2020

Şekil 140- Trompe L'oeil Triko Giysi Tasarımı-Amerikan Ev- El Sanatları Dergisi, 1975

Kaynak: <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> Erişim 05.10.2019

1952 yılında Hermes, düz bir kumaş üzerine; düğme, yaka ve cep gibi teknik detayları, ressam tarzı çizilmiş efekti verilerek serigrafi baskı yapmıştır. Baskısı yapılan kumaşlar elbise kalıbında kesilip dikilmiştir. Ceketlerin görsel olarak hoş durmasından başka işlevsel özelliğinin olmadığı düşüncesi ile baskı yöntemine gidilmiştir.

Şekil 141- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952

Kaynak: <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> Erişim
05.10.2019

Şekil 142- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952

Kaynak: <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> Erişim
05.10.2019

Şekil 143- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1952

Kaynak: <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> Erişim
05.10.2019

Şekil 144- Trompe L'oeil Elbiseleri, Hermes, Paris, 1980

Kaynak: https://www.1stdibs.com/fashion/clothing/day-dresses/c1980s-hermes-paris-trompe-loeil-black-cotton-painted-scarf-shift-dress-38/id-v_1951473/ Erişim

26.03.2020

1900'lü yılların sonuna doğru baskı tekniğinin trompe l'oeil efektini vermede etkinliğinin devam ettiği gözlemlenmektedir. Jean Charles de Castelbajac'da baskı yöntemiyle birçok unsurun tek bir parçada toplanıp gösterileceği etkiyi tasarımlarında örneklemiştir. Denizci, ordu ve donanma gibi üniforma kıyafetlerini, trompe l'oeil etkisiyle tasarımlarında iki boyutlu şekilde vermiştir. Çocukluk yıllarından kalan askerlik tutkusu Castelbajac'da, üniformalardaki çok işlevli parçaların modern moda yaklaşımıyla, tek bir hamleyle basılarak basit bir forma indirmiştir. Kıyafetler ve kimliklerle oynayan tasarımcı, iki boyutlu ve üç boyutlu unsurları bir arada kullanarak giyim dünyasına popüler bir estetik katmıştır.

Şekil 145- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Charles de Castelbajac, 1994

Kaynak: <https://lookupstoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/> Erişim

26.03.2020

Şekil 146- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Charles de Castelbajac, 1994

Kaynak: <https://lookupstoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/> Erişim

26.03.2020

Şekil 147- Trompe L'oeil 'Madalfa' Rayon Örmeye Elbise, Jean Charles de Castelbajac, 1990

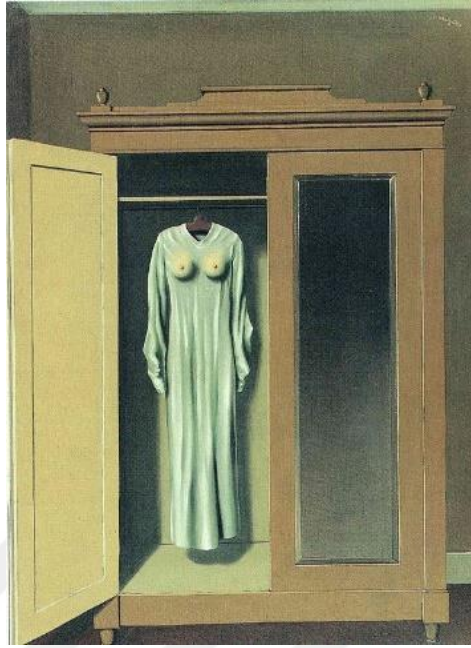
Kaynak: <https://lookupstoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/> Erişim

26.03.2020

2.3.2. 2000'li Yıllar Trompe L'oeil Giysi Tasarımları

Sanat ve tasarımda da olduğu gibi 2000'li yıllar giyim modasında ifade edilen trompe l'oeil, gerçek ve sahte arasındaki sınırı yıkarak, alışıktı oldukları görüntüleri vermektedir. Sıra dışı olan ise bu görüntülerin veriliş biçimleridir. Çağdaş modadaki ifade türlerinden biri olan trompe l'oeil, klişelerin yıkıldığı, aldatıcılığı eğlence ve zevk haline getirmeyi amaçlamıştır.

Birçok tasarımcıya ilham kaynağı olmaya devam eden trompe l'oeil, koleksiyonlarda çok sık kendini göstermektedir. Baskı, boyama ve örme gibi yöntemlerle ifade edilen yanılsamanın yanında, kalıpsal değişikliklerle de karşımıza çıkmıştır. Bu ifadelerin temelinde, trompe l'oeil tekniğini kullanan moda tasarımcıları üç farklı biçimde ele alınmaktadır. Birincisi, gerçeküstücülük etkisiyle birlikte gizlenmiş insan vücudunu ortaya çıkartılmasıdır. İnsan vücudunun giysi içerisindeki saklı uzuvlarını açığa çıkartarak sağduyu kavramını yok etmektedir. İkincisi kıyafetlerin detayları ve aksesuarları sanki varmış gibi basılmış ya da boyanmış olmasıdır. Üçüncüsü ise, deforme ederek, yapı bozum ya/da iç- dış, ön- arka ilişkisinde illüzyon yaratarak trompe l'oeili ifade etmişlerdir. Forma bağlı kalmadan, kendini özgürce ifade edebilmenin yolu olan trompe l'oeil, moda tasarımcıları tarafından gerçeküstücülüğe dayalı eğlenceli bir yapısızlık olarak adlandırılmıştır (Young Kim, 2010: 604-605).

Şekil 148- Mack Sennett'e Saygı, Rene Magritte, 1934 (Martin, 1996: 75)

Gerçeküstücülük akımının getirmiş olduğu sanatsal ifadeyle, beden maddi bir nesneden çıkıp sanatsal bir ifade biçimi olarak ortaya çıkmıştır. Giysi tasarımları vücut gibi tanıdık nesnelerin yapımında trompe l'oeil tekniği kullanılarak; sağduyu kavramı, giysinin içine gizlenmiş vücudu ortaya çıkartmaktadır. Aynı zamanda duygu ve ifşa çelişkisini de yok etmektedir (Young Kim, 2010: 604).

Magritte'in 'Marc Sennett'e Saygı' eserinde giyimin gerçek ve düşsel yüzü gösterilmektedir. Eserdeki fikir aslında 1949 da gösterilmiş olan ünlü bir reklamdan alıntılar taşıyordu. Magritte, giyimin, bedeni sergileme ve saklama işi olduğu çelişkisini ortaya koymuş, özellikle kadın giyiminde, beden ve giysinin uyum içinde olmasının karşılıklı etkileşim sonucunda ortaya çıktığını savunmuştur (Martin: 1996: 51).

Trompe l'oeil teknikleri arasında en popüler ifade yöntemlerinde biri olan insan vücudunda en çok kullanılan kısımlar göğüs, eller ve gövde olarak ifade edilmiştir. Vücudu giysiler üzerinde ifade ederek gizleme ve açığa çıkarmak, taklit

sanatının kaynağı haline gelmiştir. Böylelikle insana benzeyen optik bir yanılsama oluşmuştur (Young Kim, 2010: 601).

Şekil 149- Vivie la Cocotte, Vivienne Westwood, AW/ 1995 – Marly to Love, Vivienne Westwood, AW / 1996 (Krell, 1997: 63-64)

Şekil 150- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Vivienne Westwood, SS/ 2017

Kaynak: <https://designandculturebyed.com/2016/10/06/europe-andreas-kronthaler-for-vivienne-westwood-ss17/> Erişim 30.03.2020

Vivienne Westwood ve Jean Paul Gaultier gibi ünlü tasarımcıların yapmış olduğu çalışmalarda çıplak vücut uzuvlarını trompe l'oeil etkisiyle görmekteyiz. Gaultier, 1999 yılında, dökümlü bir kumaşa Helen heykel figürünü hem önde hem de arkada olacak şekilde baskı yapılmış elbise tasarlamıştır. 2002-2003 Sonbahar Kış koleksiyonunda ise yapmış olduğu gömlek tasarımı ile göğüs formunu tüm çıplığıyla ortaya koymuştur. Böylelikle seyircide üzerinde kıyafet yokmuş algısı yaratmayı hedeflemiştir.

Şekil 151- Trompe L'oeil Ceket, Jean Paul Gaultier, SS/1996

Kaynak: <https://www.kunsthalle-muc.de/en/exhibition/details/thrillofdeception/> Erişim

26.03.2020

Şekil 152- Trompe L'oeil Heykel Baskılı Elbise, Jean Paul Gaultier, SS/1999

Kaynak: https://www.etsy.com/listing/488936897/jean-paul-gaultier-dress-nude-goddess?show_sold_out_detail=1&ref=anchored_listing Erişim 26.03.2020

Şekil 153- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, AW/ 2002-03

Kaynak: <https://www.elle.fr/> Erişim 26.03.2020

Şekil 154- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı – Jean Paul Gaultier, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.jeanpaulgaultier.com/> Erişim 28.02.2020

Jean Paul Gaultier 2020 İlkbahar/ Yaz koleksiyonunda, yine vücut uzuvlarını belli eden tasarımlara yer vermiştir (Şekil 152). Baskı ya da boyama tekniğinden farklı olarak, oluşturmak istediği hatları, dikiş tekniğiyle vermektedir. Dikilerek sabitlenen iplikler yoğunluk ve seyrekliklerine göre üç boyutlu algı oluşturarak karakalem gibi çizim etkisi de vermektedir.

Şekil 155- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı- Thom Browne, AW/2018, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 156- Trompe L'oeil Kadın Giysi ve Aksesuar Tasarımı- Atsushi Nakashima, SS/2020, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 157- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 158- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Craig Green, SS/2020, London

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 159- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Craig Green, SS/2020, London

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Farklı bir yaklaşımla Craig Green, hazırlamış olduğu 2020 İlkbahar/Yaz koleksiyonunda, parlak ve zemini siyah olan bir kumaşa, çıplak erkek vücudu baskısı yapmıştır. Böylece iç görüntüyü kıyafet ile açığa çıkartan Green, görünenin gerçek insan vücudu olduğu yanılgısına sebep olmuştur.

Şekil 160- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, PS/2020, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

2000'ler giysi modasında en çok görünen trompe l'oeil kategorisi tartışmasız gerçekçi ifadedir. Özellikle yaka, cepler, kurdeleler, ön kapamalar, düğmeler, dekoratif dikişler ve firfırlar gibi ayrıntıları çizim ya da baskı yöntemiyle verilmektedir. Çok katmanlı kıyafetleri tek katmanla vererek görsel illüzyon yaratılır (Park, 2010: 117). Kıyafetlerin ayrıntılarını veya aksesuarlarını sanki gerçekmiş gibi ifade etmek için, boyama, baskı, aplike, patchwork, triko-örme ve işleme gibi birçok teknik kullanılmıştır. Kolye ve bel kemeri gibi aksesuarlar, giyilmiş algısı yaratmak için çok gerçekçi bir şekilde süslenmektedir. Giysinin işlevsel veya gösterişli yönünü

sergilemekten ziyade, mantıksal yaklaşımları reddedip özgür bir duyguyu ifade etmektedir.

Trompe l'oeil tekniğiyle yapılmış giysi tasarımları günümüze kadar artarak devam etmiştir. Baskı tekniği ise en sık karşımıza çıkan trompe l'oeil tekniklerden olmuştur. Cacharel 2001 Sonbahar/Kış sezonunda hazırlamış olduğu koleksiyonu sunmak için küçük sandalye, perde ve duvar şeklinde boyanmış trompe l'oeil dekorlar gibi kartondan yapılmış avizeler de kullanmıştır. Clements Ribeiro'nun Cachanel için hazırlanan "Cari Couture" adlı koleksiyonda eğlenceli bir üslup ile klişe olan modaaya ironik bir bakış açısı sağladı.

Şekil 161- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Cacharel, FW/2001

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 162- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2001

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Trompe l’oeil tekniğini çok sık kullananlardan biri de İtalyan tasarımcı Franco Moschino’ydu. Tasarımcı, esprili, tuhaf ve sıra dışı tarzı ile ön planı çıkmaktadır. Modanın eğlenceli olması gerektiğine inanan tasarımcı, birçok tasarımcı tarafından da eleştirilmiştir. 1994 yılı ölümünden sonra Moschino markası trompe l’oeil tekniği kullanımını, sahte giysi detayları şeklinde devam etti. Marka, yapmış olduğu trompe l’oeil detaylarının giysi tasarımında yeniliğe gitmenin bir yolu olduğunu düşünmektedir (Petican, vd, 2013: 145).

Moschino tarafından tasarlanan trompe l’oeil teknikli tasarımlar, diğer tasarımcılarında parodisi şeklinde gelmektedir. 1980’li yıllarda tasarımlarında logo kullanımını arttırarak esprili bir yaklaşım sergilenmiştir.

Kural tanımaz yapısıyla Moschino, “Kendin olmalısın, başkalarının zevklerini dikte etmesine izin verme, başkalarının bireyselliliğine saygı gösterme” görüşünde idi. Bir röportajında “Kıyafetlerinizi istediğiniz gibi giymelisiniz, çok pahalı hale gelen

tasarımlarımı satın almak yerine kullanılmış kıyafetlerinizden yaratabilirsiniz” diyen tasarımcı, insanların modaaya olan karışık duygularını somutlaştırıyordu. Trompe l’oeil ise bu karışık duyguların ortaya çıkmasındaki en iyi teknikti (Petican, vd, 2013: 146).

Şekil 163- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, Mochino, SS/2006, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

2006 yılında Moschino tasarımlarında ise bu teknik devam ederek, zincir kemerler, inci kolyeler, volanlar, fırfırlar, fiyonklar, cepler ve düğmeler gibi birçok baskı trompe l’oeil olarak gösterildi. Baskı tekniklerinin gelişmesiyle birlikte, trompe l’oeil ayrıntıları her zamankinden daha gerçekçi olmaya başladı. Örneğin, Jonathan Saunders’ın 2006 Sonbahar/Kış koleksiyonunda (Şekil 162), gövde kısmında birbirine

dokunan ve sıkılan bir dizi ip gibi görünen elbiseler tasarlandı. Güzel sanatlar geçmişi olan baskı tasarımcısı; desen tasarımı, gölgeleme, grafiksel çizgiler, bloklar gibi çalışmalarıyla trompe l'oeil efektini gerçekçi bir şekilde vermektedir. Birçok tasarımcının çalışmalarında, gerçek görünmelerini sağlamak için örme, dantel gibi tekniksel baskılar da kullanılmıştır (Park, 2010: 117).

Şekil 164- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jonathan Saunders, FW/2006

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 165- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Karen Walker, FW/2009, New York

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

1930'lu yıllarda örgü kazak tasarımı ile giysiye ilk kez trompe l'oeil etkisi taşıyan Elsa Schiaparelli gibi Katrantzou da trompe l'oeil desen kullanmış ve bu desenleri giysiye dijital baskı ve yaratıcı bir işleme yöntemi ile taşımıştır. Katrantzou 2008de kendi isminde kurduğu markası ve hazırladığı trompe l'oeil etkili, renkli mücevher baskılı mezuniyet koleksiyonu ile moda endüstrisinde hızlı bir yer edinmiştir. Tasarımcı büyük ölçülü takı görsellerini ve parfüm şişelerini jarse elbiseler üzerine bağlanmış etkisi yaratacak şekilde, gerçekçi fotoğrafik dijital baskılar ile sunmuştur (Öpöz, 2018: 139-140).

Şekil 166- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, 2008

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 08.04.2020

“Katrantzou giysilerini zarif ve feminen bir form ile sunarken, yüzeydeki baskıları da insanların algısını şaşırtmak üzere kurguladığı yanılsamalardan anlaşılmaktadır. Tasarımcı günlük hayatta kullanılan objeleri resimsel bir biçimde, dijital baskı ile bedenin formunu arka planda bırakacak şekilde giysiler üzerine yerleştirmektedir. Katrantzou, 2009 koleksiyonunda parfüm şişelerini beden formuyla birleştirdiği dijital baskılı giysiler tasarlamıştır” (Öpöz, 2018: 141).

“Katrantzou, tasarımlarında dijital baskı kullanarak sağladığı göz yanılsamasını günlük hayatta kullandığımız farklı malzemelere yer vererek devam ettirmiş ve koleksiyonlarındaki göz yanılsamalarını yalnızca baskı ile kısıtlamamış el işçiliği kullanarak baskının da ötesine taşımıştır” (Öpöz, 2018: 143). “Dijital baskı etkileyici canlılıkta bir tasarım yaratmaktadır. Bu, parfüm şişelerinden ilham alınarak oluşturulan desen, vücudu adeta bir heykele dönüştürmüştür” (Jones, 2013: 151).

Şekil 167- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, 2009 (Jones, 2013: 151)

Şekil 168- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, SS/2019, Londra

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 169- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mary Katrantzou, SS/2011, Londra

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 31.03.2020

Mary Katrantzou, 2011 İlkbahar/Yaz göz kamaştırıcı ve bir o kadar da sanatsal olan koleksiyonuyla, iç mekân görsellerini baskı tekniği ile tasarımlarında yansıtmıştır. Katrantzou, kadın figürünü odada görmek yerine, odayı kadın figüründen görmeyi hedefleyerek görsel illüzyon yaratmaktadır. Baskılarına, salonun devamı niteliğinde olan eteklerden, perde gibi dökülen şifon ve püsküllere kadar üç boyutlu materyaller yerleştirmiştir. İlk kez üç boyutta çalışan tasarımcı, bol perspektifli trompe l'oeil tekniğini kullanmıştır. İncelenen koleksiyonlarda dijital baskının, gerçeküstü tasarımları başyapıt haline getirdiği gözlemlenmiştir.

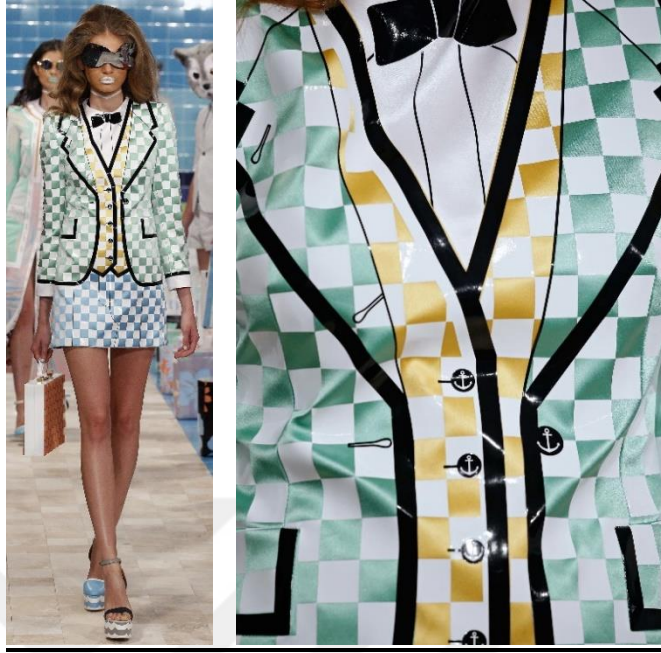
Şekil 170- Pencil Dress, Mary Katrantzou, FW/2012-13 (Doe, 2013: 129)

“Katrantzou”nun plastik kalemler ile tasarladığı bu eteğin işlemesi, Chanel’in Paris’teki Lesage işleme atölyesinde yapılmıştır. Lesage atölyesi daha önce 1930’larda Sürrealist tasarımcı Elsa Schiaparelli ile de çalışmış olsa da Katrantzou ile yaptığı bu işbirliğinde alışılmadık nesneler kullandığı işlemeler atölye için de ilktir” (Frogg, 2014: 524)

Şekil 171- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 01.03.2020

Şekil 172- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

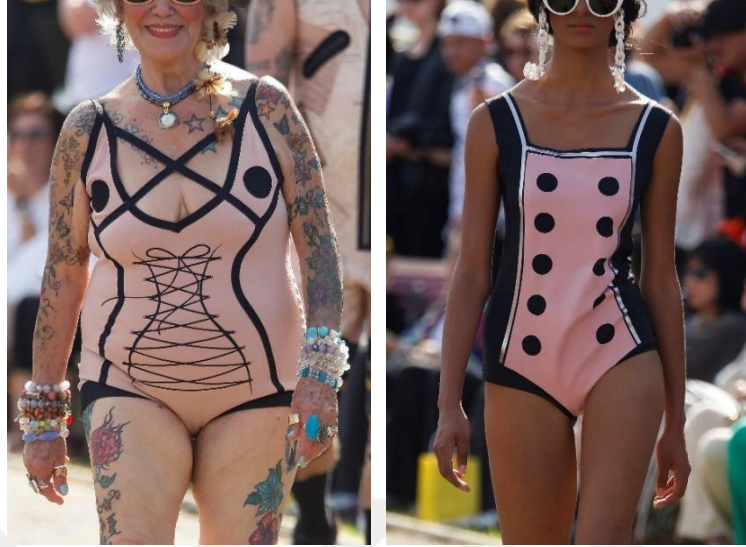
Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 173- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Thom Browne, AW/2018, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 174- Trompe L'oeil Mayo Tasarımı, Ronaldo Fraga, SS/2018, Sao Paulo

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 175- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, A La Garçonne, SS/2018, Sao Paulo

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 176- Trompe L'oeil Kadın Aksesuar Tasarımı, Prada, FW/2017, Stockholm

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 16.02.2020

Şekil 177- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Ritsuko Shirahama, SS/2015

Kaynak: <http://copeandconquer.blogspot.com/2015/04/deceiving-eye-art-of-trompe-loeil.html> Erişim 30.03.2020

Şekil 178- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Ronaldo Fraga, AW/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Trompe l'oeil tekniğinin en eğlenceli ele alınış yöntemlerinden biri olan çizimsel baskı, şüphesiz en çok kullanılan ifadelerden biridir. Kıyafet adete bir resim kağıdına dönüşmektedir. Karakalem, sulu boya, pastel boya ve kuru boya gibi tekniklerle boyandığı düşünülen trompe l'oeil tasarımlar, kusursuz bir şekilde baskı ile verildiği gözlenmiştir. En önemli özelliklerini Moschino markasının verdiği tasarımlar günümüz koleksiyonlarına kadar yansımıştır. Moschino için Jeremy Scott tarafından 2017 İlkbahar/Yaz sezonunda hazırlanan koleksiyonda, yapmış olduğu kağıt bebek kıyafetleri iki boyutlu yansıtabilmek için trompe l'oeil tekniğini kullanmıştır. Kuru boya ile boyanmış gibi yansıtılan tasarımlar, gözü aldatıcı niteliğindedir. Gerçekte var olmayan ceketin detayları, bluzun fırfırları, eteğin kırıışıklığı, valonu ve kemeri gibi detaylar, mizahi etki göstermek için kalem benzeri ifadeleri vardır. Aldatmaya el, bacak, gövde ve göğüs gibi insan uzuvları da dahil olmaktadır (Şekil 177). Bu tasarımlara aynı zamanda yine üç boyut algısı yaratacak aksesuar tasarımları da eşlik etmektedir.

Şekil 179- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 180- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 181- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 182- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 183- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 184- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2017

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 185- Trompe L'oeil Kadın Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2020

Kaynak: <https://www.moschino.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 186- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Edda, SS/2016, Londra

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 01.03.2020

Şekil 187- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Edda, SS/2018, Londra

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 01.03.2020

Şekil 188- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2019, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 189- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Moschino, SS/2019, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Moschino 2020 İlkbahar/Yaz koleksiyonu incelendiğinde ise, tam trompe l'oeil tekniği diyemeyeceğimiz ancak izleyicide görsel yanılgı yaratacak parçaları bulunmaktadır. Podyum da her model sanki bir tuvalmiş gibi resimsel kıyafetler sergilemiştir. Tasarımların baskıları dijitalleşmeden önce elle boyanmış etkisi verilmiştir. Pablo Picasso'nun İspanyol kültüründen ilham alınan koleksiyon, giyilebilir sanat koleksiyonu olarak adlandırılır. Barok tarzı çerçevelerle kombinlenen kıyafetler; iki boyutlu algıladığımız resim tablolarını, üç boyutlu giysi tasarımlarında görmemizi sağlamaktadır.

Şekil 190- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 05.10.2019

Şekil 191- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2020, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 192- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Sweatshirt-Tayt), Moschino, SS/2020

Kaynak: <https://www.moschino.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 193- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Elbise), Moschino, SS/2020

Kaynak: <https://www.moschino.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 194- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı (Mayo), Moschino, SS/2020

Kaynak: <https://www.moschino.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 195- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı (İç Giyim), Moschino, SS/2020

Kaynak: <https://www.moschino.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 196- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Stefan Cooke, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 18.02.2020

Şekil 197- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Stefan Cooke, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 18.02.2020

Şekil 198- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, SS/1996, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 06.04.2020

Şekil 199- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, SS/1996, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 06.04.2020

Şekil 200- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Laura Biagiotti, AW/2017, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 201- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Norma Kamali, SS/2019, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 202- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2007, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

2000’li yıllar trompe l’oeil ile yapılan giysi tasarımlarında baskı tekniğinin yanı sıra birçok farklı yöntemle de ifade edilmiştir. Aplike, patchwork gibi tekniklerle yapılmış gözü aldatıcı olan tasarımlar da mevcuttur. Rei Kawakubo, 2009 yılında Commes des Garçons için yapmış olduğu koleksiyonda, dokunaklı bir ruh halinin yanında çocuksu bir ifadeyle trompe l’oeil tekniğini kullanmıştır. Tül den yüz maskeleri, çok katmanlı ceket, kazak ve battaniyeden yapılmış paltolar sergilemiştir. Haki renklerin ağırlıklı olduğu koleksiyonda; ceketlerin, paltoların ana hatları ile cep, yaka, pens gibi detayları çizilmiş gibi ifade edilmiştir. Ancak çizilmiş gibi gözüken hatlar, biye tekniği ile dikilerek yanıltmaca sağlanmıştır. Kawakubo, 1930’larda gerçeküstücü hareketiyle ortaya çıkan ayak parmaklarından esinlenilerek, boyalı ayak parmakları ve tırnaklarından oluşan ayakkabılar sunmuştur.

Şekil 203- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 204- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı Detayı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 205- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Comme des Garçons, FW/2009, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Trompe l'oeil tekniğini hemen hemen her yönüyle tüm sezon tasarımlarında kullanan Amerikan tasarımcı Thom Browne, New York merkezli kendi adına kurduğu bir markaya sahiptir. Thom Browne 2011 yılından bu yana kendi adına çıkarttığı çok sayıda koleksiyona sahiptir. Eklektik bir duruşa sahip olan Browne, trompe l'oeili tekniğini en güzel ifade eden tasarımcılardandır. El yapımı takım elbiseleriyle ünlü olan tasarımcı, cinsiyet normlarını yok edecek çalışmalar sergilemektedir. Her koleksiyonunda ayırt edici kesimler, desenler, renkler ve teknikler kullanmaktadır. Baskıdan havlu dokumaya, aplikeden payet işlemeye kadar trompe l'oeil ifadeyi verebileceği çok sayıda farklı teknik kullanmıştır.

Şekil 206- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 207- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 208- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 209- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 210- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 211- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2019

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/tr> Erişim 06.04.2020

Şekil 212- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 213- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 214- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/> Erişim 16.02.2020

Şekil 215- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 216- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 217- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 218- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2020, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/tr> Erişim 06.04.2020

Şekil 219- Trompe L'oeil Aksesuar Tasarımı, Marco de Vincen, PS/2018, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 220- Trompe L'oeil Ayakkabı Tasarımı, Alexis Mabille- Damir Doma, FW/2014

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 221- Trompe L'oeil Ayakkabı-Çanta Tasarımı, Thom Browne, AW/2017, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 222- Trompe L'oeil Ayakkabı Tasarımı, Pierre Hardy, FW 2019/20

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 223- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Paule Ka, FW/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Modern çağda ortaya çıkan trompe l'oeil, aksesuarların ve çeşitli detayların kıyafetler üzerindeki etkisini ifade eder. Giysilerin dekoratif detaylarını, optik yanılsama yaratarak kendi güzellik ideallerini anlatabilmek için manipüle etmişlerdir. Baskı, boyama, aplike ve parchwork tekniklerine ek olarak, işleme yöntemiyle örme ve dikiş teknikleri de kullanılmıştır (Şekil 222). Böylelikle ifade edilen tasarımın dekoratif yönleri zenginleştirildi. Işıltılı koleksiyonlar sunan tasarımcılar, göz kamaştırıcı payetler, boncuklar ve taşlar ile işleyerek kıyafetlerinde görsel yanılsama yarattılar. Trompe l'oeil gerçeküstü dokunuşlarla, Moschino 2010 koleksiyonunda beyaz üst dikiş ile basit siyah elbiseyi etkileyici bir hale getirmiştir. Cepler, bel kemeri, manşet ve apolet gibi detaylar, dikiş tekniği ile verilerek, gerçekte var olmayan detaylarla ilgili yanılsamaya gidilmiştir (Şekil 225).

Şekil 224- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 225- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, FW 2016/17, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 226- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Gucci, 2018, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 26.03.2020

Şekil 227- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Mochino, SS/2010, Milano

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 228- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jeremy Scott, AW/2018, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

Şekil 229- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, KidzFIZZ, AW/2019, Floransa

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Örme tekniğinde sadece kravat, kemer ve cep gibi detaylar değil kıyafetin biçimsel olarak verilisinde de trompe l'oeil etki yaratılmıştır. Modaya fantezi unsurlar katan trompe l'oeil, gözü kandırabilir ancak esprili ve eğlenceli yanı modaya yeni bir bakış açısı katmaktadır. Sonia Rykiel'in İlkbahar/Yaz 2008 koleksiyonunda yapmış olduğu triko tulumlar, kazaklar, hırkalar ve elbiseler, sarı, krem, beyaz ve bordo renklerinden oluşmaktadır. Tasarımcı ilk yanılgıyı, streç ve jarse gibi vücudu saran, dökümlü ve çok ince örgüden yapmaktadır. Göz yanılsamasını, etek-yelek gibi duran, kemeri, cep ve düğmeleri varmış gibi örülen trompe l'oeil desenler devam ettirmektedir (Şekil 228).

Şekil 230- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Sonia Rykiel, SS/2008, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 29.02.2020

Şekil 231- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Vivienne Westwood, AW/ 2009

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 30.03.2020

Şekil 232- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Tsumori Chisato, SS/2011

Kaynak: <https://www.vogue.it/> Erişim 29.02.2020

Şekil 233- Trompe L'oeil Kazak, Marc Jacobs, SS/ 2016

Kaynak: <https://vogue.com.tr/> Erişim 30.03.2020

Şekil 234- Trompe L'oeil Kazak, MSGM, AW/2019, Milano

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 235- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, University of Westminster, AW/2019,
London

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 236- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Maison Mihara Yasuhiro, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>
Erişim 05.10.2019

Şekil 237- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Moschino, SS/2006

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 09.04.2020

Trompe l'oeil tekniği ifade ediliş bakımından, farklı giysi türlerini birleştirerek veya ön-arka kıyafetleri değiştirerek de tasarımlar yapılmıştır. Uyumsuzluk için bir uyum yakalayan tasarımcılar aynı zamanda izleyici de görsel illüzyon yaratmaktan da geri durmamışlardır. Oluşturulan bu yanılsamalar, yapı bozuma uğrayan kıyafetleri ifade etme yöntemi haline gelmiştir. Trompe l'oeil etki; ön-arka, iç-dış ve ters-düz gibi ikilemleri değiştirilerek ya da bozarak, fikirleri altüst etme yoluyla sağlanmaktadır.

Modern modaya ilham veren trompe l'oeil, sınırlarını genişletip yeni ifade şekilleriyle koleksiyonlarda sergilenmeye devam etmiştir. Moschino'nun 2006 yılında yapmış olduğu tasarımda bu örneği net bir şekilde görmekteyiz. Ceket tasarımına önden bakıldığında bir sıkıntı yok iken, arkasının da ön görüntüsü gibi oluşunu görmekteyiz. Ters çevrilmiş algısı yaratan ceket, mizahi bir yanılsamayı bizlere sunmaktadır.

“Moda ve tekstilde günümüzde neler olup bittiğine bakmak önemlidir. Artık günümüzde gündemdekine benzer bir şey yapmak, mevcut eğilimi izlemek ve modaya uymak değil de tam aksine güncel fikirlere karşı çıkmak ve deneysel bir çalışmayla yeni bir akım ve moda oluşturmak, hem moda tasarımcıları hem de moda tüketicileri için daha tercih edilebilir bir yaklaşım olmuştur. Dekonstrüksiyon tanımı içerisinde de güncel fikirlere karşı çıkma, dolayısıyla modaya karşı çıkma olguları vardır. Fakat moda, bu karşı çıkışı zamanla kendi bünyesine almış ve böylece dekonstrüksiyon zamanla modanın bir parçası haline gelmiştir” (Çileroğlu, Balcı, 2018: 17).

Bitmiş bir ceketin giyilmeden, modelin gövdesine yapıştırılmış gibi sergilenmesi, trompe l'oeil etkisini sık kullanan tasarımcı Jean Paul Gaultier tarafından yapılmıştır. Modellerin gövdelerinde sunulan takım elbise ve gömlekler, resmi giyinme fikrini taklit etmektedir. Gaultier, moda dünyasında hem erkek hem de kadın giyiminde ki büyüleyici ve bir o kadar da rahatsız edici deneyimleri ile gündeme gelmiş başarılı bir tasarımcıdır. Malzemeleri tasarımların ön yüzeyinde kullanması ile onlara hem yeniden bir misyon yüklemiş hem de giysiyi daha avangard hale getirerek gerçeküstücülüğe katkı sağlamıştır (Aktepe, Çetin, 2019: 208) (Şekil 101-102).

Şekil 238- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, SS/2003, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 09.04.2020

Şekil 239- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jean Paul Gaultier, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.jeanpaulgaultier.com/> Erişim 28.02.2020

Tasarımcı yapmış olduğu sıra dışı tasarımları şu sözlerle açıklamıştır; “Genç ve Ortodoks olmayan şeylere eğilimim var. Bu yüzden de kuralları alt üst eden kıyafetler tasarlıyorum. İsterseniz buna sınırı aşmak da diyebilirsiniz” (Watson; 2007: 240).

1990’ larda Japon tasarımcılar tarafından dekonstrüksiyon eğilimi devam ederek bazı Belçikalı tasarımcılar tarafından da benimsendi. Martin Margiela bu tasarımcılardan biriydi; kavramsal bir biçimde çalıştı ve giysilerinin seri üretim gibi değil, el yapımı gibi görünmesini istedi. Koleksiyonlarında yapı bozumu ve geri dönüşümü kullandı. Yırtık kot ve giysilerin uyarlanması ana akım haline geldi Maison Martin Margiela, koleksiyonlarını yaşlanma, çürüme, yer değiştirme, çarpıtma ve transformasyon temaları üzerine kurgular (Çileroğlu, Balcı, 2018: 16).

Margiela, gerek modellerine tutturduğu gerekse bir çerçeve yardımıyla sunulan üst kıyafetleri trompe l’oeil baskılı desenleriyle podyuma çıkardı. Mizahi bir anlayışa sahip olan Margiela, yıkanmış kot, çizilmiş denim ve trençkot gibi desenleri minimal tasarımlarda baskı olarak sergiledi.

Şekil 240- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2009, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 241- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Maison Margiela, SS/2017, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 242- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2015

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 24.03.2020

Şekil 243- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2020, London

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 244- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Central Saint Martins, SS/2020, London

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 245- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Comme des Garçons, AW/2012/13, Paris

Kaynak: <https://www.vogue.it/> Erişim 24.03.2020

Xiao Li tıpkı Comme des Garçons 'un 2012-13 Sonbahar/Kış koleksiyonundaki gibi kıyafet için de kıyafet tasarlanmıştır. Silüetleri geniş ve büyük çizilmiş olan elbise kalıplarının önden görünümü iki boyutlu algısı yaratırken, yandan bakıldığında üç boyutlu olduğu anlaşılmaktadır. Londra merkezli olan Xiao Li, büyük boy silüetleri, geleneksel örgü tekniği ve yenilikçi ifade olan trompe l'oeil tekniği ile birleştirdi. Trompe l'oeil örgü deseni olan iki boyutlu parçalar, üç boyutlu kıyafetlerin ön bedenlerinde sergilendi. Böylelikle kıyafetlerdeki boyutlarla ilgili yanılsama yaratılmıştır.

Şekil 246- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Xiao Li, AW/2015

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 24.03.2020

Şekil 247- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Zoe Champion, SS/2018, New York

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 19.02.2020

2015 İsveç Moda okulundan mezun olan Saina Koohnavard, trompe l'oeil tekniğinin de kendi içindeki sınırlarını zorlayan, daha yenilikçi bakış açıcısı kazandıran tasarımlar yapmaktadır. Hazırlamış olduğu iki farklı koleksiyonda da trompe l'oeili ifade ediliş yöntemi farklı olmakla birlikte, izleyici de mizahi bir yanılgı yaratmayı hedeflemiştir. 2014 yılında yapmış olduğu projede; desen ve renkteki bozulmaları insan gözünü nasıl aldatabileceği vurgulanmıştır (Şekil 246). Opaklık, katmanlar ve şeffaflık gibi kavramlarla oynayarak yaratılan karışıklık, psikolojinin prensiplerini de araştırarak oluşturulmuştur. Proje, tasarımda maddesel tüm unsurların yanında psikolojik teknik ve yöntemlerin önemini de vurgulamaktadır. Yine aynı yıl Sonbahar / Kış koleksiyonun da ise giysileri, iki boyutlu eskizlerin üç boyutlu bir gövde üzerindeki giysilere dönüştürülmesi sergilenmiştir. Giyilebilirlik açısından çok kullanışlı olmayan koleksiyon trompe l'oeil tekniğinin yenilikçi bir örneğidir (Şekil 247).

Şekil 248- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014

Kaynak: <http://www.sainakoohnavard.com/> Erişim 26.03.2020

Şekil 249- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014

Kaynak: <http://www.sainakoohnavard.com/> Erişim 26.03.2020

Şekil 250- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Saina Koohnavard, İsveç Moda Okulu, 2014

Kaynak: <http://www.sainakoohnavard.com/> Erişim 26.03.2020

Şekil 251- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, University of Central Lancashire, SS/2015

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 01.03.2020

Şekil 252- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Jacquemus, 2016

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 26.03.2020

Şekil 253- Trompe L'oeil Kadın Giysi Tasarımı, Martin Margiela, FW/2017

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 06.04.2020

Şekil 254- Trompe L'oeil Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2015

Kaynak: <https://www.vogue.com/> Erişim 24.03.2020

Şekil 255- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2016, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com> Erişim 16.02.2020

Şekil 256- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, SS/2020, Paris

Kaynak: <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a>

Erişim 05.10.2019

Şekil 257- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2019, Paris

Kaynak: <https://www.thombrowne.com> Erişim 16.02.2020

Şekil 258- Trompe L'oeil Erkek Giysi Tasarımı, Thom Browne, FW/2020

Kaynak: <https://www.thombrowne.com/tr> Erişim 06.04.2020

Şekil 259- Trompe L’oeil Giysi Tasarımı, University of Westminster, AW/2019, London

Kaynak: <https://www.vogue.co.uk/> Erişim 05.10.2019

Özellikle sınırların ortadan kalktığı 2000’li yılların modasında trompe l’oeil, optik illüzyon etkileri yaratacak aşınma, deforme etme, dönüştürme ve değiştirme gibi yapı bozum ve gerçeküstücü tekniklerle ifade edilmiştir “Tasarımcılar gerçeküstücülükte görülen göz yanılsamalarını (trompe l’oeil yöntemi), tasarladıkları giysiler üzerine yansıtarak izleyicileri gerçeküstücü bir dünyaya çekmek için kullandıkları görülmektedir” (Aktepe, Çetin, 2019: s.213).

3.BÖLÜM

KADIN GİYİMİNDE TROMPE L'OEIL UYGULAMASI

3. BÖLÜM

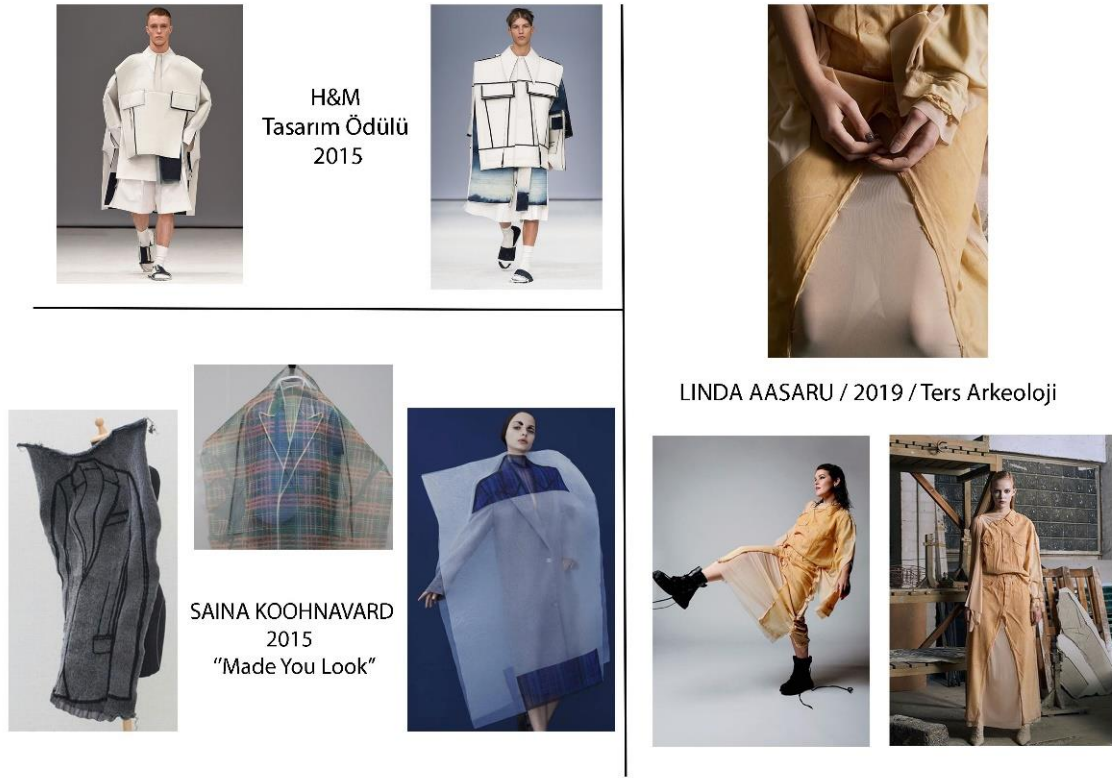
KADIN GİYİMİNDE TROMPE L'OEIL UYGULAMASI

Sanat teknikleri ile modanın etkileşimi, moda giyim tasarımcıların çalışmalarına da konu olmuştur. Sanat-moda ilişkisinin en güzel örneğinden biri olan Trompe l'oeil, çeşitli alanların yanında kadın giyiminde de sıkça karşılaşılmaktadır. Tasarımcıya farklı bakış açısı kazandıran, moda giyim sektörüne renk getiren bu teknik, kusursuz yanılgı yaratmaya kıyafetler üzerinden devam etmektedir. Bu çalışmada teknikten ilham alınarak, sanat-moda ilişkisini ortaya sermek adına kapsül bir koleksiyon hazırlanmıştır.

3.1. UYGULAMALARIN AŞAMALARI VE AMACI

“İllusion in Transparency (Şeffaflıkta Yanılsama)” adlı koleksiyon da, Trompe l'oeil tekniğini direkt hedef olarak tasarım yapılmıştır. Koleksiyon tasarım sürecinde; ana tema “Trompe L'oeil” olarak belirlendikten sonra gerekli araştırmalar yapılmış, koleksiyonun odağını daraltmak adına alt tema belirlenmiştir. Alt teması “İllusion in Transparency” olarak belirlenen koleksiyonda kullanılacak malzemenin etkisi büyüktür.

Trompe l'oeil tekniği ile ilgili moda giyim alanında yapılan koleksiyonlar, defileler incelenmiş, ortaya konulan ürünler araştırılmıştır.

Şekil 260- Tasarım Sürecinde Etkilenilen Koleksiyon Örnekleri

Kaynak: www.instagram.com / www.vogue.com Erişim 10.05.2020

Teknik ile ilgili yapılan araştırmalardan sonra oluşturulacak koleksiyonun geliştirme ve planlama aşamasına geçilmiştir. Tasarımı yapılacak kapsül koleksiyonun sezonu ilkbahar-yaz olarak belirlenmiştir. Hedef kitlesi, genç yaş (teen-age) kadın olan koleksiyon, günlük giyimden ziyade şov amaçlı tasarlanmıştır.

Koleksiyonu diğer koleksiyonlardan ayıran özelliği malzeme seçimi ve tekniği olmuştur. Bu çalışmada yapılan tasarımların malzeme tercihi; yarı saydam TPU (Termoplastik Poliüretan), ince deri ve denim kumaş olarak belirlenmiştir. TPU malzemenin tercih edilme sebebi, yarı saydam özelliğinden faydalanarak içi gösteren görünüm elde etmektir.

Şekil 261- TPU (Termoplastik Poliüretan) Örneği

Kaynak: <http://turkish.hotmelt-adhesivelfilm.com/> / <https://tr.aliexpress.com/> Erişim
10.06.2020

Koleksiyonda sunum bütünlüğü açısından; renklerin birbiriyle olan uyumunun yanında, çeşitliliği kısıtlı tutulmuştur. Verilmek istenilen tekniğin önüne geçmemesi adına, düz ve soğuk renkler kullanılmıştır. Desenler Photoshop CC2017 programında iki farklı renk ve görünümde tasarlanmıştır.

Koleksiyonda eskiz çizimleri oluşturulmadan önce; ilham kaynaklarının, renklerin ve oluşturulacak konseptin izleyiciye aktarıldığı, koleksiyonun bir nevi özeti şeklinde hikâye panosu (moodboard) hazırlanmıştır. Bu çalışmada ‘Trompe L’oeil’ başlığı altında özellikle aktarılacak istenen; şeffaflık, boyutlar arası karmaşa ve yanıltma duygusudur. Dijital ortamda hazırlanan hikaye panosu, koleksiyonun özeti niteliğindedir.

‘‘Illusion in Transparency’’ adlı koleksiyonda, yapılan eskiz çizimlerinden toplam sekiz (8) adet tasarım seçilmiştir. Yapılan tasarımlarda, basit formlar kullanılarak trompe l’oeil tekniğinin ön plana çıkartılması hedeflenmiştir. Proje kapsamında sekiz adet tasarım yapılan koleksiyon on dört (14) parçadan oluşmaktadır. Seçilen tasarımların artistik illüstrasyon ve ön-arka teknik çizimleri yapılmış, desen giydirme ve renklendirme işlemleriyle detaylı bir koleksiyona dönüştürülmüştür.

Koleksiyonda asıl vurgu şeffaflıkla verilen aldatma olmuştur. İki boyutlu verilen kıyafetlerin, üç boyutlu olarak algılanması koleksiyonun temelini

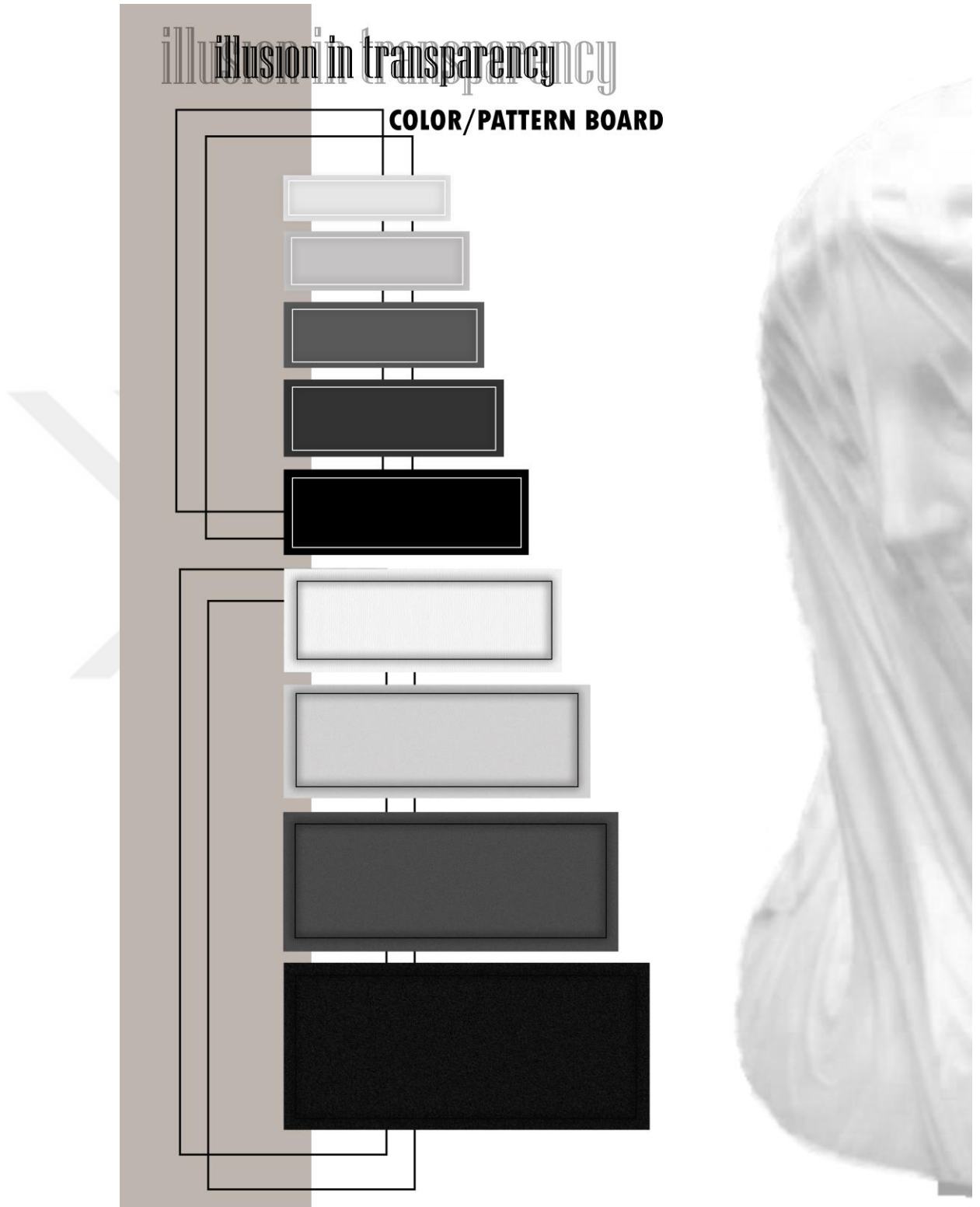
oluşturmaktadır. Üzerine yapılan baskı tekniğinin kusursuzluğu, kıyafetin asıl formunun önüne geçmesini sağlamaktadır.

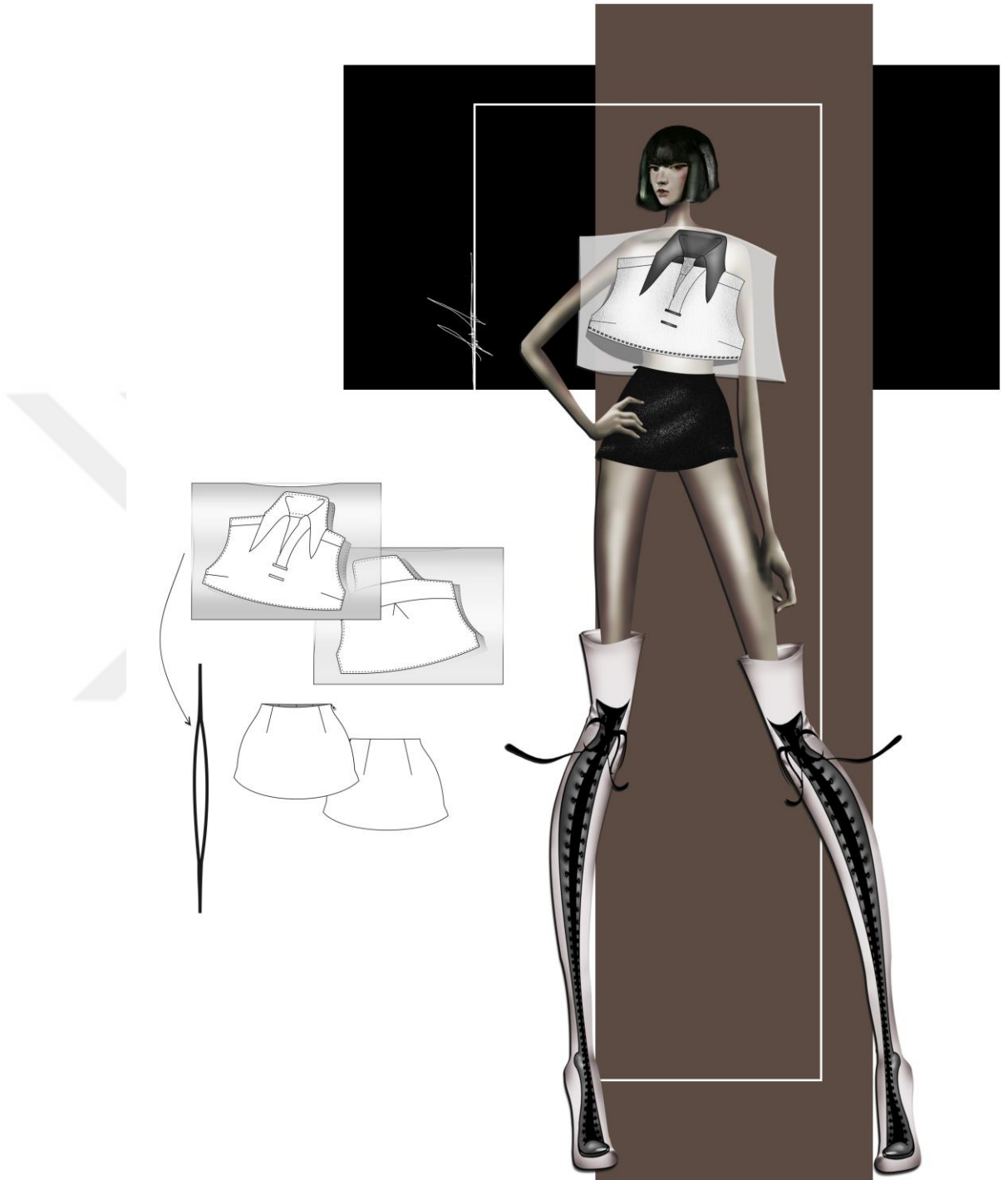
3.2. KOLEKSİYON PAFTA AŞAMASI

Şekil 262- ‘‘Illusion in Transparency’’ Hikâye Panosu, Gülşah GÜLER, 2020

Şekil 263- ‘‘Illusion in Transparency’’ Renk ve Desen Panosu, Gülşah GÜLER, 2020

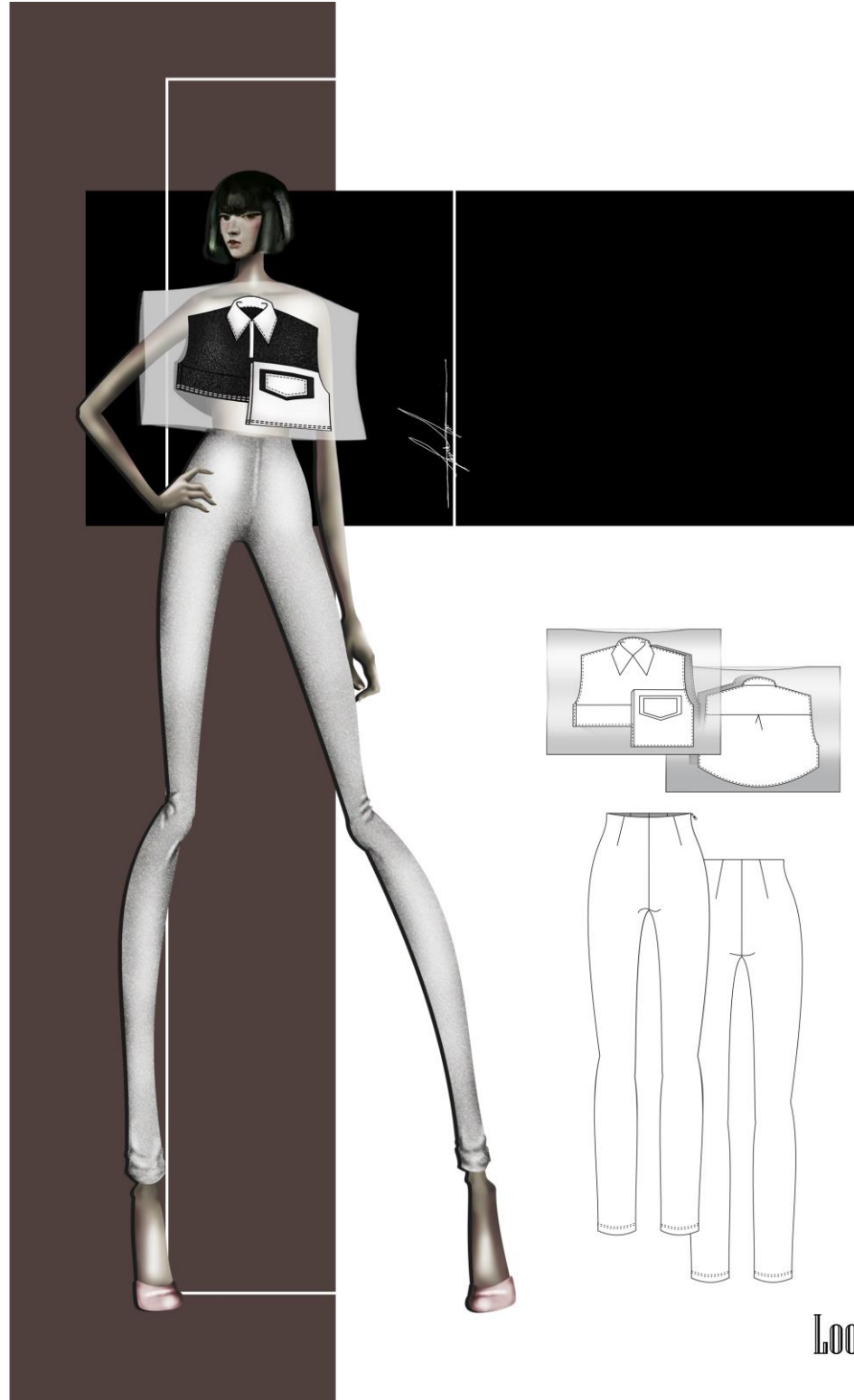

Look 1

Şekil 264- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 1, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 1'de (Şekil 264), TPU (Termoplastik Poliüretan) malzemenin kalıbı bedene oturma ihtiyacı gütmenden dikdörtgen şeklinde çizilmiş, üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil kolsuz bluz tasarlanmıştır. Trompe l'oeil etkisini vermek için deri üzerine 'kolsuz bluz' şeklini veren pano desen dijital baskı tekniği uygulanmış ve kenarlarından kesilip TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Aynı işlem modelin arka görüntüsü içinde yapıp, TPU malzemenin şeffaflığından yararlanılarak ortaya çıkarılan görüntü yanılsamayı ele veren nitelikte olmuştur. Giyilebilirliği verebilmek adına TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirilmesi planlanmıştır.

Kombini denim kumaştan yapılan klasik mini etek ve trompe l'oeil çizimler izlemektedir. Çizimlerdeki trompe l'oeil etki, üzerinde baskı ile verilmiş farklı bir çizmenin varlığıyla yakalanmaya çalışılmıştır. Gözün hangi çizmenin gerçek, hangi çizmenin yanılgı olduğunu anlamaya çalışması, yakalanılmak istenen etkiyi vurgulamaktadır. Tasarım, hikaye panosuna uygun arka plan tasarımıyla ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 265- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 2, Gülşah GÜLER, 2020

Tasarım 2’de (Şekil 265) Trompe L’oeil tekniği kullanılıp, üst giyim için TPU malzemenin kalıbı Tasarım 1’ de olduğu gibi bedene oturma ihtiyacı gütmeden dikdörtgen şekilde çizilmiştir. Üzerine ince deriden kesilmiş trompe l’oeil kolsuz gömlek tasarlanmıştır. Deri üzerine ‘kolsuz gömlek’ şekli pano desen dijital baskı tekniği uygulanarak ve sonradan kesilip TPU malzeme üzerine dikilerek trompe l’oeil etki verilmeye çalışılmıştır. Aynı işlem modelin arka görüntüsünde devam ederken, baskıda ki yaka, cep, roba ve pilikaşe gibi detaylar modelin üç boyutlu algılanmasına sebep olmaktadır.

Giyilebilirliği verebilmek adına TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirilmesi planlanmıştır. Tasarım 2’nin alt giyimi için ise dar kot pantolon (skinny jean) tasarlanmıştır. Tasarım, hikaye panosuna uygun arka plan tasarımıyla ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir. Tasarım, hikaye panosuna uygun arka plan ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 266- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 3, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 3'de (Şekil 266), TPU (Termoplastik Poliüretan) malzemenin kalıbı bedene oturma ihtiyacı gütmeden dikdörtgen şeklinde çizilmiş, üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil elbise tasarlanmıştır. Tek parça olarak tasarlanan kıyafet, deri üzerine 'elbise' şeklinde çizilmiş model pano desen dijital baskı tekniği uygulanıp TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Baskı olarak verilen sözde elbisenin yaka ve kol oyuntusundaki arka görüntü detayı, elbisenin üç boyut mu iki boyut mu olduğu konusunda düşündürmektedir.

Modelin arka görünümünde de aynı işlem tekrarlanırken, TPU malzemenin şeffaflığından yararlanılarak ortaya çıkarılan görüntü yanılsamayı ele veren nitelikte olmuştur. TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirip giyilebilirliği planlanmıştır. Kombini son olarak trompe l'oeil çizimler izlemektedir. Çizimlerdeki trompe l'oeil etki, üzerinde baskı ile verilmiş farklı bir çizmenin varlığıyla yakalanmaya çalışılmıştır. Bağcıkların tam bağlanmaması yanılgıyı ele vermektedir. Tasarım, hikâye panosuna uygun arka plan ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

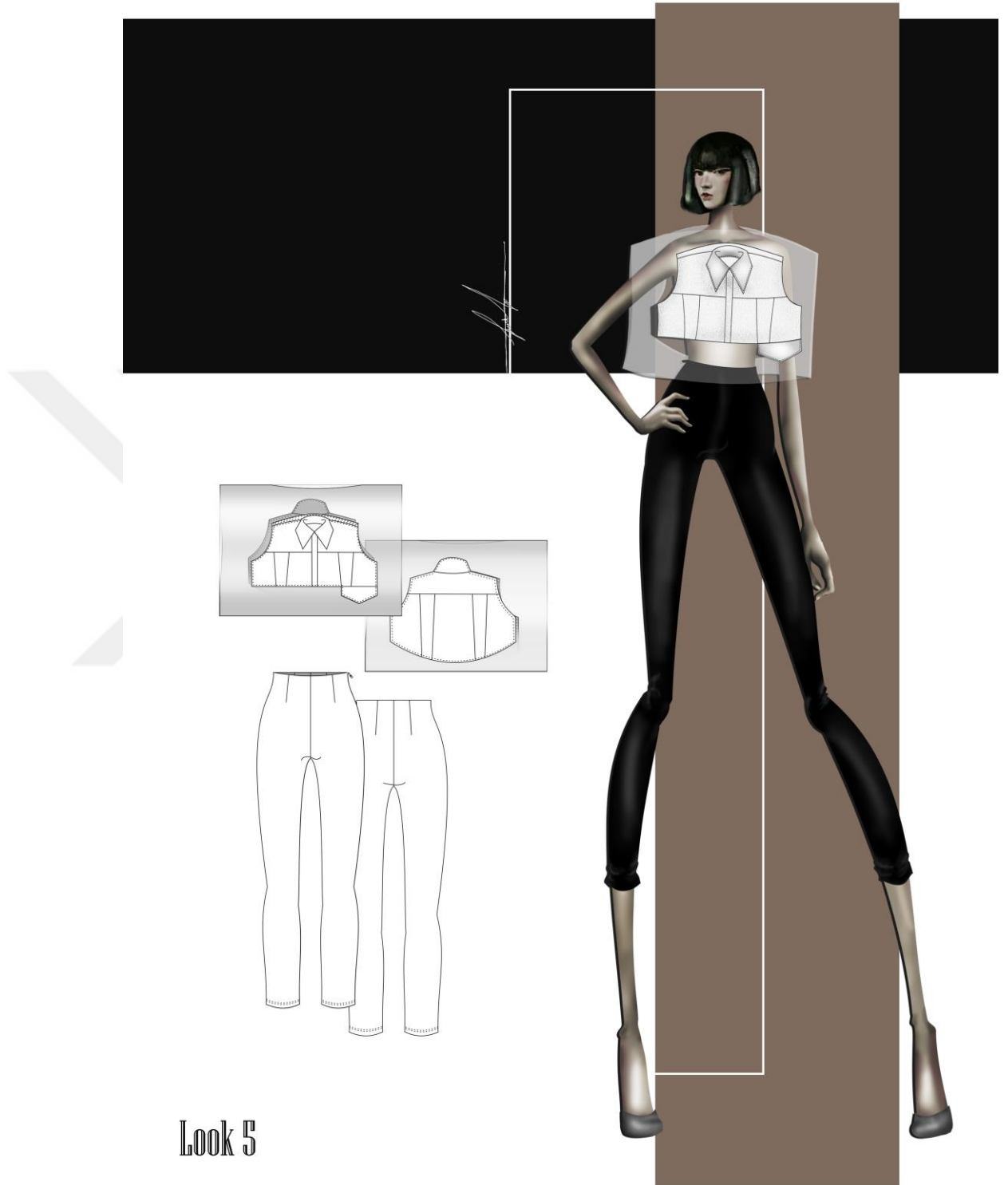

Look 4

Şekil 267- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 4, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 4'de (Şekil 267), TPU (Termoplastik Poliüretan) malzemenin kalıbı bedene oturulmadan dikdörtgen şeklinde çizilmiş, tunik tarzı verilmiştir. Üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil kolsuz gömlek ve yelek tasarlanmıştır. Trompe l'oeil etkisini vermek için deri üzerine 'kolsuz gömlek ve yelek' şeklini veren pano desen dijital baskı tekniği uygulanmış ve kenarlarından kesilip TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Yaka detayının ön görüntüde tamamıyla, arka görüntüde ise çıkıntı halinde verilmesiyle algı oyunu oynanmıştır. Üst giyimde; gömlek üzerine giyilmiş yelek modeli trompe l'oeil olarak verilirken, alt giyimde ise giyilebilir skinny jean kapri tasarlanmıştır. Şeffaf malzemeden yararlanılarak oluşturulan tasarımda; önden arka görüntüsü, arkadan da ön görüntüsü izlerini gözlemlemek mümkündür. Yine TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirip giyilebilirliği planlanmıştır.

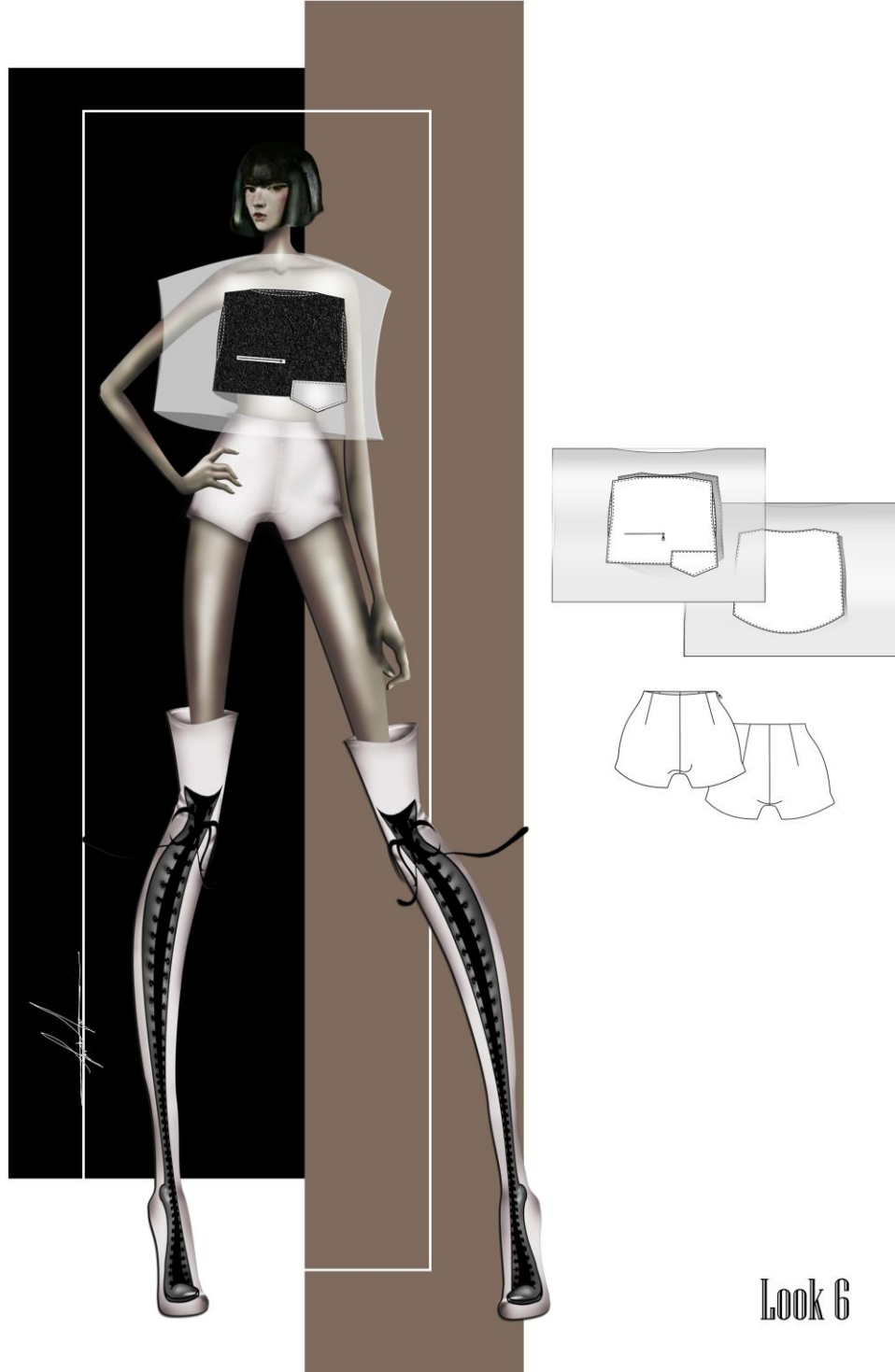
Kombini sade ayakkabıyla tamamlanan tasarımda, hikaye panosuna uygun arka plan dizaynı ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 268- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 5, Gülşah GÜLER, 2020

Tasarım 5’de (Şekil 268) Trompe L’oeil tekniği kullanılıp, üst giyim için TPU malzemenin kalıbı bedene oturtulmadan dikdörtgen şekilde çizilmiştir. Üzerine ince deriden kesilmiş trompe l’oeil kolsuz gömlek tasarlanmıştır. Deri üzerine ‘kolsuz gömlek’ şekli pano desen dijital baskı tekniği uygulanarak ve sonradan kesilip TPU malzeme üzerine dikilerek trompe l’oeil etki verilmeye çalışılmıştır. Baskı olarak verilen sözde gömleğin roba ve kulpları; yaka detayının ön görüntüde tamamıyla, arka görüntüde ise çıkıntı halinde verilmesiyle algı oyunu oynanmıştır. Giyilebilirliği verebilmek adına TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirilmesi planlanmıştır.

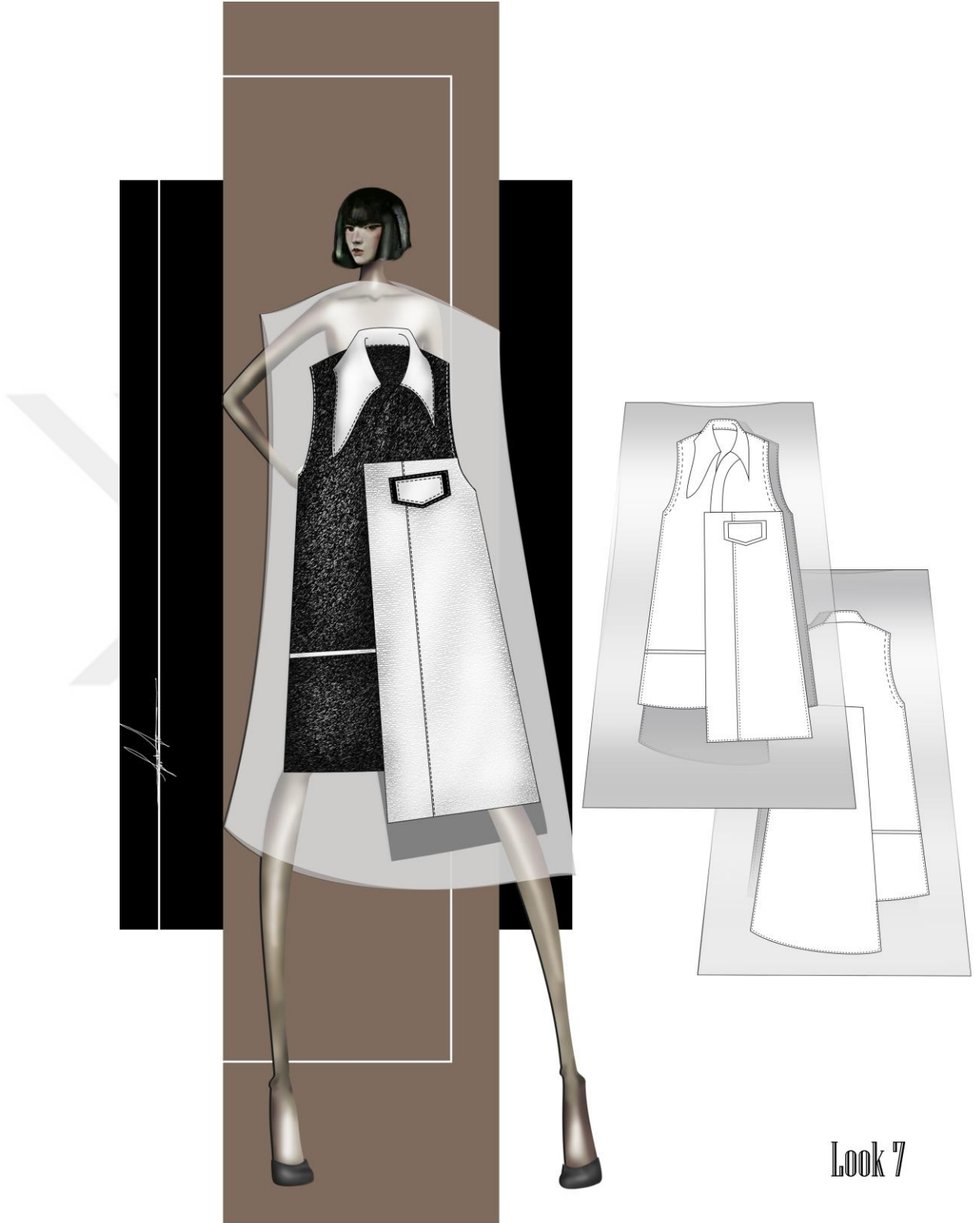
Tasarım 5’nin alt giyimi için tasarım 4’deki gibi skinny jean kapri tasarlanmıştır. Sade ayakkabı ile kombinlenen tasarım, hikâye panosuna uygun arka plan düzenlemesiyle ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 269- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 6, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 6'da (Şekil 269), TPU malzemenin kalıbı bedene oturma ihtiyacı gütmenden dikdörtgen şeklinde çizilmiş, üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil bluz tasarlanmıştır. İki parça olarak tasarlanan kıyafet, deri üzerine 'bluz' şeklinde çizilmiş model pano desen dijital baskı tekniği uygulanıp TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Baskı olarak verilen sözde bluzun yaka ve kol oyunsundaki arka görüntü detayı, elbisenin üç boyut mu iki boyut mu olduğu konusunda düşündürmektedir. Modelin arka görünümünde de aynı işlem tekrarlanırken, TPU malzemenin şeffaflığından yararlanılarak ortaya çıkarılan görüntü yanılsamayı ele veren nitelikte olmuştur.

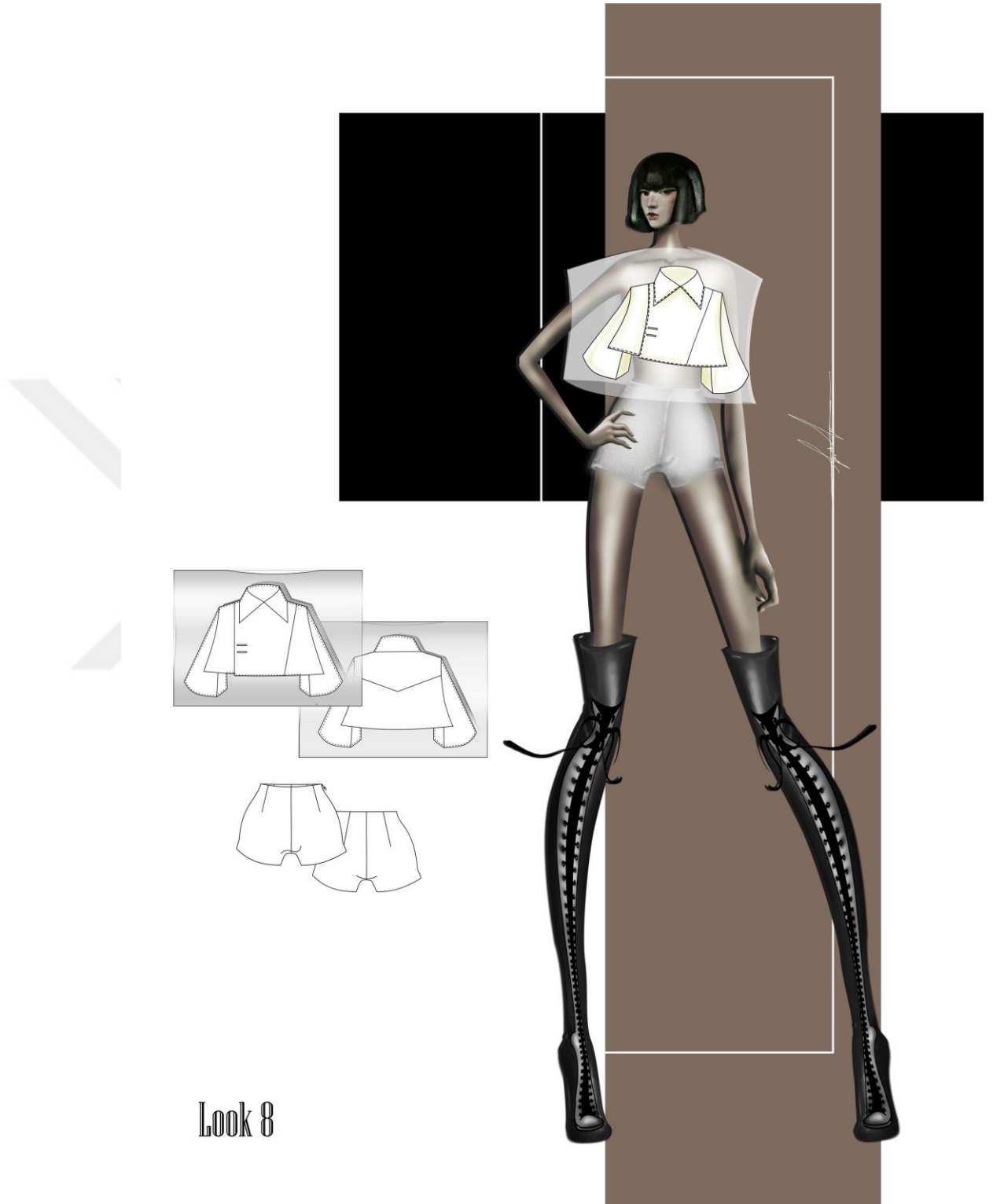
Şeffaf malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirip giyilebilirliği vermek planlanmıştır. Kombini denim kumaştan yapılan klasik mini şort ve trompe l'oeil çizmeler izlemektedir. Çizmelerdeki trompe l'oeil etki, üzerinde baskı ile verilmiş farklı bir çizmenin varlığıyla yakalanmaya çalışılmıştır. Gözün hangi çizmenin gerçek, hangi çizmenin yanılgı olduğunu anlama çalışması, yakalanılmak istenen etkiyi vurgulamaktadır. Tasarım, hikaye panosuna uygun arka plan düzenlemesi ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 270- ‘Illusion in Transparency’ Tasarım 7, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 7'de (Şekil 270), TPU malzemenin kalıbı bedene oturma ihtiyacı gütmeyen dikdörtgen şeklinde çizilmiş, üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil elbise tasarlanmıştır. Tek parça olarak tasarlanan kıyafet, deri üzerine 'elbise' şeklinde çizilmiş model pano desen dijital baskı tekniği uygulanıp TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Baskı olarak verilen sözde elbise yakasının modelin göğüs kısmından başlaması, şeffaflıktan kaynaklı arka görünümünün önden görünmesi, elbisenin üç boyut mu iki boyut mu olduğu konusunda düşündürmektedir.

TPU malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirilip giyilebilirliğini vermek planlanmıştır. Kombini son olarak sade tasarlanan ayakkabılar izlemektedir. Tasarım, hikâye panosuna uygun arka plan düzenlemesi ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilmiştir.

Şekil 271- ‘‘Illusion in Transparency’’ Tasarım 8, Gülşah GÜLER, 2020

Trompe l'oeil tekniği kullanılarak yapılan Tasarımı 8'de (Şekil 271), Termoplastik Poliüretan malzemenin kalıbı bedene oturulmadan dikdörtgen şeklinde çizilmiş, üzerine ince deriden kesilen trompe l'oeil gömlek tasarlanmıştır. İki parça olarak tasarlanan kıyafet, deri üzerine 'kollu gömlek' şeklinde çizilmiş model pano desen dijital baskı tekniği uygulanıp TPU malzemesinin üzerine dikilmesi planlanmıştır. Baskı olarak verilen sözde gömlekte kollarının varlığı, mankenin kollarıyla örtüşmemesiyle giyilmemiş algısını ortaya koymaktadır.

Modelin arka görünümünde de aynı yanılğı tekrarlanırken, şeffaf malzemenin yanıltıcı özelliği birkez daha vurgulanmıştır. Termoplastik Poliüretan malzemenin dört tarafı; kol, boyun ve bel bölgesinde açıklık kalacak şekilde sıcak pres işlemiyle birleştirip giyilebilirliği vermek planlanmıştır.

Kombini denim kumaştan yapılan klasik mini şort ve trompe l'oeil çizimler izlemektedir. Çizimlerdeki trompe l'oeil etki, üzerinde baskı ile verilmiş bağcıklarla yakalanmaya çalışılmıştır. Tasarım, hikâye panosuna uygun arka plan düzenleme ve ön-arka görüntüsü çizilen teknik çizimi ile bütünleştirilip pafta haline getirilen koleksiyonun son tasarımı olmuştur.

Tüm tasarımlar; etkilenme noktalarından oluşan hikâye ve kullanılan renk-desen panosuyla, giyilebilirlik ön planda tutularak verilmek istenen tüm detayların yer aldığı teknik çizimleriyle tek bir paftada toplanıp, temaya bütüncül yaklaşımı sağlanmıştır.

Şekil 272- ‘Illusion in Transparency’ Pafta, Gülşah GÜLER, 2020

SONUÇ

Geçmişten günümüze moda ve sanat terimlerinin birbirini etkilediği; birçok sanat eserinden ve kullanılan tekniklerden ilham alan çalışmalar olduğu bilinmektedir. Moda tarihine kalıcı izler bırakan, ikonik hale gelen pek çok moda-sanat bileşimi tasarım yer almaktadır. Bu tez çalışmasına konu olan trompe l'oeil de bu etkileşimi giysi tasarımında sıkça gördüğümüz örneklerden biridir.

Gözü aldatmak anlamına gelen trompe l'oeil, gerçeküstücülük akımıyla moda tasarımı alanında kendini göstermiş, ele alındığı her disiplinde dikkat çekmeyi başarmıştır. İlk örneklerini 15. yüzyılda resim tablolarında gördüğümüz, bir sanat tekniği olan trompe l'oeil; moda tasarımında, ürün üzerinde yanılsama oluşturmaya uygun bir yaratma alanı sunmuştur. Bu durum moda tasarımı alanının, güzel sanatlardaki yerini ve önemini vurgulamaktadır.

Tekniğin giysi tasarımında ilk örneğini gördüğümüz Elsa Schiaparelli'nin triko kazak koleksiyonu tasarım ve sanat arasındaki bağın keşiştiği örneklerdendir. Schiaparelli'nin bu teknik üzerinden çalıştığı birçok sanatçı, moda ve sanat olgu birlikteliğinin yanında sanatçı- tasarımcı işbirliğini de kanıtlar niteliktedir.

Trompe l'oeil ile yapılan giysi tasarımındaki örnekler, üzerinde uygulanan çeşitli teknikler ile etkili yanılsamalar oluşturmaları, resim alanındaki kadar yaratıcı ifadeye sahip olduğunu göstermektedir. Çağdaş modaya çeşitli biçimlendirici formlar sunarak yeni bir tasarım biçimi yaratan trompe l'oeil, giyilebilirlik açısından da fonksiyonel alana sahiptir.

Söz konusu tekniğin, çağdaş tarzda ifade edilen eserleri ve özellikleri analiz edilmiş, kadın giyiminde trompe l'oeil tekniği kullanılarak bir koleksiyon hazırlanmıştır. Koleksiyonun ele alınış yöntemi olarak; kalıpsal bozukluk oluşturup, opaklık-saydamlık, iki boyut- üç boyut gibi kavramlarda karışıklık yaratarak gözü nasıl aldatılabileceğini ortaya koymaktır. Proje kapsamında yapılan koleksiyonla, trompe l'oeil uygulamaları pekiştirilmiştir.

Sonuç olarak moda tasarımında trompe l'oeil tekniği kullanılarak ortaya çıkarılan uygulamalar, giysi tasarımında yaratıcı imkanların yaygınlığını, tasarımcının

kıyafetler üzerinde kendi düşüncelerini özgürce yansıtabileceği bir platform olduğunu, en az diğer sanat dalları kadar kıymetli olduğunu ve sanat-moda kavramları etkileşiminin önemini göstermiştir.

KAYNAKÇA

Genel Başvuru Kaynakları:

LEWIS, C.T. – SHORT, C. (1969). *A Latin Dictionary*, Amerika: Oxford At The Clarendon Press Yayıncılık.

KESER, Nimet (2009). *Sanat Sözlüğü*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Kitaplar:

BATTERSBY, Martin (1974). *Trompe L'oeil: The Eye Deceived*, İngiltere: St. Martin's Academy Yayıncılık.

BIRD, Michael (2016). *Sanatı Değiştiren 100 Fikir*, İstanbul: Literatür Yayınları.

BROMMER, Gerald F. (1981). *Discovering Art History*, Amerika: Davis Yayınları.

CUMMING, Robert (2008). *Sanat*, İstanbul: İnkılap Yayınevi.

FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları.

FOGG, Marnie (2014). *Modanın Tüm Öyküsü*, çev. Emre Gözgü, İstanbul: Hayalperest Yayınları.

GENÇ, A. - SİPAHIOĞLU, A. (1990). *Görsel Algılama "Sanatta Yaratıcı Süreç"*, İzmir: Sergi Yayınevi.

GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık.

HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

IDDON, M. – MARSHALL, M. L. (2014). *Lady Gaga and Popular Music: Performing Gender, Fashion and Culture*, Londra: Routledge Yayıncılık.

JONES, Sue Jenkyn (2013). *Moda Tasarımı*, İzmir: Kerasus Yayınları.

KRAUSSE, Anna-Carola (2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Tarihi*, İstanbul: Literatür Yayınları.

KOLLEKTİF (2012). *Sanat*, çev. Nuket Özer, İstanbul: NTV Yayınları.

LEPPERT, Richard (2002). *Sanatta Anlamların Görüntüsü*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

MACKRELL, Alice (2005). *Art and Fashion: The Impact of Art on Fashion and Fashion on Art*, Londra: Batsford Yayıncılık.

MARTIN, Richard (1996). *Fashion and Surrealism*, New York: Rizzoli International Yayıncılık.

MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları.

MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık.

OCVIRK, O. G. – STINSON, R. E. – WİGG, P. R. – BONE, R. O. – CAYTON, D. L. (2015). *Sanatın Temelleri - Teori Ve Uygulama*, İzmir: Karakalem Kitapevi.

ÖZTUNA, H. Yakup (2008). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*, İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.

PETICAN, L. – ESSEGHAIER, M. – NURSE, A. – ELUWAWALAGE, D. (2013). *Trending Now: New Developments in Fashion Studies*, İngiltere: Inter-Disciplinary Press Yayıncılık.

SNODIN, M. – LLEWELLYN, N. (2009). *Baroque: Stlye in the Age of Magnificence 1620-1800*, İtalya: V&A Yayıncılık.

WATSON, Linda (2007). *Modaya Yön Verenler*, çev. G. Ayas, İstanbul: Güncel Yayıncılık.

Makaleler:

AKTEPE, Ş. – ÇETİN, İ. (2019). “*Gerçeküstücülüğün Yenilikçi Giyim Modasına Etkileri*”, İdil Dergisi, Cilt 8, Sayı 54, 2019, ss.205-214.

BİERMANN, V. – GRÖNERT, A. – JOBST, C. – STEWERİNG, R. (2003). Andre Pozzo, *Perspectiva Pictorum et Architectorum in ‘Architectural Theory From the Renaissance to the Present to the Present 89 Essays on 117 Treatises’*, Almanya: Taschen GmbH Yayıncılık.

ÇİLEROĞLU, B. – BALCI, M. (2018). *Dekonstrüksiyon Kavramsalında Moda Tasarımı*, Uluslararası Kültür ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, Haziran 2018, ss.13-28.

ERAY, Fatma (2000). “*Doğayı Modaya Taşıyan Bir Yorumcu Elsa Schiaparelli*”, Konfeksiyon Teknik Dergisi, Sayı 67, Ocak 2000, ss.54-56.

KOZBEKÇİ AYRANPINAR, Selda (2017). “*The Applique Method That Adds Dimension and Texture to Clothing Fashion*”, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt 7, Sayı 16, 2017, ss. 202-217.

KOZBEKÇİ AYRANPINAR, Selda (2018). “*Elsa Schiaparelli Örneğinde Moda-Sanat İlişkisi*”, Çukurova Üniversitesi II. Uluslararası Sanat Araştırma Sempozyumu, Nisan 2018, ss. 316-323.

MUNDY, Jennifer (1987). “*Surrealism and Painting: Describing the Imaginery*”, Art History, Cilt 10, Sayı 4, Aralık 1987, ss.492-508.

PARK, Eunkyung (2010). “*2000’lerin Modasında Sahte Tasarım Çalışması*”, Kore Giyim ve Tekstil Derneği Dergisi, Cilt 60, Sayı 3, Mart 2010, ss. 110-122.

YOUNG KIM, S. (2010). “*Modern Modada Trompe L’oeil İfadeleri Üzerine Bir Çalışma*”, Kore Giyim ve Tekstil Derneği Dergisi, Cilt 34, Sayı 4, 2010, ss.597-605.

Basılmamış Kaynaklar:

ÖPÖZ, Neslihan (2018). ‘‘20. Yüzyıldan Günümüze Tekstil Yüey Tasarımının Giyim Tasarımına Yansımaları’’, Dr. Öğr. Üyesi Semra Gür Üstüner, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Anasanat Dalı, İstanbul.

ÖZ, Nurhayat (2007). *Mimarlıkta Hakikinin Sanallaşması ve Sanalın Hakikileşmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Doç Dr. Belkıs Uluoğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Programı, İstanbul.

YÜKSEL, İsmet (2014). *Seramik Yüzeylerde Görsel Yanılsamalar, Sanatta Yeterlilik Tezi*, Prof. Halil Yoleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, İzmir.

İnternet Kaynakları:

BRİCCA, Morgan (2012). *Santorini Italy: Wish You Were Here*, <https://www.morganmurals.com/> [20.01.2020].

Görsel Kaynaklar:

Şekil 1- <http://rijksmuseumamsterdam.blogspot.com/2012/01/pere-borrell-del-caso-escaping.html> [27.11.2019].

Şekil 2- <http://oic.uqam.ca/fr/remix/here-not-there-la-traduction-comme-metaphore-the-dialect-of-the-tribe-de-harry-mathews> [27.01.2020].

Şekil 3- <https://www.museothyssen.org/en/collection/artists/eyck-jan-van/annunciation-diptych> [27.11.2019].

Şekil 4- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l’oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 121.

Şekil 5- <https://www.art-prints-on-demand.com/a/hogstraten-samuel-van/a-trompe-loeil-of-objects.html> [16.01.2020].

Şekil 6- <https://artschaft.wordpress.com/2018/11/03/samuel-van-hoogstraten-letter-board-1666-1678/#jp-carousel-761> [30.01.2020].

Şekil 7- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 151.

Şekil 8- LEPPERT, Richard (2002). *Sanatta Anlamanın Görüntüsü*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, ss.47.

Şekil 9- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 160.

Şekil 10- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 13.

Şekil 11- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss.13.

Şekil 12- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss.91.

Şekil 13- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 102.

Şekil 14- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 44.

Şekil 15- CUMMING, Robert (2008). *Sanat*, İstanbul: İnkılap Yayınevi, ss. 395.

Şekil 16- PAQUET, Macrel (2000). *Magritte*, Almanya: Taschen Yayıncılık, ss.20.

Şekil 17- PASSERON, Rene (2000). *Sürrealizm Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul: Remzi Kitapevi, ss. 193.

Şekil 18- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 276.

Şekil 19- BROMMER, Gerald F. (1981). *Discovering Art History*, Amerika: Davis Yayınları, ss. 357.

Şekil 20- <https://art.famsf.org/william-michael-harnett/after-hunt-194093> [05.01.2020].

Şekil 21- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 247.

Şekil 22- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 273.

Şekil 23- <https://artdaily.cc/news/41065/Trompe-L-oeil-Master-John-Haberle-on-View-at-the-Portland-Museum-of-Art#.XgNcz0czZPY> [20.12.2019].

Şekil 24- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 278-279.

Şekil 25- LEPPERT, Richard (2002). *Sanatta Anlamanın Görüntüsü*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, ss. 177.

Şekil 26- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 87.

Şekil 27- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 17.

Şekil 28- HO, Angela (2015). "Gerrit Dou's Enchanting Trompe- l'Oeil: Virtuosity and Agency in Early Modern Collections", *Journal of Historians of Netherlandish Art*, Cilt 7, Sayı 1, 2015, ss. 2.

Şekil 29- <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> [20.12.2019].

Şekil 30- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 17.

Şekil 31- HO, Angela (2015). "Gerrit Dou's Enchanting Trompe- l'Oeil: Virtuosity and Agency in Early Modern Collections", *Journal of Historians of Netherlandish Art*, Cilt 7, Sayı 1, 2015, ss. 6.

Şekil 32- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 162.

Şekil 33- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 14.

Şekil 34- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss. 71.

Şekil 35- İFSAK, Fotoğraf ve Sinema Dergisi (2012). *Görüntüde Anlam*, Sayı 147, Şubat 2012, İstanbul: İfsak Yayıncılık, ss. 75.

Şekil 36- MİLMAN, M. – PHİLİPPE, M. – TAWS, R. – ROSEN, J. (2005). *Musee De Brou Le Trompe L'oeil: Plus Vrai Que Nature?*, Fransa: ArtLys Yayıncılık, ss.63.

Şekil 37- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 395.

Şekil 38- OCVIRK, O. G. – STINSON, R. E. – WİGG, P. R. – BONE, R. O. – CAYTON, D. L. (2015). *Sanatın Temelleri - Teori Ve Uygulama*, İzmir: Karakalem Kitapevi, ss. 172.

Şekil 39- OCVIRK, O. G. – STINSON, R. E. – WİGG, P. R. – BONE, R. O. – CAYTON, D. L. (2015). *Sanatın Temelleri - Teori Ve Uygulama*, İzmir: Karakalem Kitapevi, ss. 168.

Şekil 40- OCVIRK, O. G. – STINSON, R. E. – WİGG, P. R. – BONE, R. O. – CAYTON, D. L. (2015). *Sanatın Temelleri - Teori Ve Uygulama*, İzmir: Karakalem Kitapevi, ss. 172.

Şekil 41- ÖZTUNA, H. Yakup (2008). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*, İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık, ss. 96.

Şekil 42- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss.391.

Şekil 43- <https://www.hamillgallery.com/HAMILL/Trompes/FrenchScrap.html> [25.12.2019].

Şekil 44- <http://www.logan-art.com/> [25.12.2019].

Şekil 45- <http://www.logan-art.com/> [25.12.2019].

Şekil 46- HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, ss. 56.

Şekil 47- HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, ss. 180.

Şekil 48- HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, ss. 181.

Şekil 49- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 64-65.

Şekil 50- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 65.

Şekil 51- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 151.

Şekil 52- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 152.

Şekil 53- MAURİES, Patrick (1996). *Le Trompe-l'oeil*, Fransa: Gallimard Yayınları, ss. 62.

Şekil 54- GOMBRİCH, E.H. (1997). *Sanatın Öyküsü*, Londra: Remzi Kitapevi, ss. 309.

Şekil 55- HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, ss. 404.

Şekil 56- HONOUR, H. – FLEMING, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, ss. 406.

Şekil 57- <http://art-now-and-then.blogspot.com/2015/07/andrea-pozzo.html> [25.12.2019].

Şekil 58- KOLLEKTİF (2012). *Sanat*, çev. Nuket Özer, İstanbul: NTV Yayınları, ss. 225.

Şekil 59- <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> [16.01.2020].

Şekil 60- SNODIN, M. – LLEWELLYN, N. (2009). *Baroque: Stlye in the Age of Magnificence 1620-1800*, İtalya: V&A Yayıncılık, ss. 47.

Şekil 61- <http://arthistoryblogger.blogspot.com/> [10.02.2020].

Şekil 62- <https://domenicoscarlatti.wordpress.com/r-d/trompe-loeil/> [10.02.2020].

Şekil 63- <https://pixabay.com/sk/photos/divadlo-vicenza-palladio-taliansko-515655/> [10.02.2020].

Şekil 64- <https://www.chateaudetanlay.fr/accueil/histoire/> [10.02.2020].

Şekil 65- <https://www.chateaudetanlay.fr/accueil/histoire/> [10.02.2020].

Şekil 66- https://www.versatilewp.com/sovereign-hotel-restoration-award/back_of_sovereign_hotel_with_mural_and_ohs_plaza_2014-18/ [10.02.2020].

Şekil 67- <https://streetartnews.net/2012/06/mike-hewson-new-murals-in-christchurch.html> [25.12.2019].

Şekil 68- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> [20.01.2020].

Şekil 69- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498> [20.01.2020].

Şekil 70- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> [20.01.2020].

Şekil 71- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> [20.01.2020].

Şekil 72- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498/2> [20.01.2020].

Şekil 73- <https://www.creativebloq.com/art/trompe-loeil-12121498> [20.01.2020].

Şekil 74- YÜKSEL, İsmet (2014). *Seramik Yüzeylerde Görsel Yanılsamalar, Sanatta Yeterlilik Tezi*, Prof. Halil Yoleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, İzmir, ss. 40.

Şekil 75- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 190.

Şekil 76- <https://www.sanatabasla.com/2014/07/elciler-the-ambassadors-genc-hans-holbein/> [31.12.2019].

Şekil 77- FARTING, Stephen (2013). *Sanatın Tüm Öyküsü*, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 191.

Şekil 78- <https://www.amusingplanet.com/2011/02/anamorphic-artworks-of-awtar-singh.html> [06.01.2020].

Şekil 79- <https://jontyhurwitz.com/kiss-of-chytrid> [06.01.2020].

Şekil 80- http://4rtgallery.blogspot.com/2013_09_01_archive.html [20.01.2020].

Şekil 81- <https://blog.artsper.com/en/get-inspired/trompe-loeil-street-art/> [10.02.2020].

Şekil 82- <https://blog.artsper.com/en/get-inspired/trompe-loeil-street-art/> [10.02.2020].

Şekil 83- <http://www.hayatagaci.biz.tr/2014/08/anamorphic-anamorfik-yada-anamorfoz-nedir/> [20.01.2020].

Şekil 84- <http://www.hayatagaci.biz.tr/2014/08/anamorphic-anamorfik-yada-anamorfoz-nedir/> [20.01.2020].

Şekil 85- <https://www.julianbeever.net/> [10.02.2020].

Şekil 86- <https://www.iliketowastemytime.com/2013/01/04/surreal-3d-street-art-kurt-wenner-16-pics> [10.02.2020]

Şekil 87- <https://www.leonkeer.com/3d-lego-terracotta-army/> [10.02.2020].

Şekil 88- https://www.t-online.de/unterhaltung/stars/id_13292870/kunst-3d-strassenmalerei-die-perfekte-sinnestaeuschung.html [10.02.2020].

Şekil 89- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 19.

Şekil 90- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 32-33-34-35.

Şekil 91- LANTHIER, Yves (2004). *The Art of Trompe L'oeil Murals*, Çin: North Light Books Yayıncılık, 2004, s.48-49.

Şekil 92- LANTHIER, Yves (2004). *The Art of Trompe L'oeil Murals*, Çin: North Light Books Yayıncılık, 2004, s.95-98-99.

Şekil 93- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 54-55.

Şekil 94- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 62-63.

Şekil 95- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 94-95-96.

Şekil 96- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 110.

Şekil 97- GORDON-SMITH, Roberta (2007). *Peindre en Trompe l'oeil*, Fransa: Fleurus Yayıncılık, ss. 131.

Şekil 98- <http://www.whitehousemuseum.org/floor2/master-dressing-room.htm> [06.01.2020].

Şekil 99- https://www.wikiwand.com/en/Abraham_Busschop [16.01.2020].

Şekil 100- <https://www.morganmurals.com/mural/mediterranean-sanctuary> [20.01.2020].

Şekil 101- <https://www.morganmurals.com/mural/santorini-trompe-l-oeil-kitchen-mural> [12.02.2020].

Şekil 102- <https://www.morganmurals.com/mural/arctic-sea-underwater-mural> [20.01.2020].

Şekil 103- <https://www.instagram.com/suflorbesiktas/?hl=tr> [20.02.2020].

Şekil 104- <http://www.s3coffeebar.com/> [03.04.2020].

Şekil 105- <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> [20.01.2020].

Şekil 106- <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> [20.01.2020].

Şekil 107- <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> [20.01.2020].

Şekil 108- <https://www.trendhunter.com/trends/choosan> [20.01.2020].

Şekil 109- <https://www.boredpanda.es/ilusiones-opticas-pintura-brazos-lisha-simpson/> [13.02.2020].

- Şekil 110- <https://tr.euronews.com/2016/11/08/esi-benzeri-gorulmemis-boyama-sanati-alexa-meade-nin-trompe-l-oeil-tablolari> [20.01.2020].
- Şekil 111- <https://tr.euronews.com/2016/11/08/esi-benzeri-gorulmemis-boyama-sanati-alexa-meade-nin-trompe-l-oeil-tablolari> [20.01.2020].
- Şekil 112- <https://alexameade.com/> [20.01.2020].
- Şekil 113- <https://alexameade.com/> [14.04.2020].
- Şekil 114- <https://alexameade.com/> [20.01.2020].
- Şekil 115- <https://alexameade.com/> [20.01.2020].
- Şekil 116- <https://alexameade.com/> [20.01.2020].
- Şekil 117- FOGG, Marnie (2014). *Modanın Tüm Öyküsü*, çev. Emre Gözgülü, İstanbul: Hayalperest Yayınları, ss. 264.
- Şekil 118- <https://www.giyimvemoda.com/tasarimcilar/yabanci-modacilar/elsa-schiaparelli/39> [14.03.2020].
- Şekil 119- <http://chapeauxalamode.blogspot.com/2015/08/madcap-millinery.html> [17.03.2020].
- Şekil 120- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].
- Şekil 121- BLACKMAN, Cally (2013). *Modanın Tarihi 1900'den Bugüne*, İzmir: Kerasus Yayıncılık, ss. 129.
- Şekil 122- MACKENZIE, Mairi (2017). *...izimler Modayı Anlamak*, İstanbul: Hayalperest Yayıncılık, ss. 64.
- Şekil 123- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].
- Şekil 124- PASS, Victoria R. (2014). 'Schiaparelli's Dark Circus', *Fashion, Style & Popular Culture*, Cilt 1, Sayı 1, 2014, ss. 29-43.
- Şekil 125- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].
- Şekil 126- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].
- Şekil 127- MACKENZIE, Mairi (2017). *...izimler Modayı Anlamak*, İstanbul: Hayalperest Yayıncılık, ss. 80.
- Şekil 128- UDALE, Jenny (2014). *Moda Tasarımının Temelleri 02: Moda Tasarımında Tekstil ve Moda*, İstanbul: Literatür Yayınları, ss. 17).
- Şekil 129- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].
- Şekil 130- <https://www.schiaparelli.com/> [17.03.2020].

- Şekil 131-** <http://www.currentobsessions.com/090715-in-your-element/2015/9/29/vgpt0t4cougs3un96mw1ixbtsbbpdm> [17.03.2020].
- Şekil 132-** <https://www.louisarogers.net/blog/2019/2/9/deconstructing-reality-surrealism-on-the-catwalk> [20.03.2020].
- Şekil 133-** <https://doyle.com/auctions/06ct02-couture-and-accessories/catalogue/1445-roberta-di-camerino-soprarizzo-velvet> [20.03.2020].
- Şekil 134-** https://www.1stdibs.com/fashion/clothing/day-dresses/1970s-roberta-di-camerino-trompe-loeil-dress/id-v_2721793/ [20.03.2020].
- Şekil 135-** http://www-e.panko.co.kr/sub/02/sub_2.asp [20.03.2020].
- Şekil 136-** <https://kerrytaylorauctions.com/2671-2/> [20.03.2020].
- Şekil 137-** <http://theknittingneedleandthedamagedone.blogspot.com/2015/01/when-first-we-knit-to-deceive.html> [01.03.2020].
- Şekil 138-** <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> [01.03.2020].
- Şekil 139-** <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> [01.03.2020].
- Şekil 140-** <https://origin.dazeddigital.com/fashion/gallery/9920/6/unravel-knitwear-in-fashion> [05.10.2019].
- Şekil 141-** <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> [05.10.2019].
- Şekil 142-** <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> [05.10.2019].
- Şekil 143-** <https://pursuitist.com/trompe-loeil-dresses-by-hermes-paris-1952/> [05.10.2019].
- Şekil 144-** https://www.1stdibs.com/fashion/clothing/day-dresses/c1980s-hermes-paris-trompe-loeil-black-cotton-painted-scarf-shift-dress-38/id-v_1951473/ [26.03.2020].
- Şekil 145-** <https://lookupstoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/> [26.03.2020].
- Şekil 146-** <https://lookupstoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/> [26.03.2020].

Şekil 147- <https://lookuptoptxtting.wordpress.com/category/trompe-loeil/>

[26.03.2020].

Şekil 148- MARTIN, Richard (1996). *Fashion and Surrealism*, New York: Rizzoli International Yayıncılık, ss. 75.

Şekil 149- KRELL, Gene (1997). *Fashion Memoir Vivienne Westwood*, İtalya: Thames Hudson Yayıncılık, ss. 63-64.

Şekil 150- <https://designandculturebyed.com/2016/10/06/europe-andreas-kronthaler-for-vivienne-westwood-ss17/> [30.03.2020].

Şekil 151- <https://www.kunsthalle-muc.de/en/exhibition/details/thrillofdeception/>

[26.03.2020].

Şekil 152- https://www.etsy.com/listing/488936897/jean-paul-gaultier-dress-nude-goddess?show_sold_out_detail=1&ref=anchored_listing [26.03.2020].

Şekil 153- <https://www.elle.fr/> [26.03.2020].

Şekil 154- <https://www.jeanpaulgaultier.com/> [28.02.2020].

Şekil 155- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 156- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 157- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 158- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 159- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 160- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 161- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

Şekil 162- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

Şekil 163- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

Şekil 164- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

Şekil 165- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

Şekil 166- <https://www.vogue.com/> [08.04.2020].

Şekil 167- JONES, Sue Jenkyn (2013). *Moda Tasarımı*, İzmir: Kerasus Yayınları, ss. 151.

Şekil 168- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 169- <https://www.vogue.com/> [31.03.2020].

Şekil 170- DOE, Tamasin (2013). *The Print Revolution*, London: Goodman Yayınları, ss.129.

Şekil 171- <https://www.vogue.com/> [01.03.2020].

Şekil 172- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].

Şekil 173- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 174- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 175- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 176- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [16.02.2020].

Şekil 177- <http://copeandconquer.blogspot.com/2015/04/deceiving-eye-art-of-trompe-loeil.html> [30.03.2020].

Şekil 178- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

Şekil 179- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 180- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

Şekil 181- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].

- Şekil 182- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 183- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 184- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 185- <https://www.moschino.com/> [16.02.2020].
- Şekil 186- <https://www.vogue.co.uk/> [01.03.2020].
- Şekil 187- <https://www.vogue.co.uk/> [01.03.2020].
- Şekil 188- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 189- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 190- <https://www.vogue.com/> [05.10.2019].
- Şekil 191- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 192- <https://www.moschino.com/> [16.02.2020].
- Şekil 193- <https://www.moschino.com/> [16.02.2020].
- Şekil 194- <https://www.moschino.com/> [16.02.2020].
- Şekil 195- <https://www.moschino.com/> [16.02.2020].
- Şekil 196- <https://www.vogue.com/> [18.02.2020].
- Şekil 197- <https://www.vogue.com/> [18.02.2020].
- Şekil 198- <https://www.vogue.com/> [06.04.2020].
- Şekil 199- <https://www.vogue.com/> [06.04.2020].
- Şekil 200- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 201- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 202- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 203- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 204- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].

- Şekil 205- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 206- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 207- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 208- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 209- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 210- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 211- <https://www.thombrowne.com/tr> [06.04.2020].
- Şekil 212- <https://www.thombrowne.com/> [16.02.2020].
- Şekil 213- <https://www.thombrowne.com/> [16.02.2020].
- Şekil 214- <https://www.thombrowne.com/> [16.02.2020].
- Şekil 215- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 216- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 217- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 218- <https://www.thombrowne.com/tr> [06.04.2020].
- Şekil 219- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 220- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 221- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 222- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 223- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 224- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 225- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].

- Şekil 226- <https://www.vogue.com/> [26.03.2020].
- Şekil 227- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 228- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 229- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 230- <https://www.vogue.com/> [29.02.2020].
- Şekil 231- <https://www.vogue.co.uk/> [30.03.2020].
- Şekil 232- <https://www.vogue.it/> [29.02.2020].
- Şekil 233- <https://vogue.com.tr/> [30.03.2020].
- Şekil 234- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 235- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 236- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 237- <https://www.vogue.com/> [09.04.2020].
- Şekil 238- <https://www.vogue.com/> [09.04.2020].
- Şekil 239- <https://www.jeanpaulgaultier.com/> [28.02.2020].
- Şekil 240- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 241- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 242- <https://www.vogue.co.uk/> [24.03.2020].
- Şekil 243- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 244- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 245- <https://www.vogue.it/> [24.03.2020].
- Şekil 246- <https://www.vogue.co.uk/> [24.03.2020].
- Şekil 247- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [19.02.2020].
- Şekil 248- <http://www.sainakooohnavard.com/> [26.03.2020].

- Şekil 249- <http://www.sainakooonavard.com/> [26.03.2020].
- Şekil 250- <http://www.sainakooonavard.com/> [26.03.2020].
- Şekil 251- <https://www.vogue.co.uk/> [01.03.2020].
- Şekil 252- <https://www.vogue.com/> [26.03.2020].
- Şekil 253- <https://www.vogue.com/> [06.04.2020].
- Şekil 254- <https://www.vogue.com/> [24.03.2020].
- Şekil 255- <https://www.thombrowne.com> [16.02.2020].
- Şekil 256- <https://www.wgsn.com/library/results/d2940da6ae5bc55696c08c34a614710a> [05.10.2019].
- Şekil 257- <https://www.thombrowne.com> [16.02.2020].
- Şekil 258- <https://www.thombrowne.com/tr> [06.04.2020].
- Şekil 259- <https://www.vogue.co.uk/> [05.10.2019].
- Şekil 260- www.instagram.com / www.vogue.com [10.05.2020].
- Şekil 261- <http://turkish.hotmelt-adhesivefilm.com/> / <https://tr.aliexpress.com/> [10.06.2020].

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Ad, soyad : Gülşah GÜLER

Doğum yeri ve yılı : Bursa 1993

E-mail : gulsahguler93@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans : 2017-2020 Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü,
Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı / İZMİR

Lisans : 2013-2017 Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi,
Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Moda Giyim Tasarımı Ana
Sanat Dalı / İZMİR

Lise : 2008-2012 Gürsu Yıldız Tekstil Lisesi / BURSA

Bilgisayar programları

- Corel DRAW X5 (İleri Derece)
- Photoshop CS6 (İleri Derece)
- ASSYT CAD (İleri Derece)

Stajlar

- 2016 Giysi Tasarımı Stajı, Tasarım Departmanı, M&K Houte Couture Moda Atölyesi/İZMİR
- 2015 Hazır Giyim, Malzeme ve Üretim Bilgisi Stajı, Numune Departmanı, Akbaşlar Tekstil/ BURSA

İş Tecrübesi

- 2018 - ... Öğretim Görevlisi, Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu, Moda Tasarımı Programı
- 2017 - 2018 Görsel Sanatlar ve Teknoloji Tasarım Öğretmeni, Bursa Ekol Koleji

Sertifikalar

- Z Raporu, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü En İyi Mezuniyet Projesi Ödülü, Moda Giyim Tasarımı Ana Sanat Dalı En İyi Mezuniyet Projesi Ödülü / Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İZMİR/2017
- Pedagojik Formasyon Eğitim Sertifika Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İZMİR/2016-2017
- Sakarya Üniversitesi, Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, 4-6 Yaş Grubu Çocuk Eğitimi ve Etkinlikleri Sertifikası, SAKARYA/2015

Defileler

- “**METAMORFOZ**”(Türkiye’de gerçekleştirilen ilk dikey defile), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Öğrenileri, Mavi Bahçe, İZMİR/2018
- “**İZMİR FASHION WEEK**”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Öğrenileri, Hilton, İZMİR/ 2017

Sergiler

- “**Z Raporu 2017 Sergisi**”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi En İyi Mezuniyet Projeleri/ Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı, İZMİR/2017

- **‘Disiplinler Arası Karma Sergi’** , Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencileri, İzmir Sanat Fuar Alanı/2015

Workshoplar

- 2019- Onko-day Derneği ve Memeder Derneği katkılarıyla gerçekleşen ‘‘T-shirt Tasarım Atölyesi’’ Workshop Koordinatörlüğü, Florence Nightingale Hastanesi, İSTANBUL

